

TIKAD

TÜRKİYE İŞ KADINLARI DERNEĞİ
TURKISH BUSINESSWOMEN ASSOCIATION

BAŞÖRTÜSÜ YASAĞININ KADINLARIN EĞİTİM VE İŞ HAYATINA ETKİSİ

ARAŞTIRMA RAPORU
KASIM 2010

❖ GİRİŞ

❖ ARAŞTIRMA BÖLGELERİ

❖ BULGULAR

❖ DEMOGRAFİK BİLGİLER

AMAÇ VE İÇERİK

Türkiye gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında kadınların iş hayatındaki istihdam oranı bakımından en alt sıralarda yer almaktadır. Bu durumun önemli sebeplerinden bir tanesi de başörtüsü sorunudur.

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de toplumun başörtüsü sorunu ve bu sorunla bağlantılı olarak eğitim ve iş hayatındaki yansımalarını tespit etmektir. Bu amaç çerçevesinde bu sorunla ilintili farklı grupların görüşlerinin belirlenmesi ve karşılaştırmalı olarak sunulması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırmanın alan çalışması CATI (Computer Aided Telephone Interview) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde; örnekleme belirlenen illerin il merkezlerindeki ve diğer ilçelerindeki bütün telefon numaraları ayrı ayrı havuzlarda toplanmış ve bu havuzlardan telefon numaraları tesadüfi olarak bilgisayar programı yardımıyla çekilmiştir. Tabakalı rastgele örnekleme yöntemi ile toplam 3052 kişiyle görüşülmüştür. Hazırlanan anket formundaki sorular, deneklerle bilgisayar destekli online veri toplama yöntemi ile telefonla bire bir görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Toplanan veriler kontrol edildikten sonra, bulgular analiz edilip raporlaştırılmıştır.

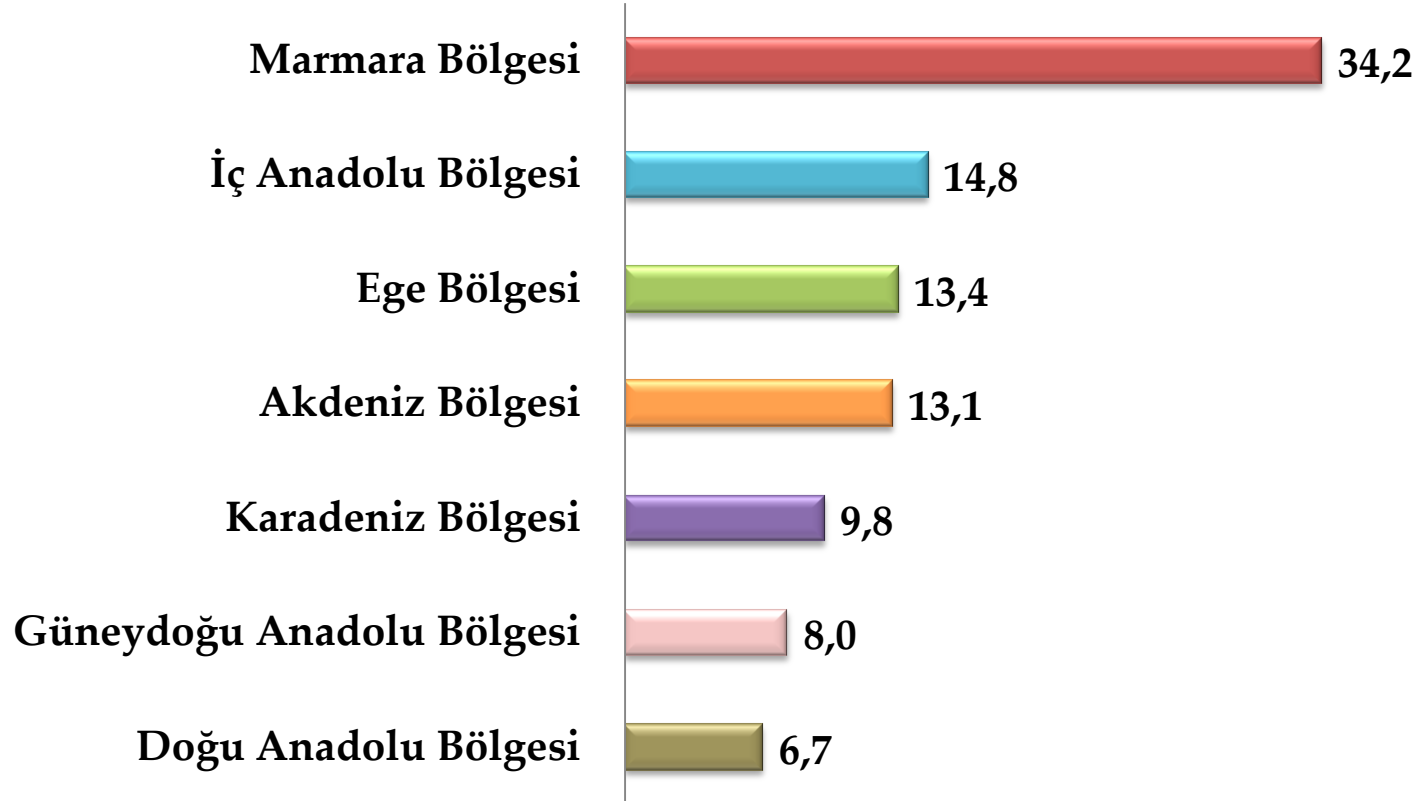
Araştırmanın bütünü 0.95 güven aralığında ve ± 1.8 hata payıyla gerçekleştirilmiştir.

ÖRNEKLEM

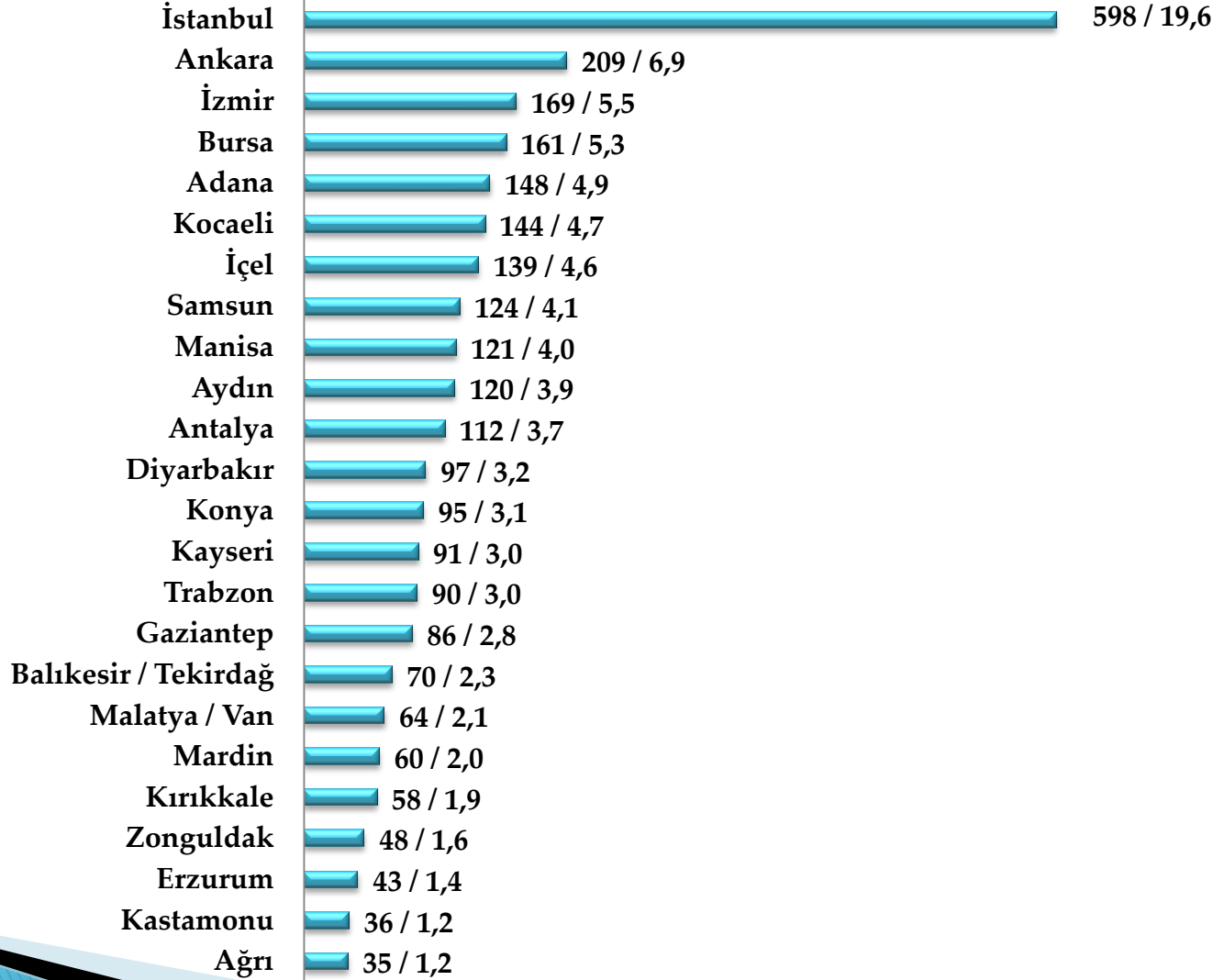
Bu araştırmada, örnekleme dahil illerin her birinde, yaklaşık eşit sayılarda ilgili dört grupta görüşölmüştür. Bu gruplar; Başı örtölü kadınlar, başı açık kadınlar, eşinin başı örtölü olan erkekler ile eşinin başı açık olan erkeklerdir.

BAŞINI ÖRTEN KADIN	769
BAŞI AÇIK KADIN	755
EŞİNİN BAŞI ÖRTÖLÖ OLAN ERKEK	761
EŞİNİN BAŞI AÇIK OLAN ERKEK	767
TOPLAM	3052

ARAŞTIRMA BÖLGELERİ

ÖRNEKLEM İLLERİ (SAYI VE %)

❖ **BULGULAR**

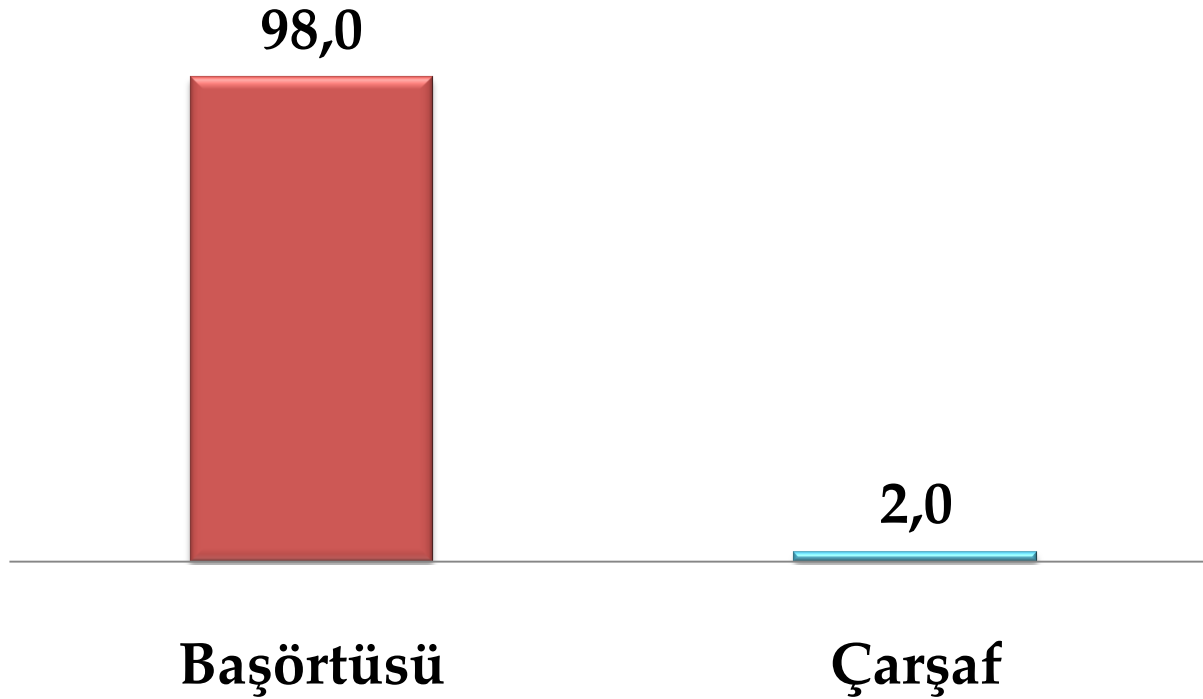
BİRİNCİ BÖLÜM

KADINLARIN BAŞÖRTÜSÜ

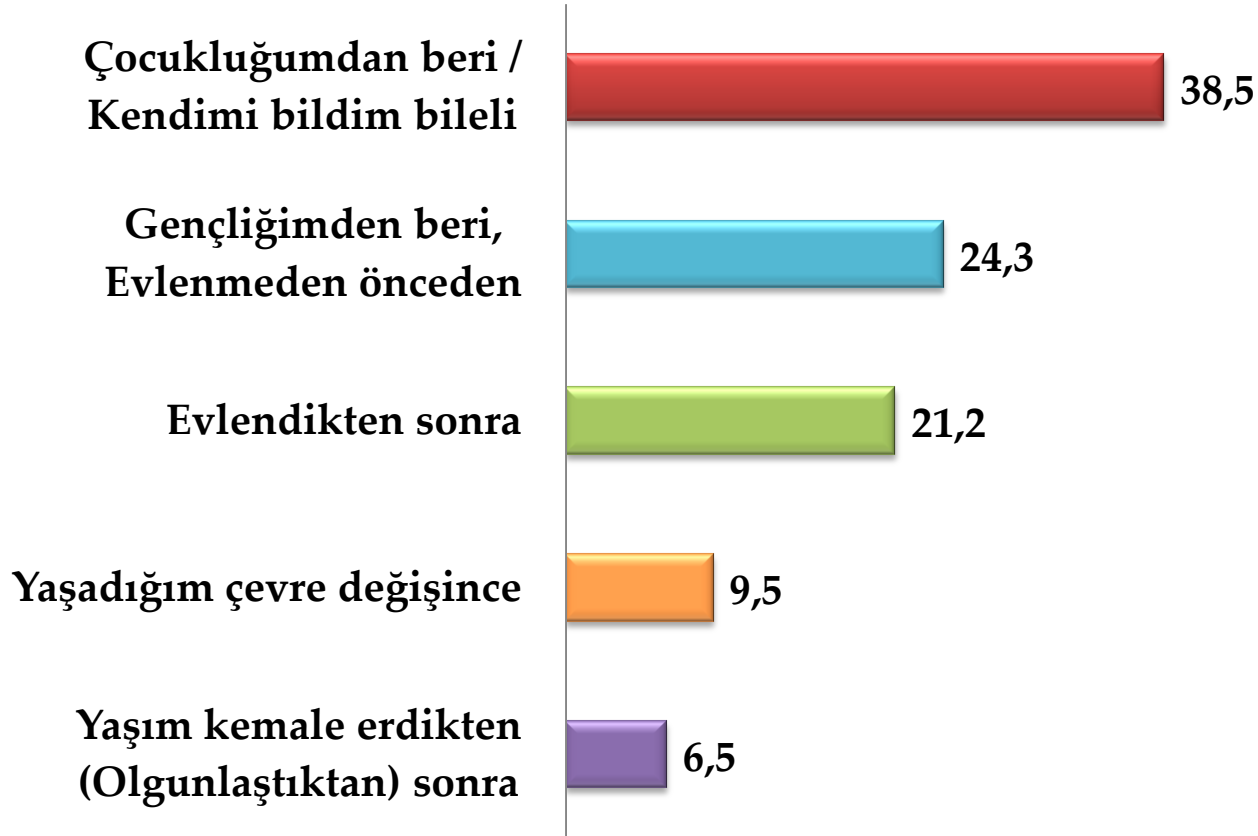
SORUNUNA BAKIŞI

❖ BAŞÖRTÜLÜ KADINLARIN BAŞÖRTÜSÜ SORUNUNA BAKIŞI

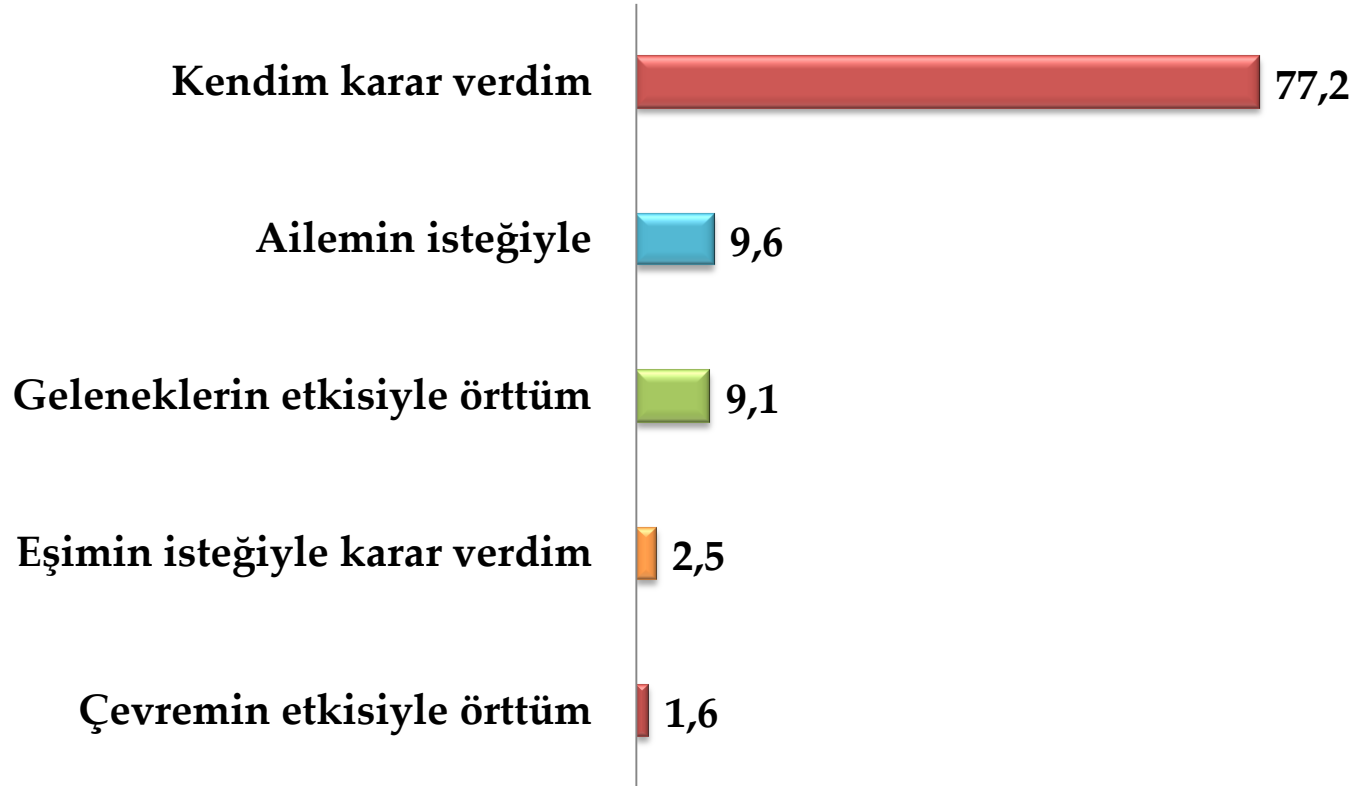
SOKAĞA ÇIKARKEN BAŞINIZI NASIL ÖRTÜYORSUNUZ?

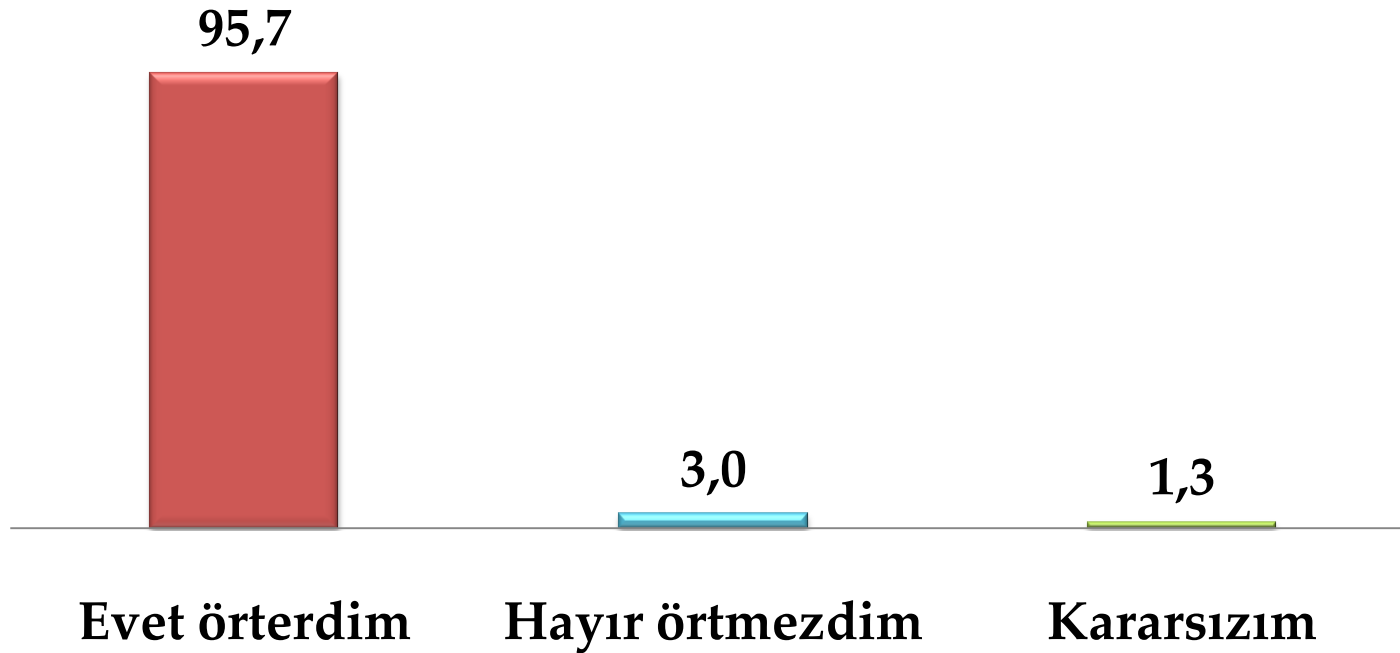
NE ZAMANDAN BERİ BAŞINIZI ÖRTÜYORSUNUZ?

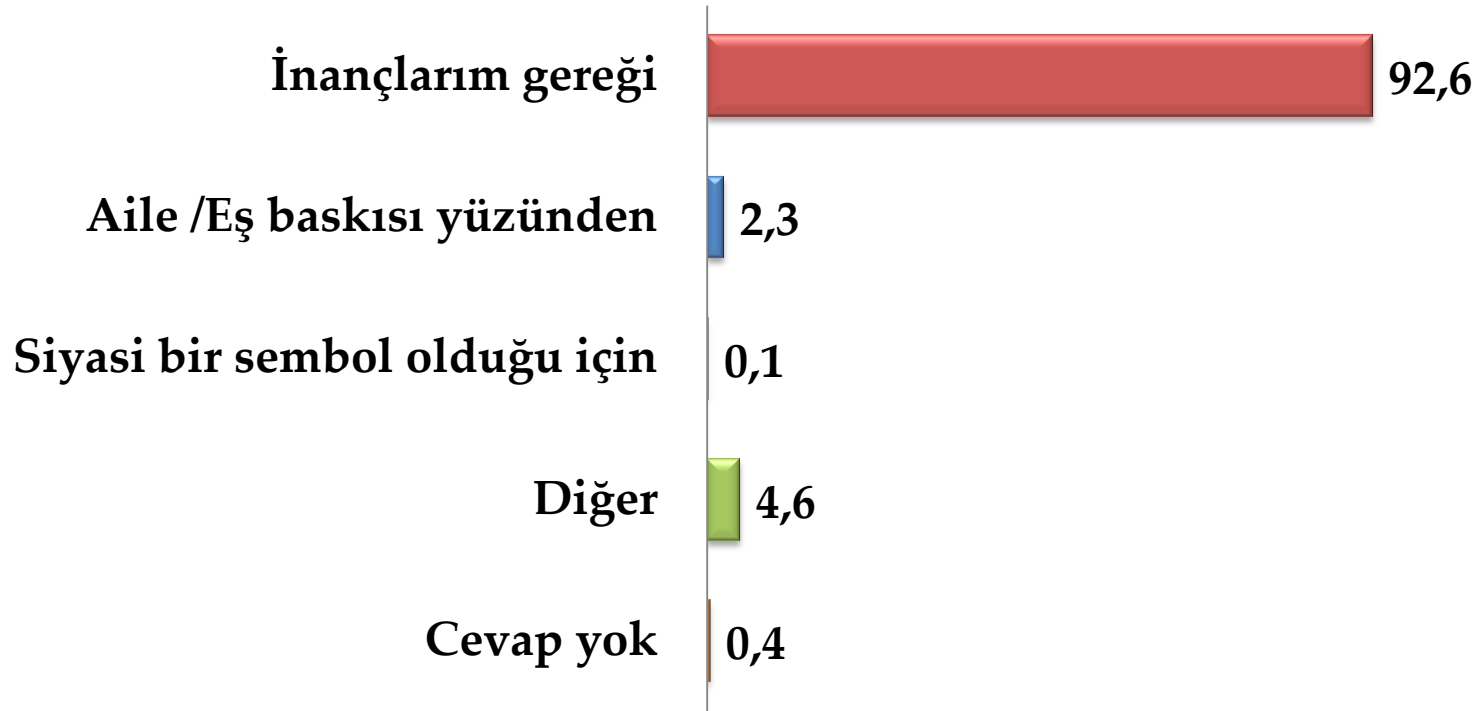
BAŞINIZI ÖRTMEYE NASIL KARAR VERDİNİZ?

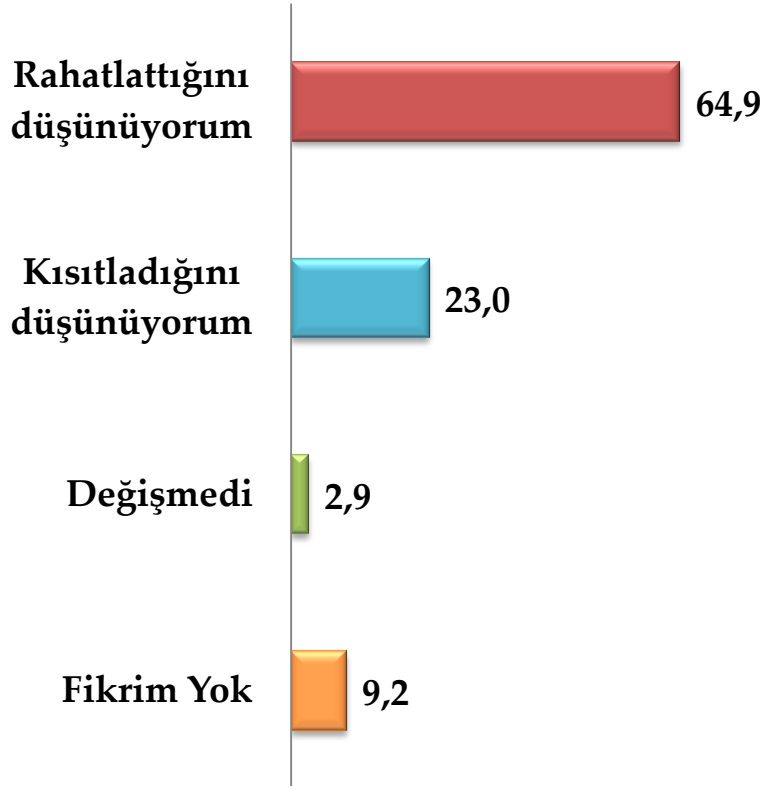
BAŞINIZI ÖRTTÜĞÜNÜZ GÜNLERE GERİ DÖNME İMKÂNINIZ OLSA, YİNE DE BAŞINIZI ÖRTER MİYDİNİZ?

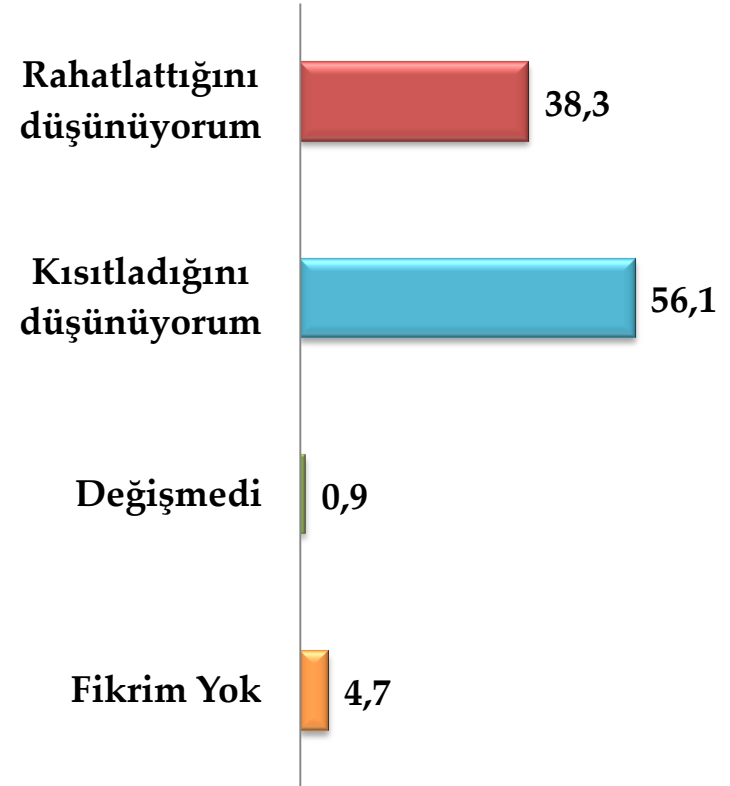
BAŞINIZI NİÇİN ÖRTÜYORSUNUZ?

BAŞÖRTÜSÜNÜN SOSYAL VE EKONOMİK HAYATA KATILIMDA SİZİ KISITLADIĞINI MI RAHATLATTIĞINI MI DÜŞÜNÜYORSUNUZ?

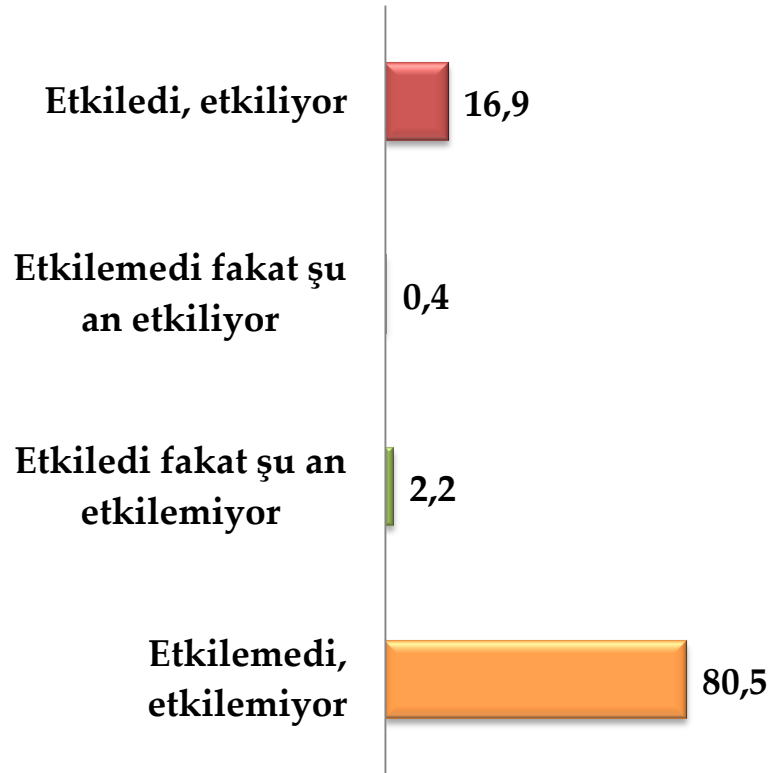
Not: Tüm başörtülü kadınlar

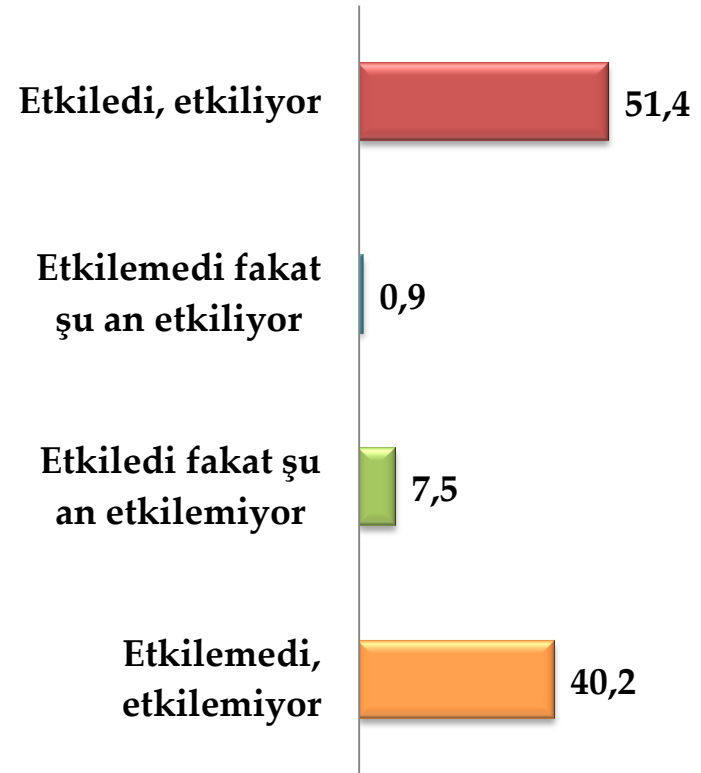
Not: Üniversite/yükseköğretim mezunu başörtülü kadınlar

BAŞÖRTÜSÜ KULLANMANIZ HAYATINIZI OLUMSUZ YÖNDE ETKİLEDİ Mİ VEYA ETKİLİYOR MU?

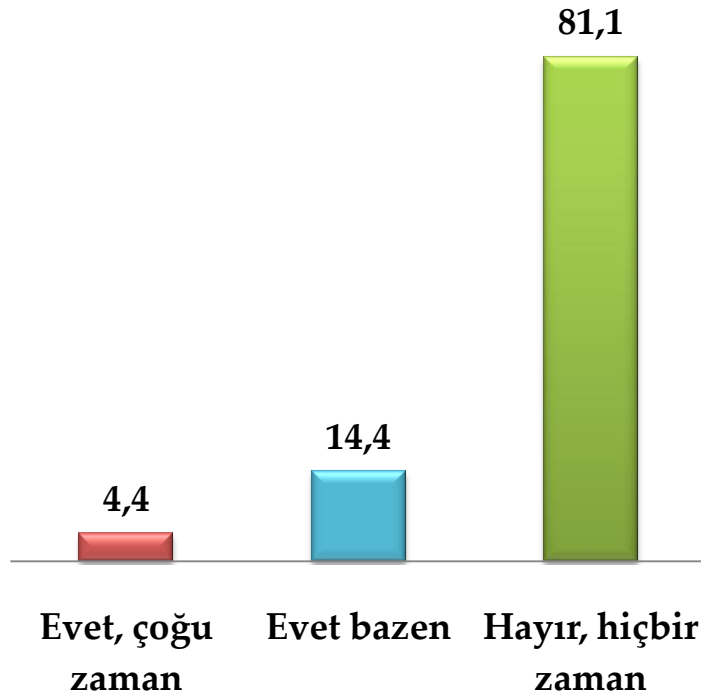

Not: Tüm başörtülü kadınlar

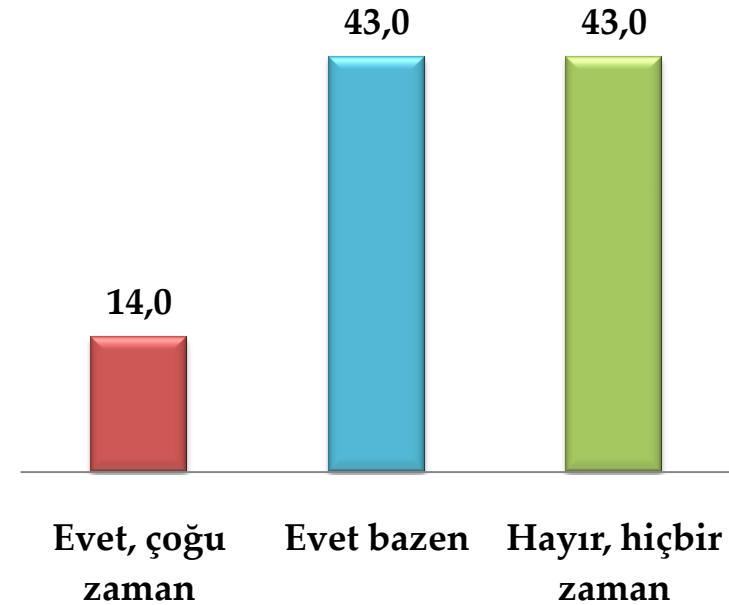

Not: Üniversite/yüksekokul mezunu başörtülü kadınlar

BAŞINIZI ÖRTTÜĞÜNÜZ İÇİN TOPLUMDAN SOYUTLANDIĞINIZI VEYA BASKI ALTINDA OLDUĞUNUZU HİSSEDİYOR MUSUNUZ?

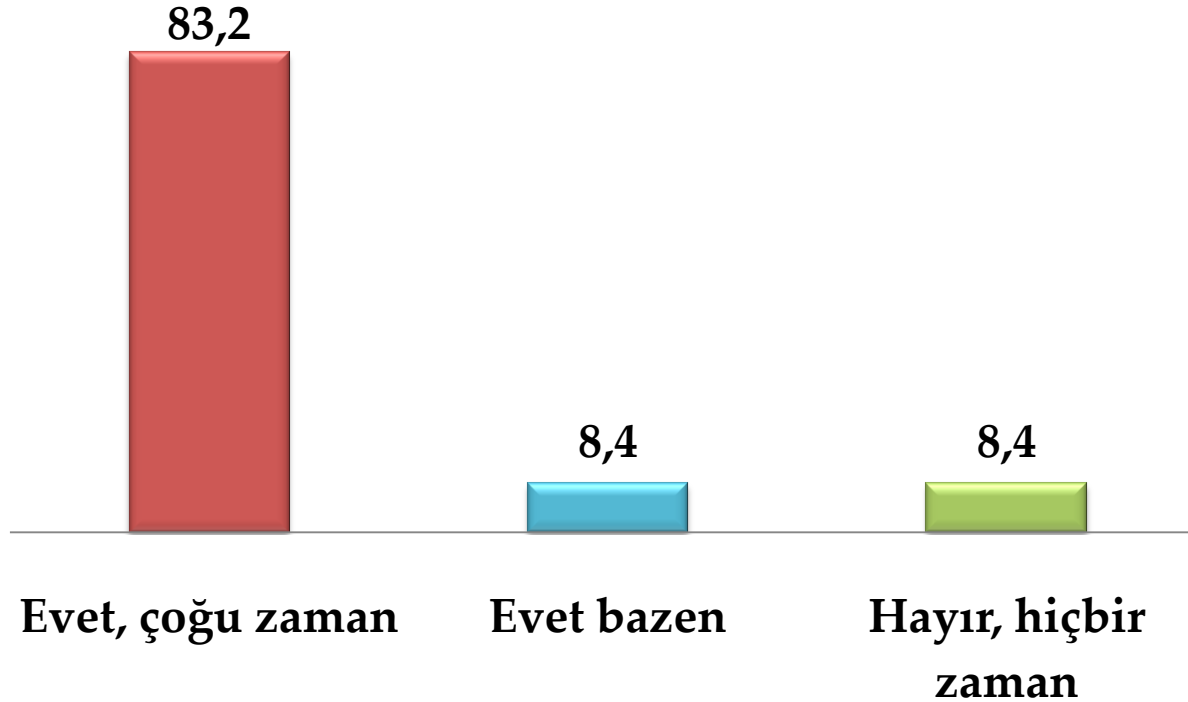

Not: Tüm başörtülü kadınlar

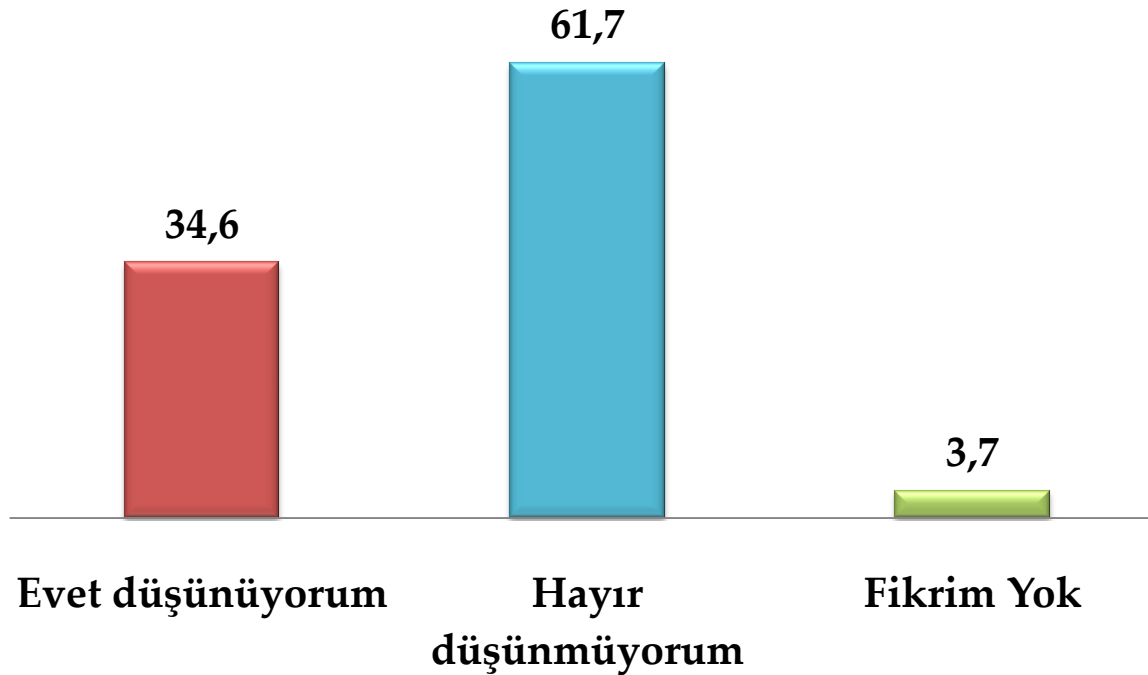
Not: Üniversite/yüksekokul mezunu başörtülü kadınlar

BAŞÖRTÜSÜ YASAĞINDAN DOLAYI KENDİNİZİ HAKSIZLIĞA UĞRAMIŞ GÖRÜYOR MUSUNUZ?

Not: Bu soru sadece üniversite/yüksekokul mezunu başörtülü kadınlara sorulmuştur.

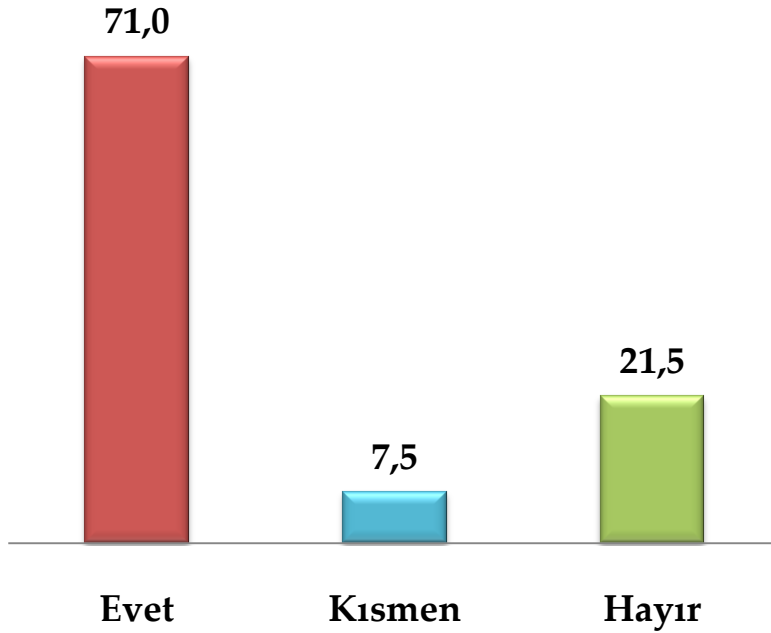
BAŞÖRTÜSÜ YASAĞININ KALKMASI İÇİN BAŞI AÇIK KADINLARIN SİZLERLE YETERİNCE DAYANIŞTIĞINI DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?

Not: Bu soru sadece üniversite/yüksekokul mezunu başörtülü kadınlara sorulmuştur.

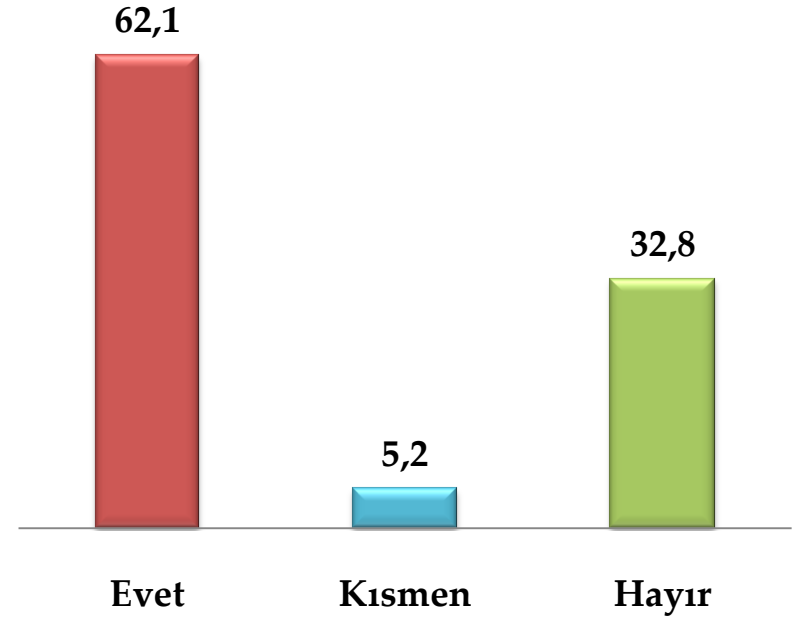
BAŞINIZI ÖRTTÜĞÜNÜZ İÇİN BUGÜNE KADAR;

EĞİTİM HAYATINIZDA CİDDİ
SORUNLARLA KARŞILAŞTINIZ MI?

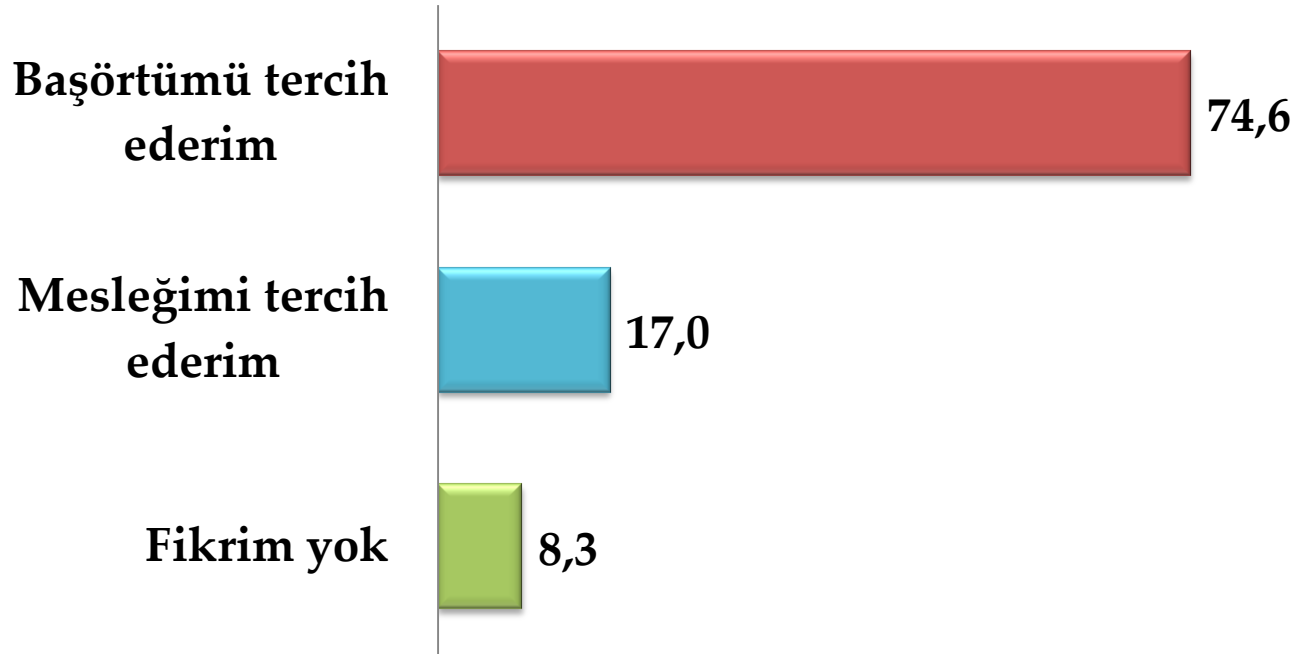
Not: Bu soru sadece Üniversite/Yüksekokul mezunlarına sorulmuştur.

İŞ HAYATINIZDA CİDDİ
SORUNLARLA KARŞILAŞTINIZ MI?

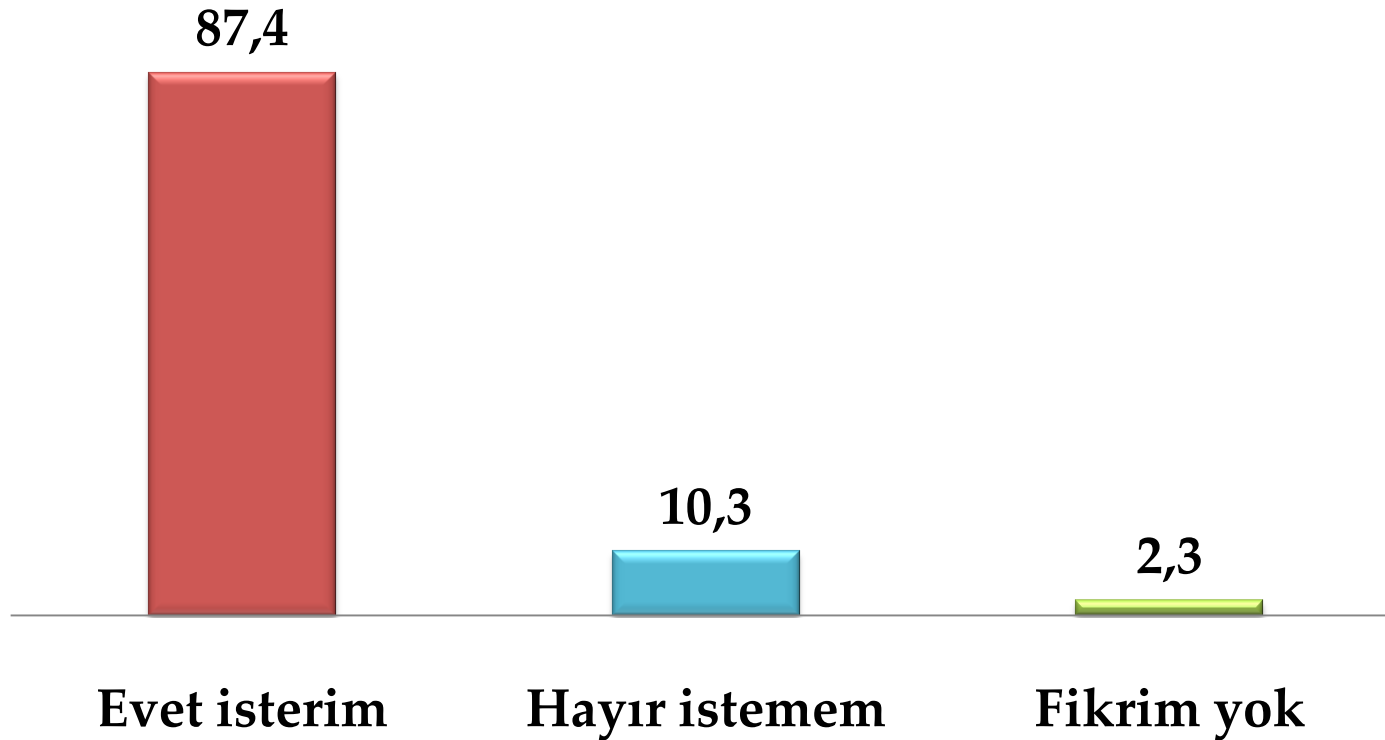

Not: Bu soru sadece Üniversite/Yüksekokul mezunları ve/veya Memurlara sorulmuştur.

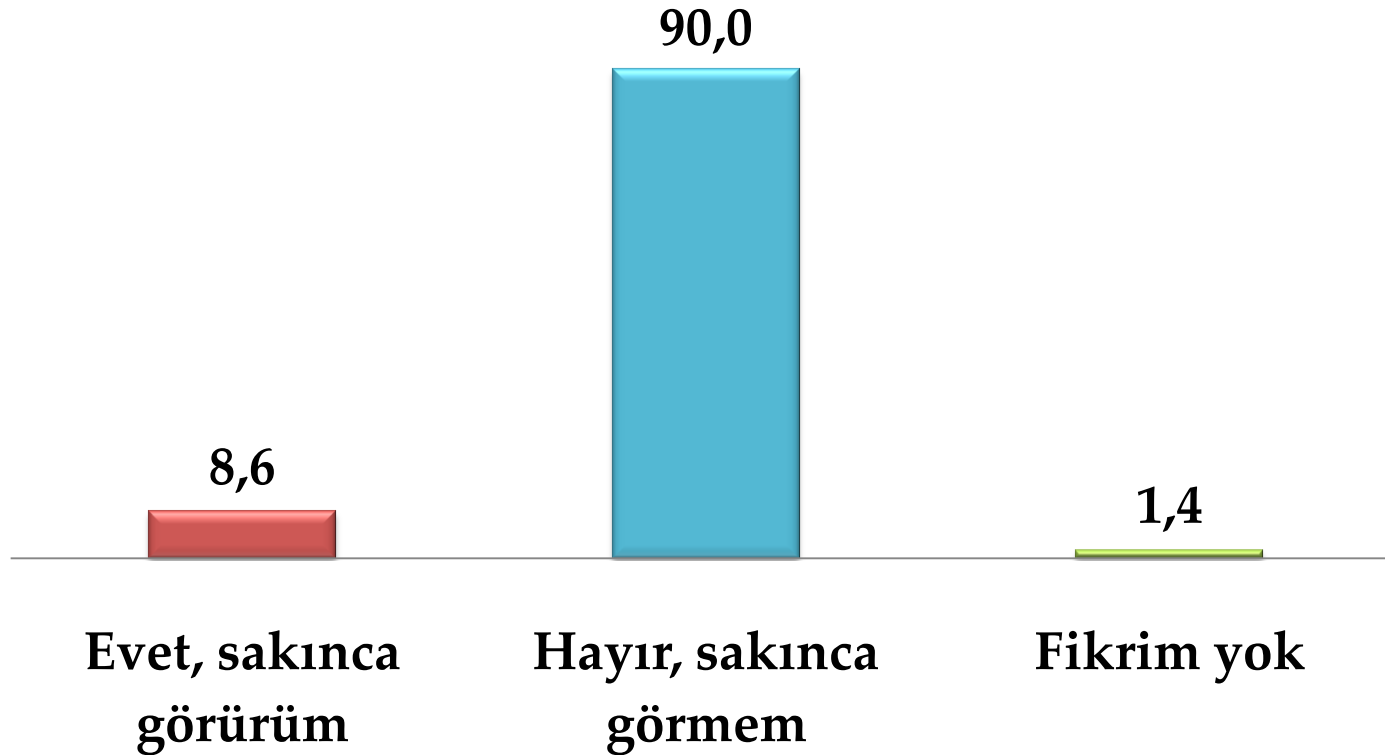
BAŞÖRTÜNÜZ İLE MESLEĞİNİZİ İCRA ETMEK ARASINDA TERCİH YAPMAYA ZORLANIRSANIZ HANGİSİNİ TERCİH EDERSİNİZ?

BAŞÖRTÜLÜ OLARAK KAMU KURUMLARINDA, DEVLET DAİRELERİNDE ÇALIŞMAK İSTER MİSİNİZ?

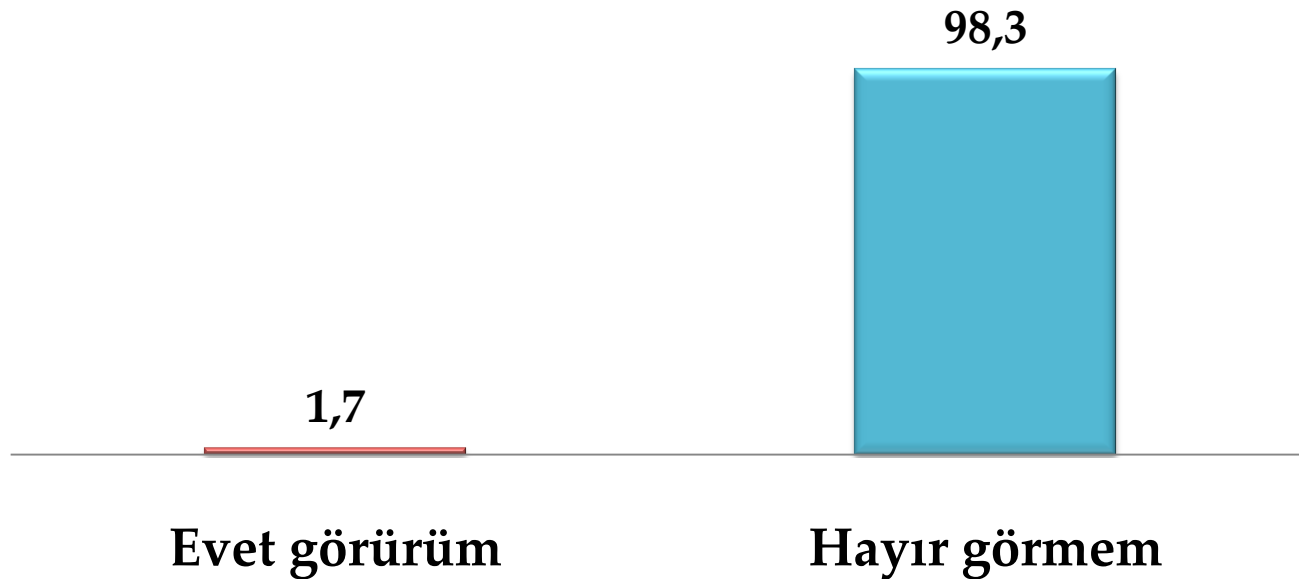

OĞLUNUZUN VEYA KARDEŞİNİZİN BAŞI AÇIK BİR KIZLA EVLENMESİNDE SAKINCA GÖRÜR MÜSÜNÜZ?

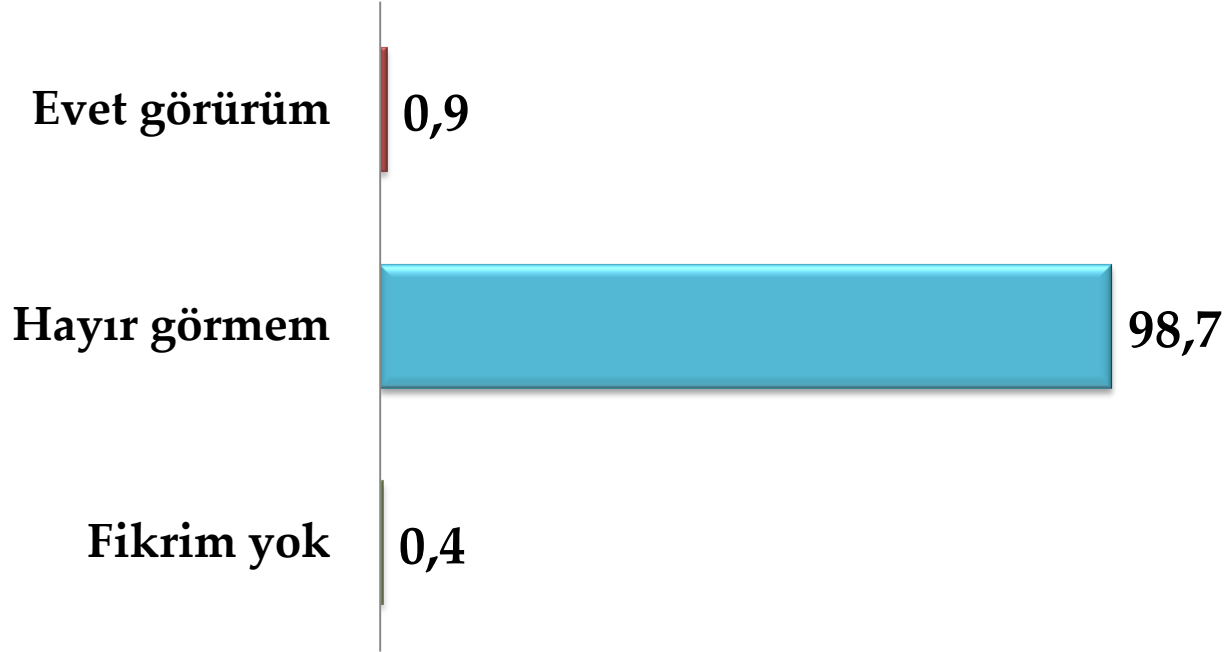

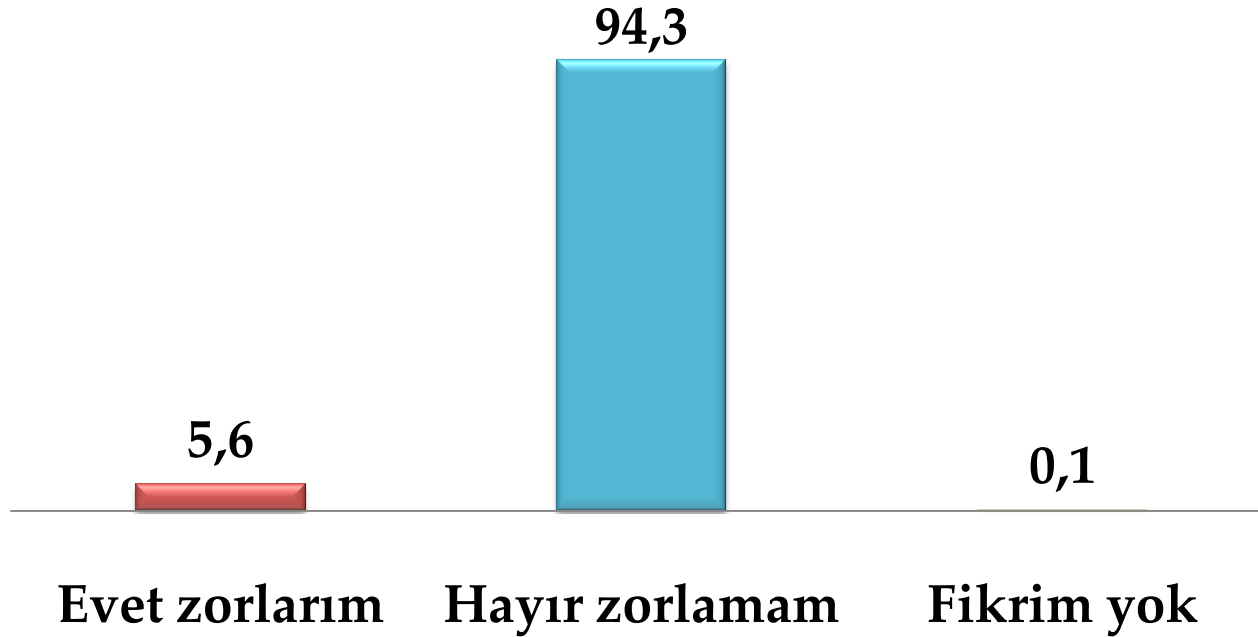
BAŞI AÇIK KADINLARLA **ARKADAŞLIK İLİŞKİSİ** **KURMAKTA SAKINCA GÖRÜR MÜSÜNÜZ?**

BAŞI AÇIK BİR KADINLA **KOMŞULUK İLİŞKİSİ** **KURMAKTA SAKINCA GÖRÜR MÜSÜNÜZ?**

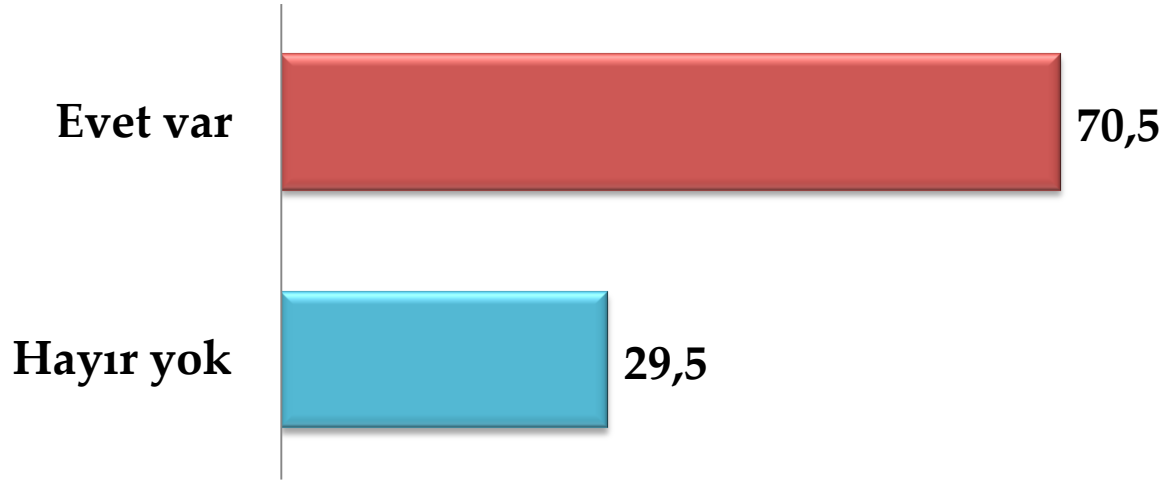

BAŞI AÇIK ARKADAŞLARINIZI ÖRTÜNMEYE ZORLAR MISINIZ?

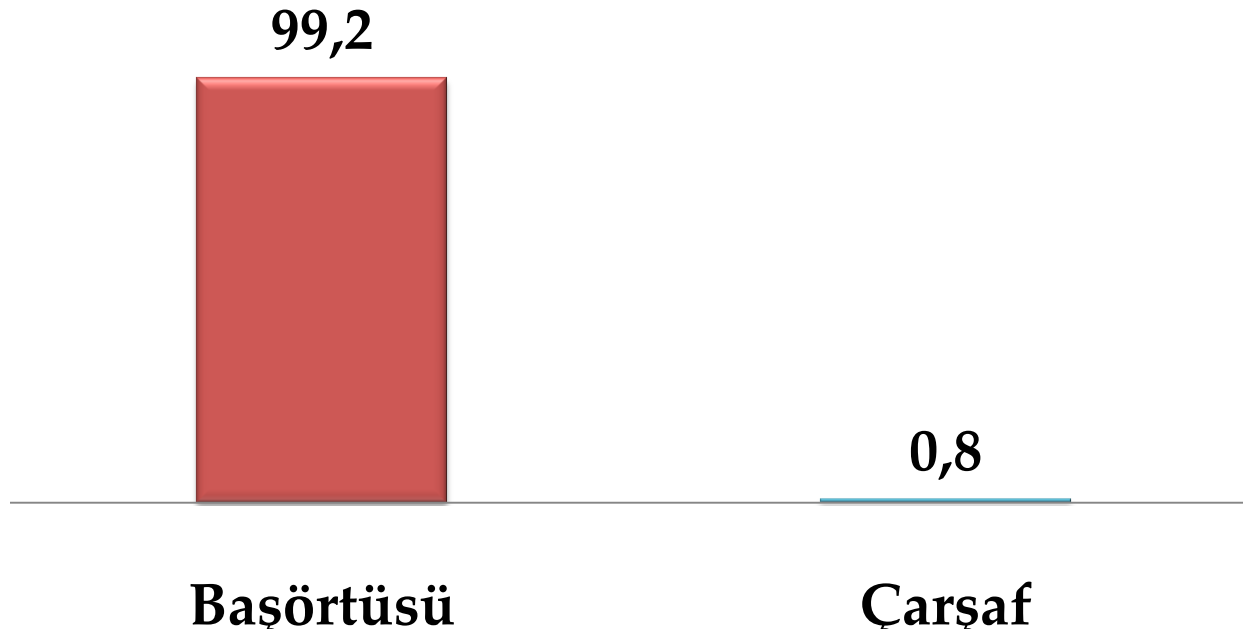

❖ BAŞI AÇIK KADINLARIN BAŞÖRTÜSÜ SORUNUNA BAKIŞI

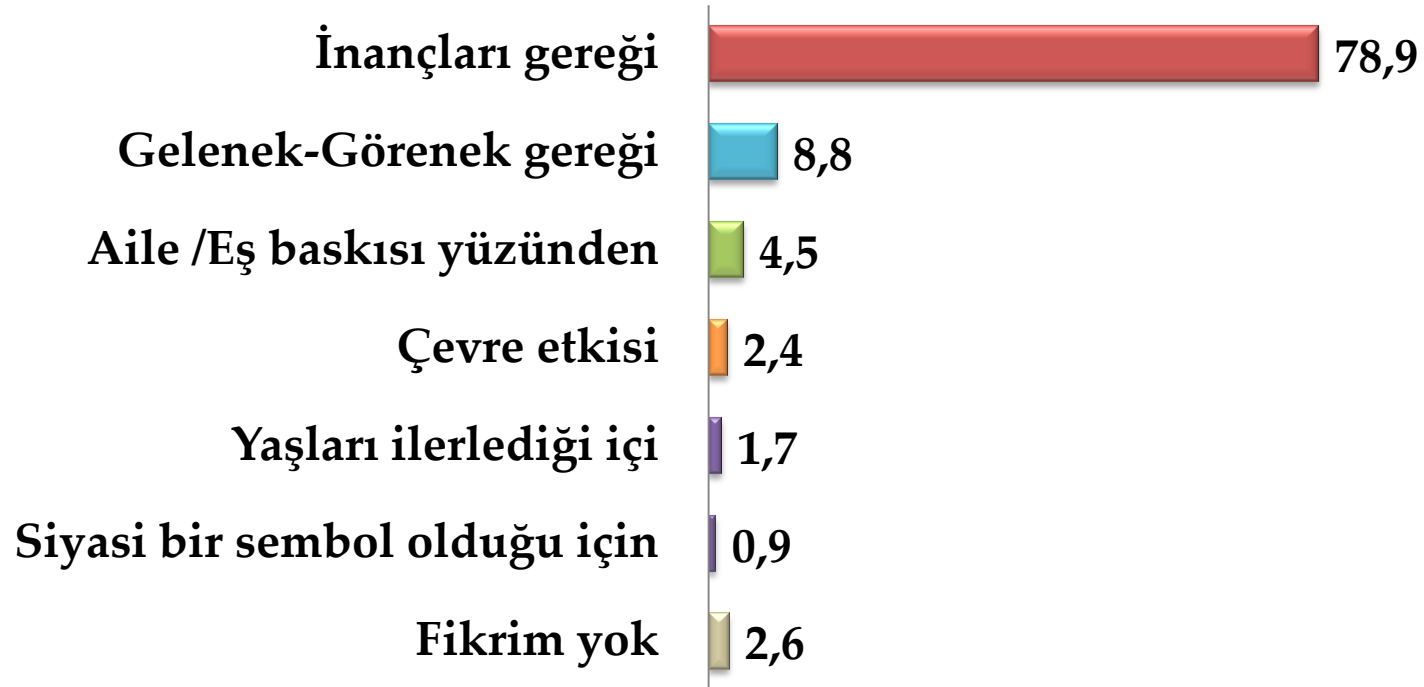
EVİNİZDE/AİLENİZDE BAŞINI ÖRTEN VAR MI?

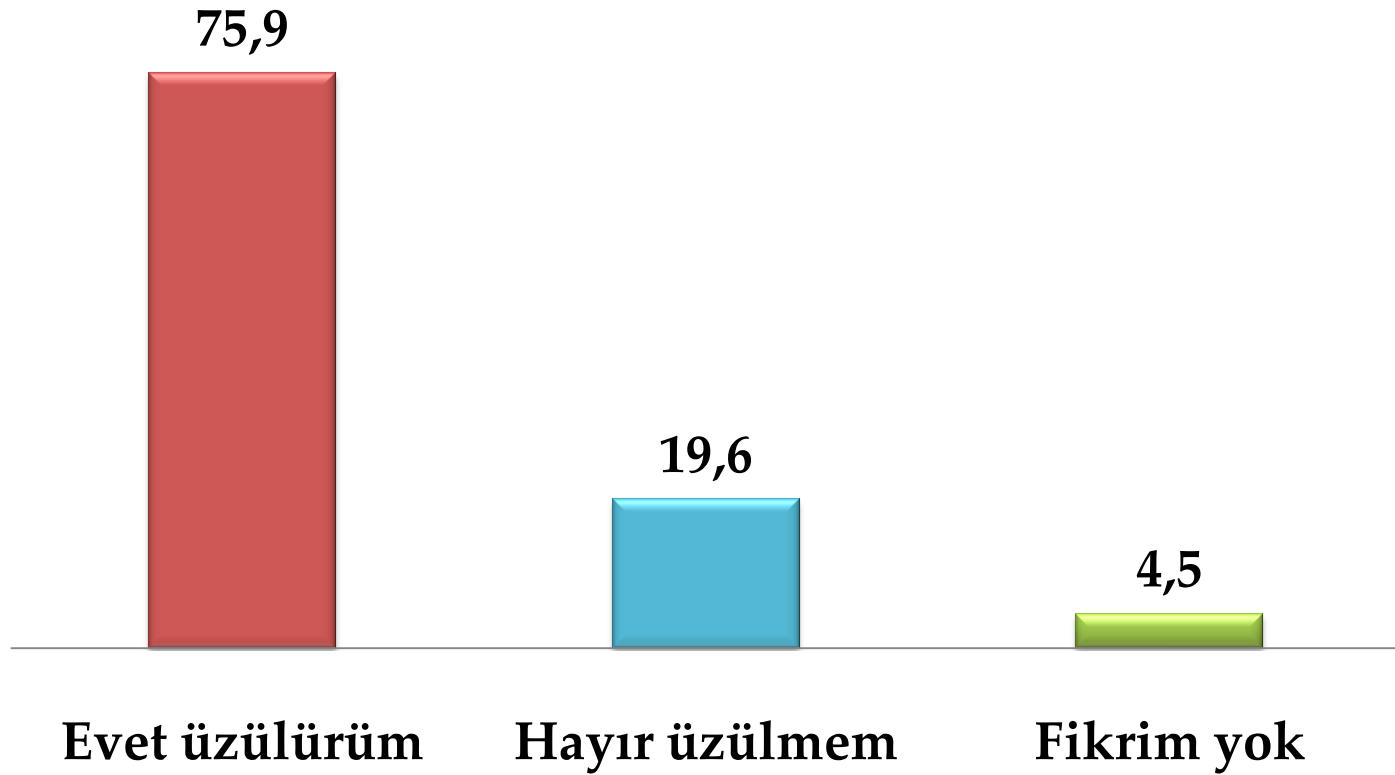
AİLENİZDEKİLER BAŞLARINI NASIL ÖRTÜYÖRLER?

AİLENİZDEKİLER SİZCE NEDEN ÖRTÜNÜYORLAR?

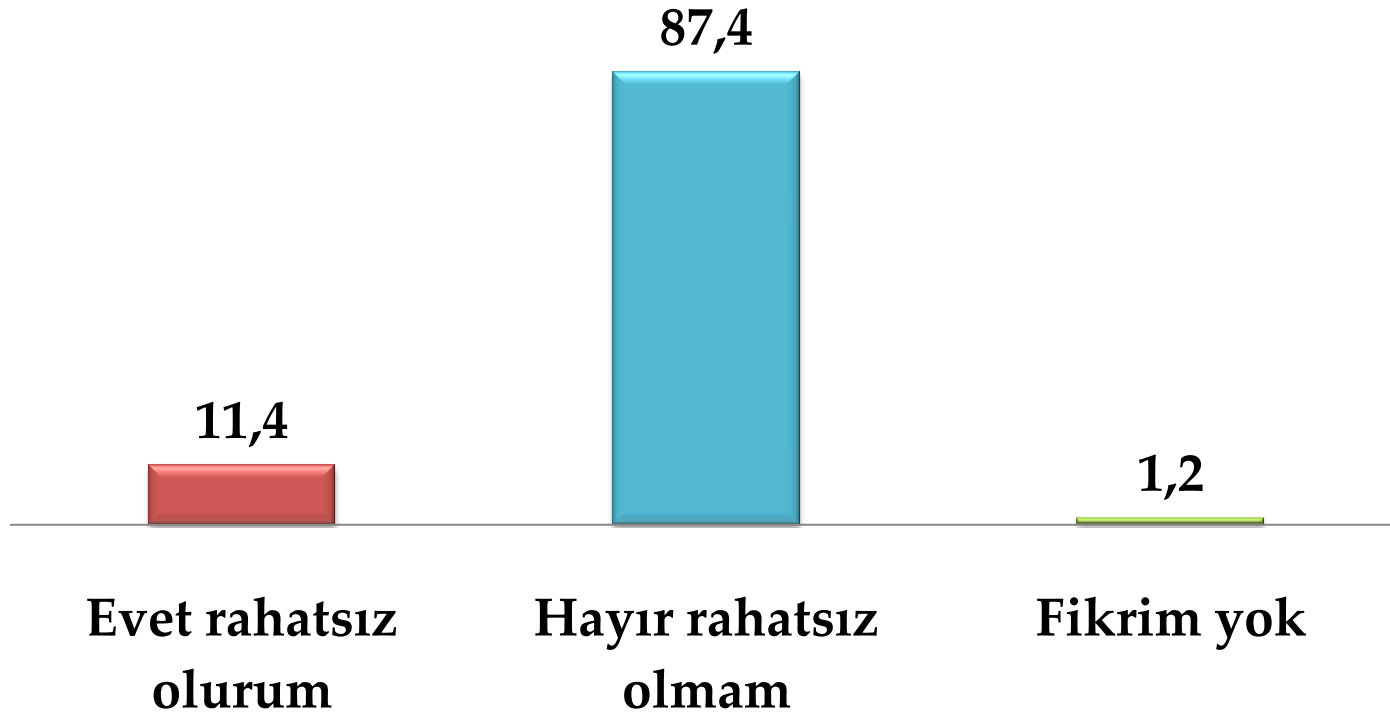

BAŞÖRTÜLÜ KADINLARIN ÖRTÜLERİNDEN DOLAYI ÜNİVERSİTE EĞİTİMİ ALAMAMALARINA VEYA EĞİTİMLERİNİ BIRAKMAK ZORUNDA KALMALARINA ÜZÜLÜR MÜSÜNÜZ?

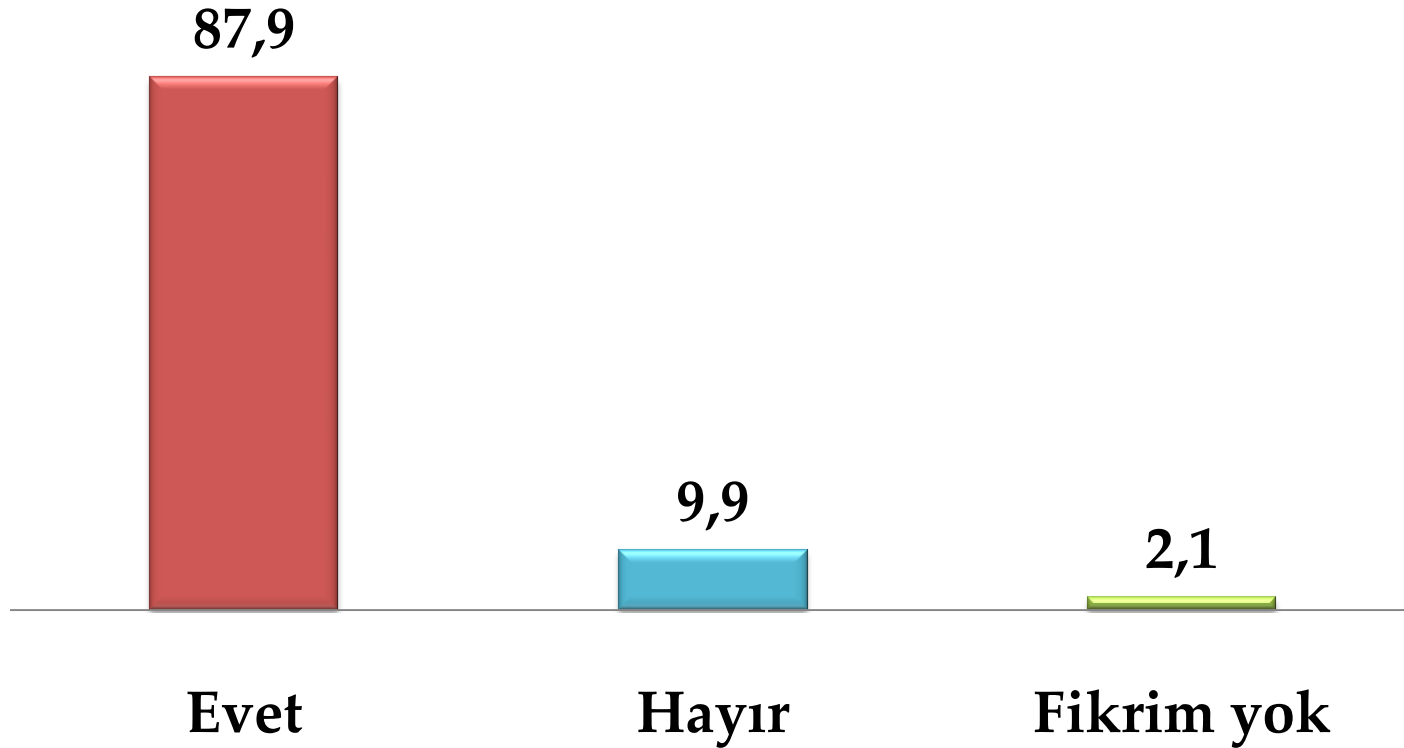

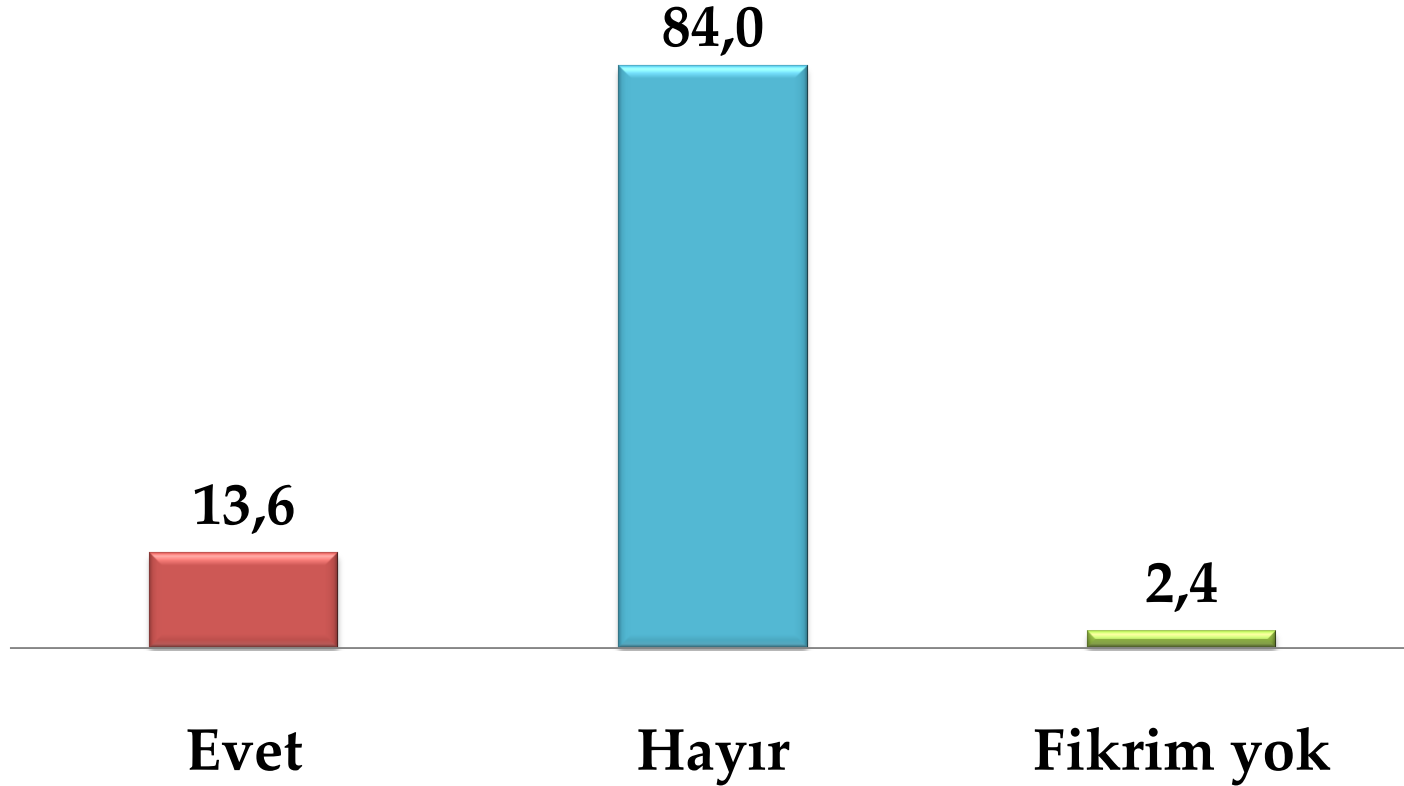
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARIN **KARİYER SAHİBİ** KADINLAR OLMASINDAN RAHATSIZ OLUR MUSUNUZ?

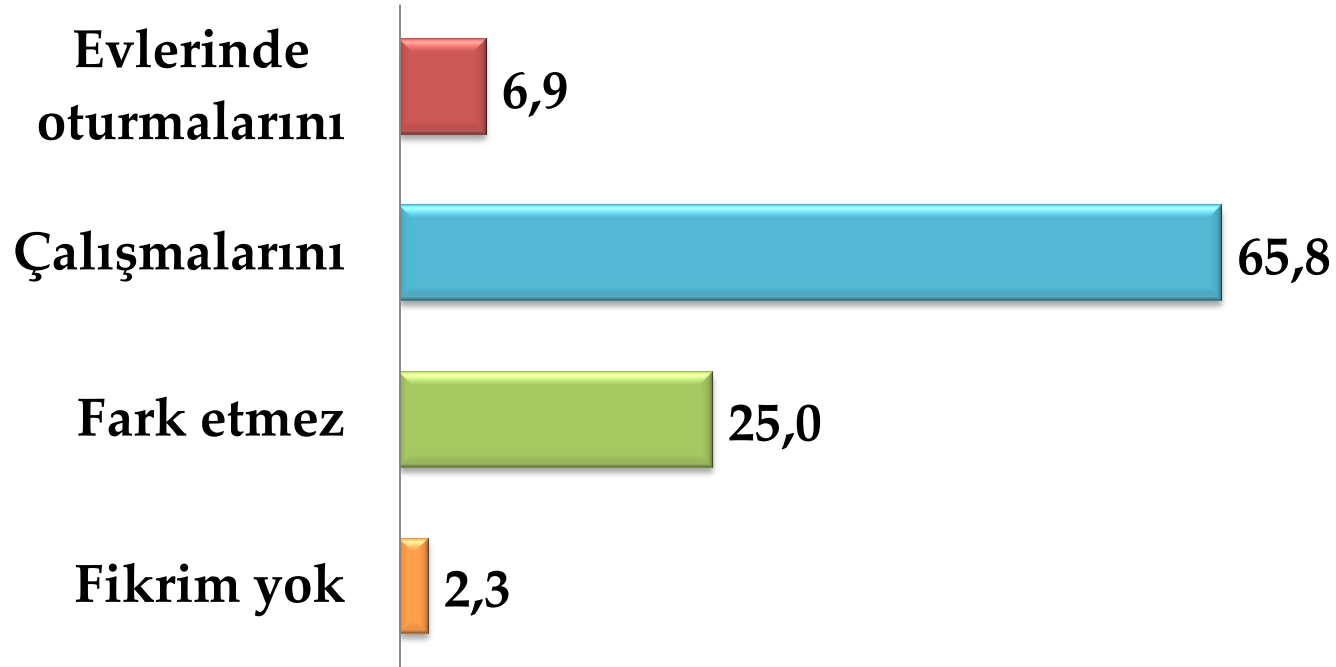
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARIN SİZİN GİBİ **EŞİT YURTTAŞLAR** OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?

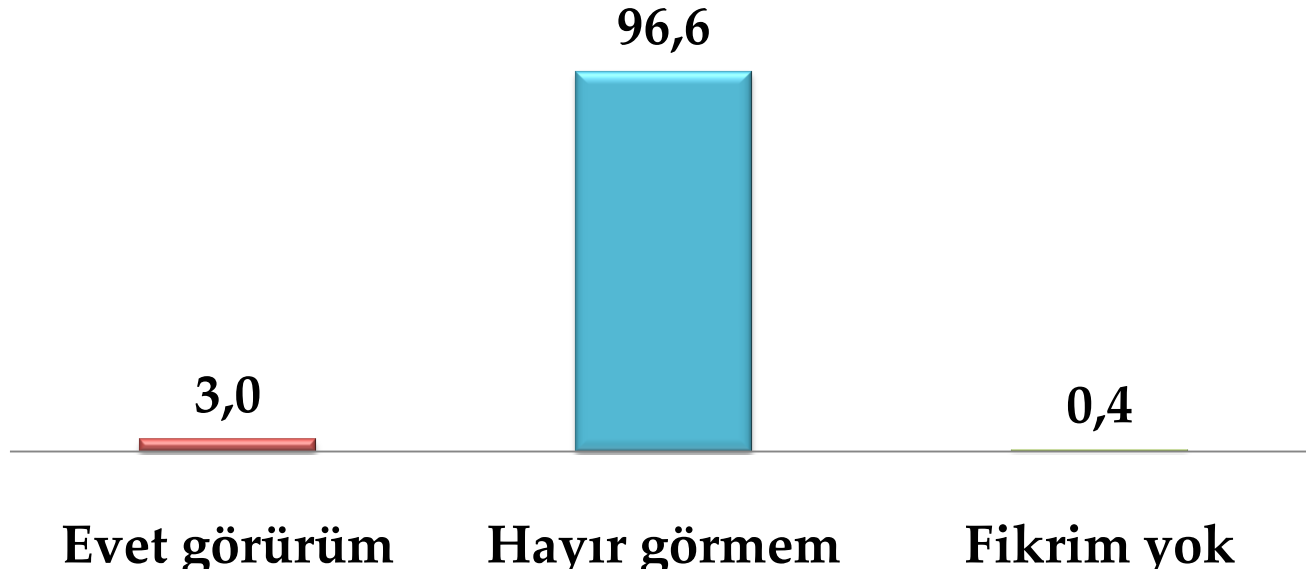
OĞLUNUZUN VEYA KARDEŞİNİZİN BAŞÖRTÜLÜ BİR KIZLA EVLENMESİNDE SAKINCA GÖRÜR MÜSÜNÜZ?

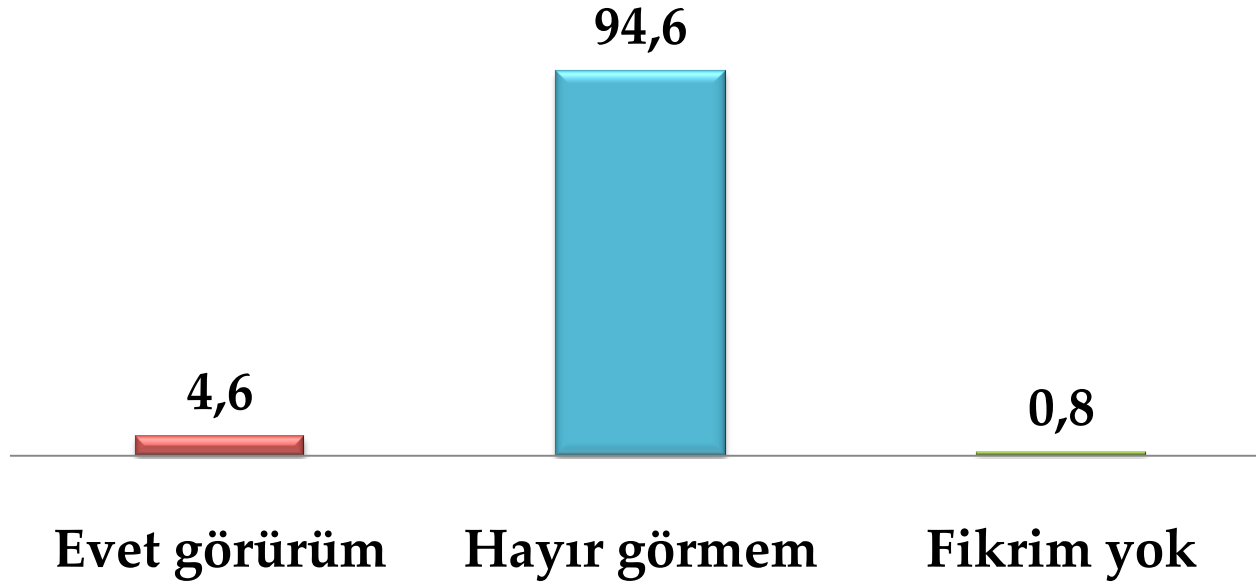
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARIN EVDE OTURMASINI MI İŞ HAYATINDA ÇALIŞMASINI MI DOĞRU BULURSUNUZ?

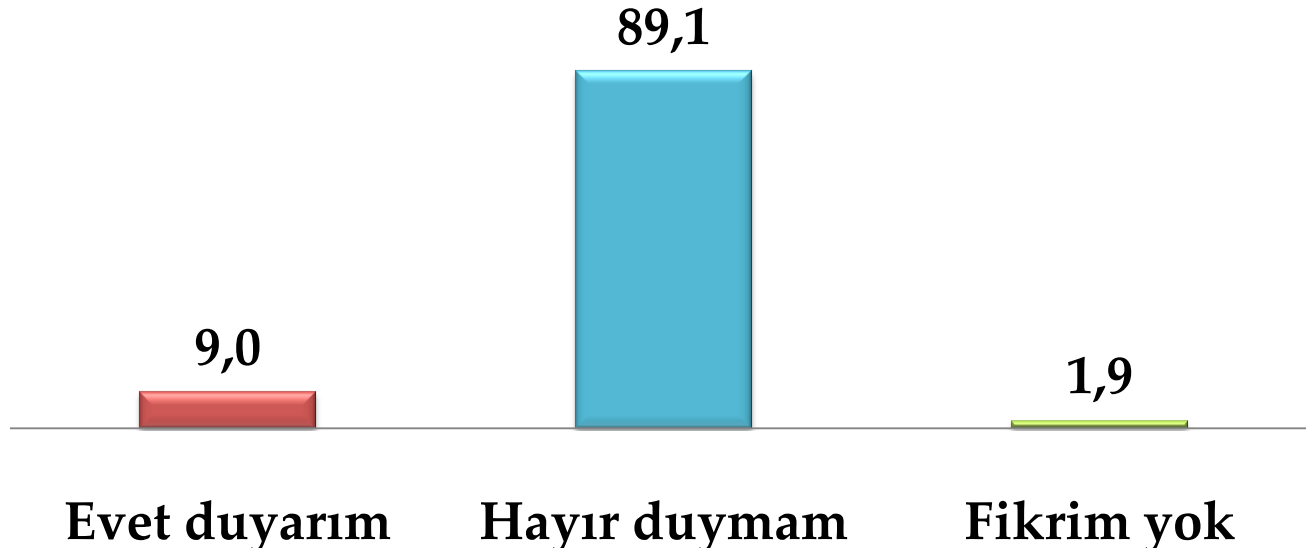
BAŞÖRTÜLÜ BİR KADINLA **KOMŞULUK İLİŞKİSİ** **KURMAKTA** BİR SAKINCA GÖRÜR MÜSÜNÜZ?

BAŞÖRTÜLÜ KADINLARLA **ARKADAŞLIK YAPMAKTA** SAKINCA GÖRÜR MÜSÜNÜZ?

BAŞÖRTÜLÜ KADINLARLA BİRLİKTE ÇALIŞMAKTAN RAHATSIZLIK DUYAR MISINIZ?

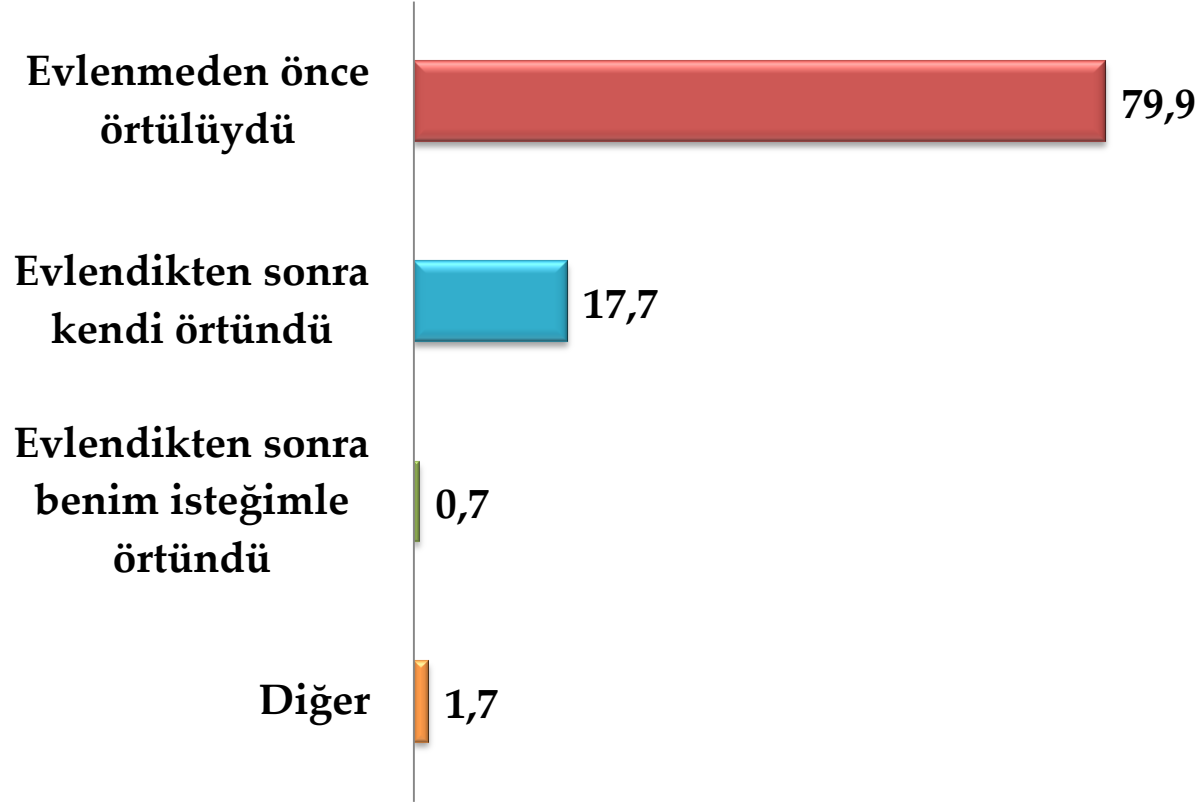
İKİNCİ BÖLÜM

ERKEKLERİN BAŞÖRTÜSÜNE BAKIŞI

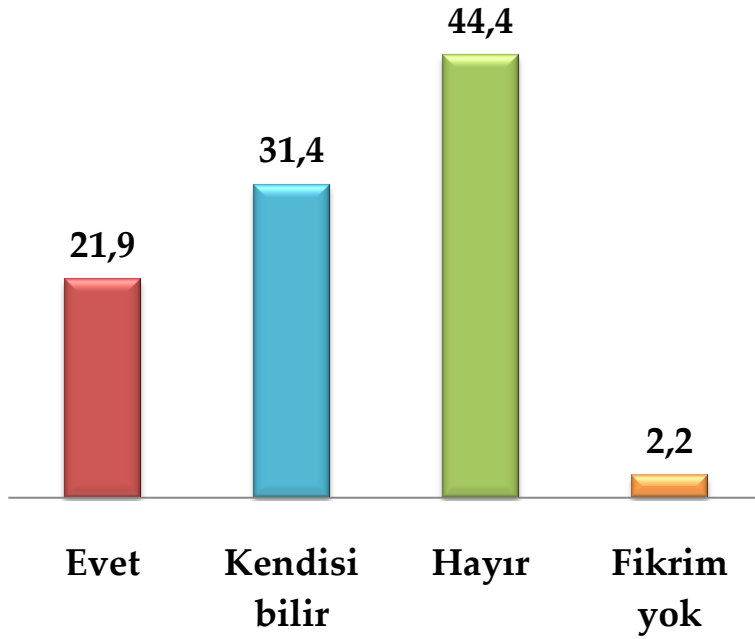
EŞİNİN BAŞI ÖRTÜLÜ OLAN ERKEKLERİN BAŞÖRTÜSÜ SORUNUNA BAKIŞI

EŞİNİZ NE ZAMAN ÖRTÜNDÜ?

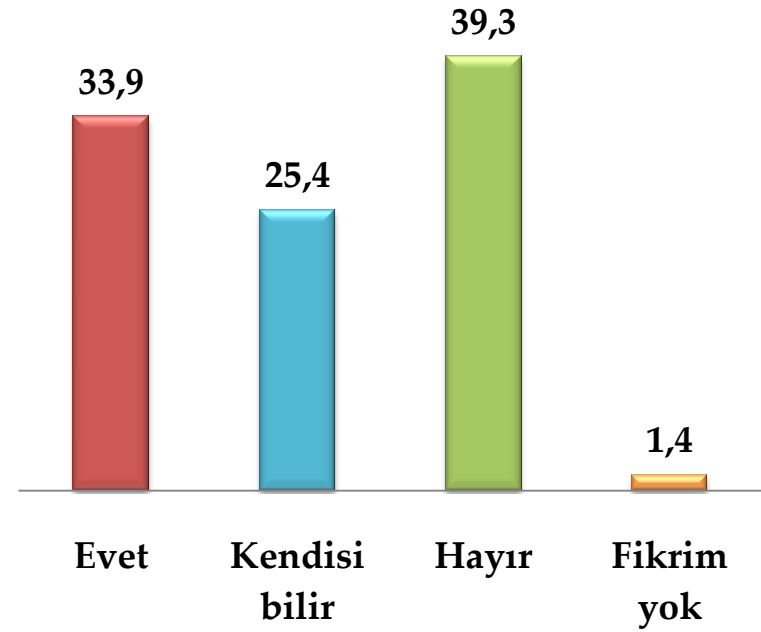

EŞİNİZİN BAŞINI AÇARAK;

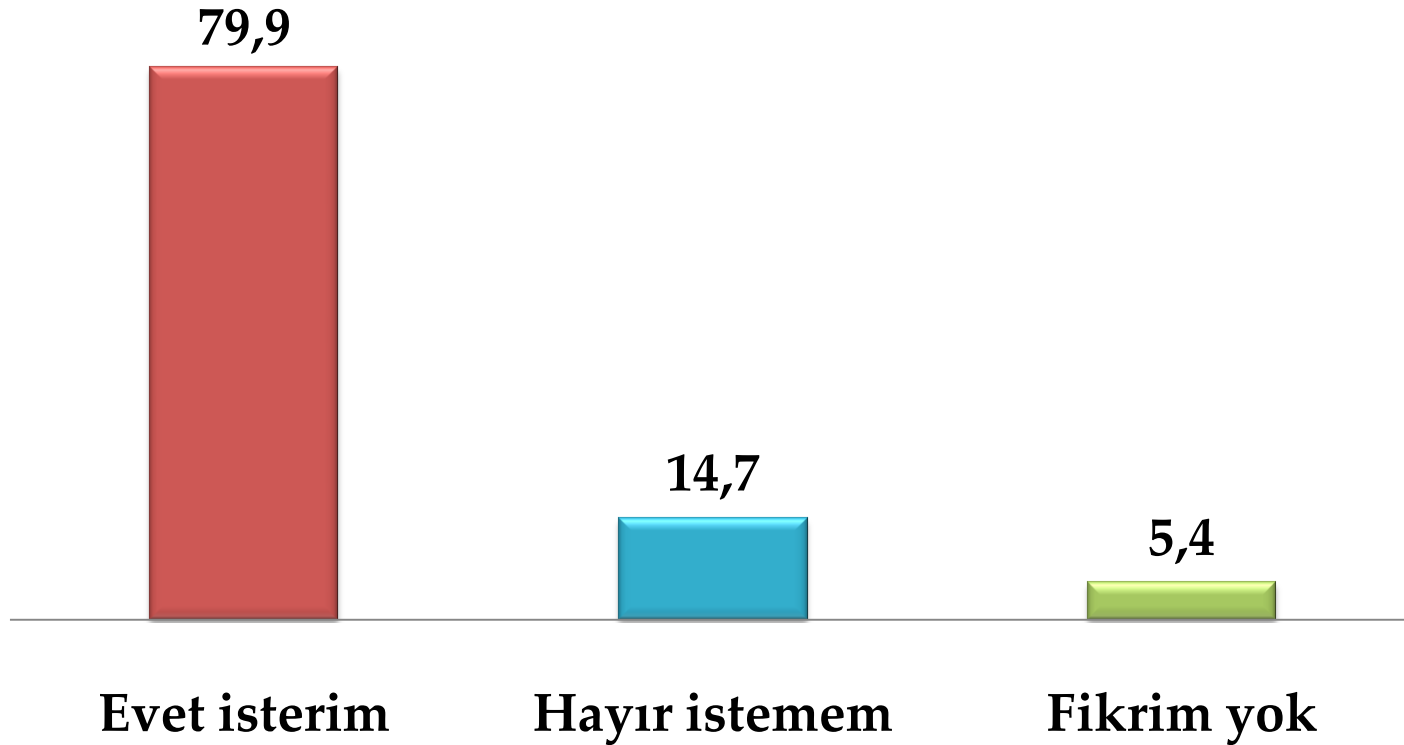
**ÇALIŞMASINA İZİN VERİYOR
MUSUNUZ VEYA VERİR MİSİNİZ?**

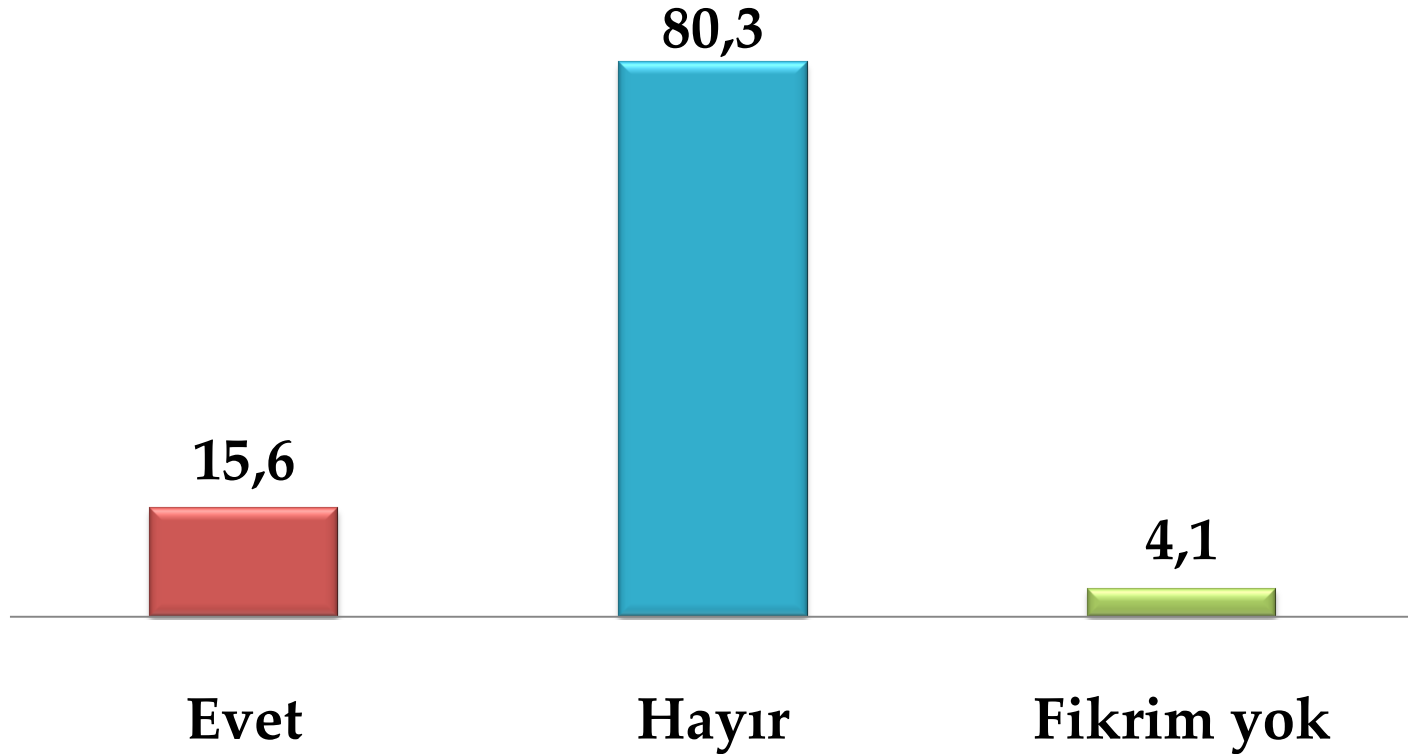
**EĞİTİM ALMASINA İZİN VERİYOR
MUSUNUZ VEYA VERİR MİSİNİZ?**

EŞİNİZİN KAMU KURUMLARINDA BAŞÖRTÜLÜ OLARAK ÇALIŞMASINI İSTER MİSİNİZ?

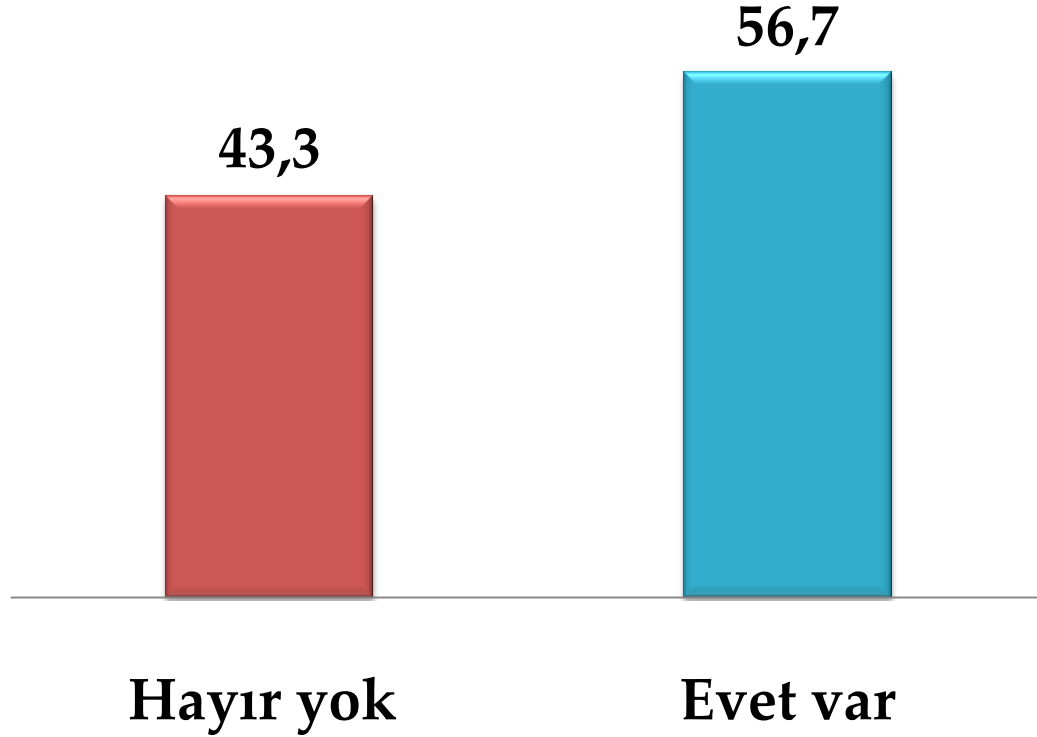

OĞLUNUZUN VEYA KARDEŞİNİZİN BAŞI AÇIK BİR KIZLA
EVLENMESİNDE SAKINCA GÖRÜR MÜSÜNÜZ?

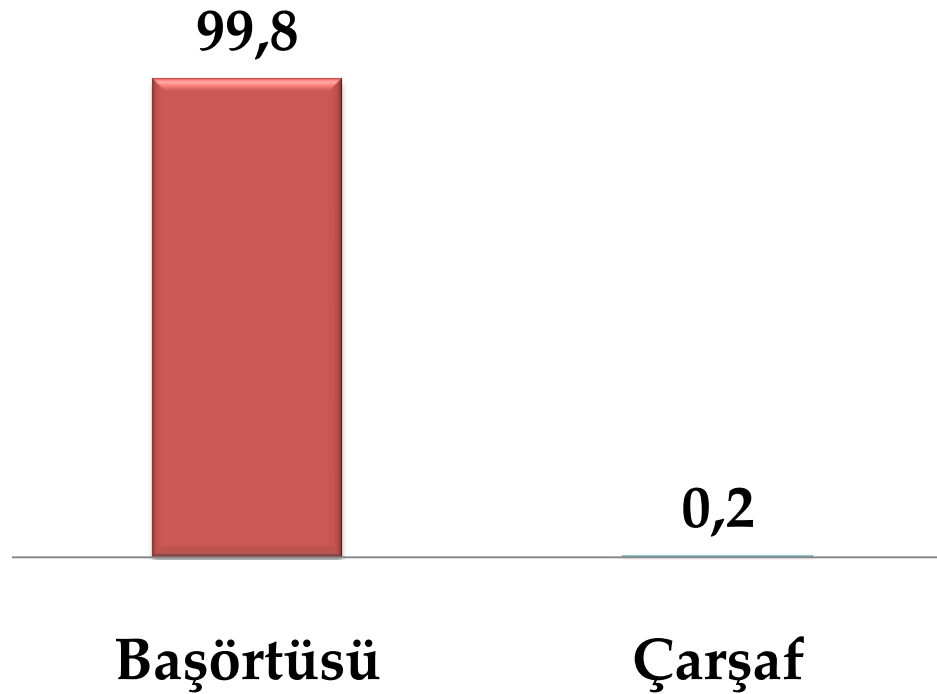

EŞİNİN BAŞI AÇIK OLAN ERKEKLERİN BAŞÖRTÜSÜ SORUNUNA BAKIŞI

EVİNİZDE VEYA AİLENİZDE BAŞINI ÖRTEN VAR MI?

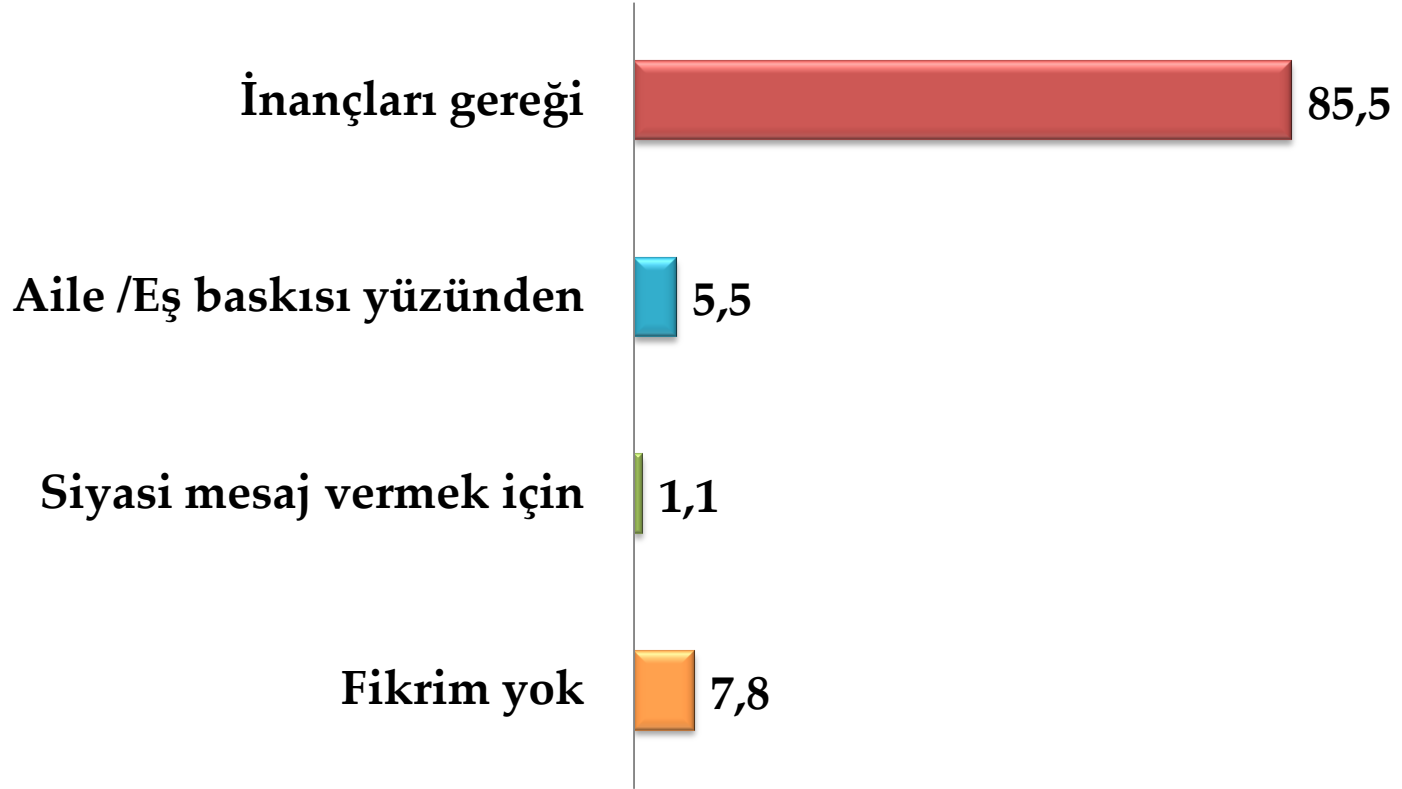

EVİNİZDE VEYA AİLENİZDEKİLER BAŞLARINI NASIL ÖRTÜYÖRLER?

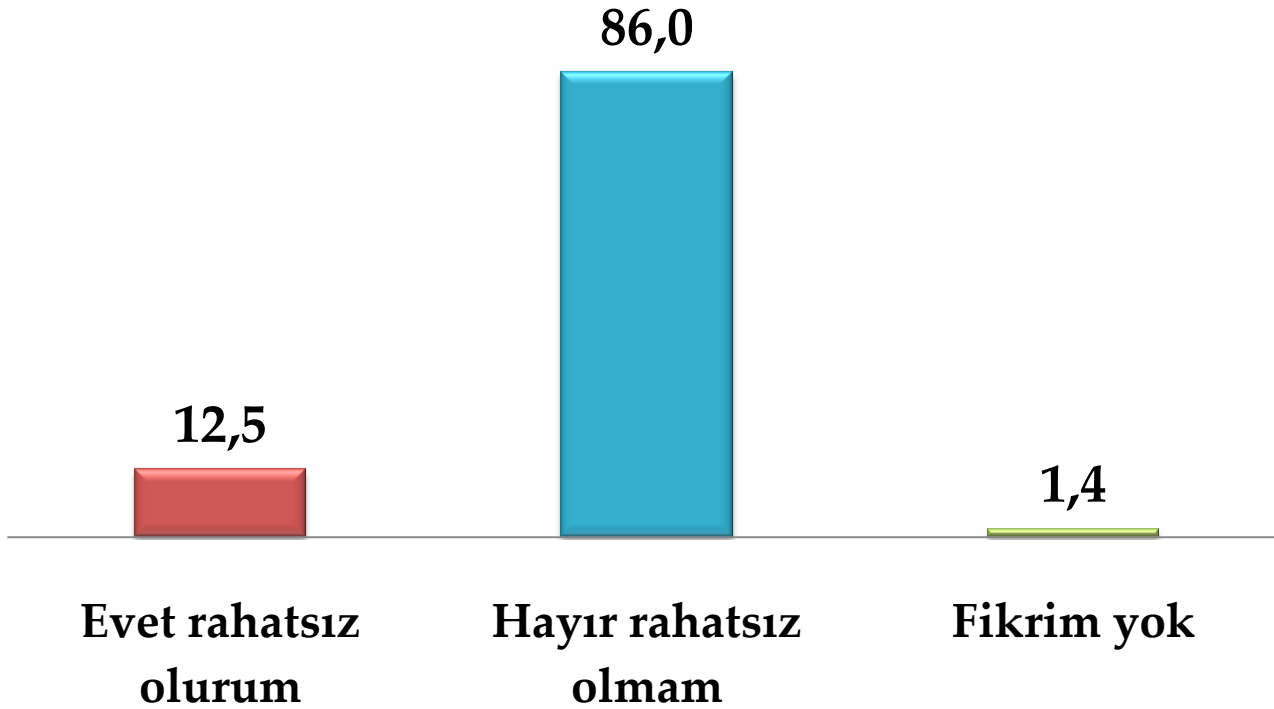

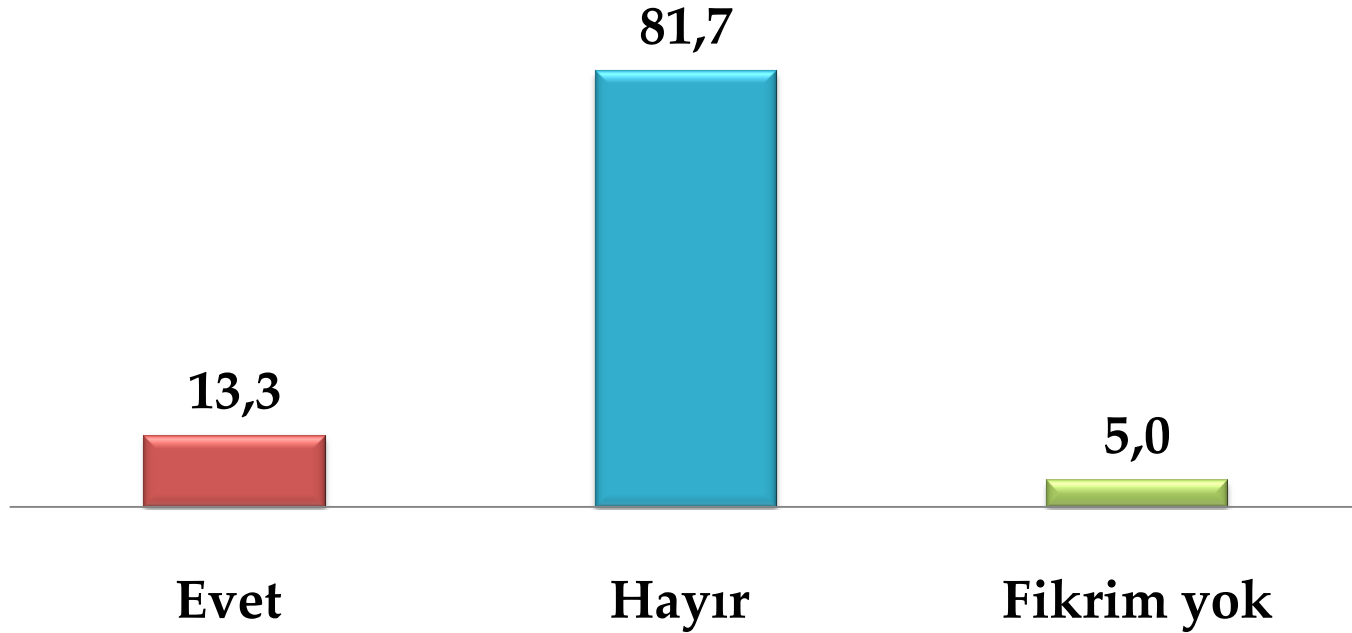
SİZCE NEDEN ÖRTÜNÜYORLAR?

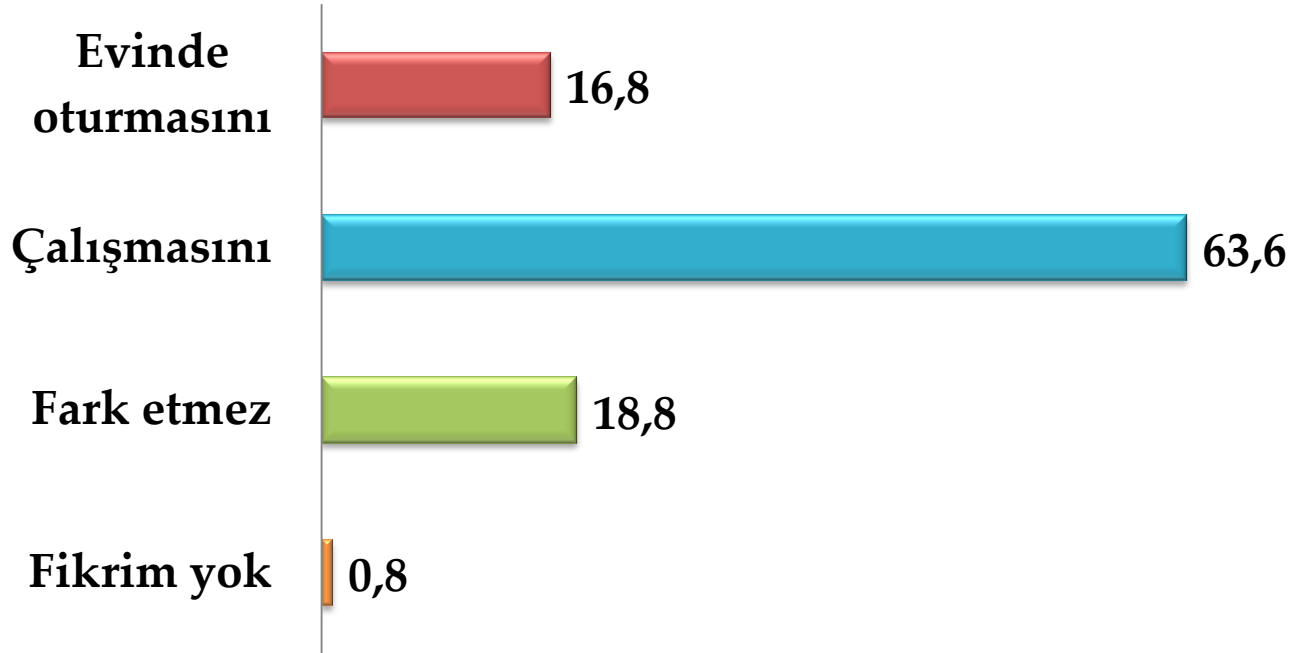
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARIN **KARİYER SAHİBİ** KADINLAR
OLMASINDAN RAHATSIZLIK DUYAR MISINIZ?

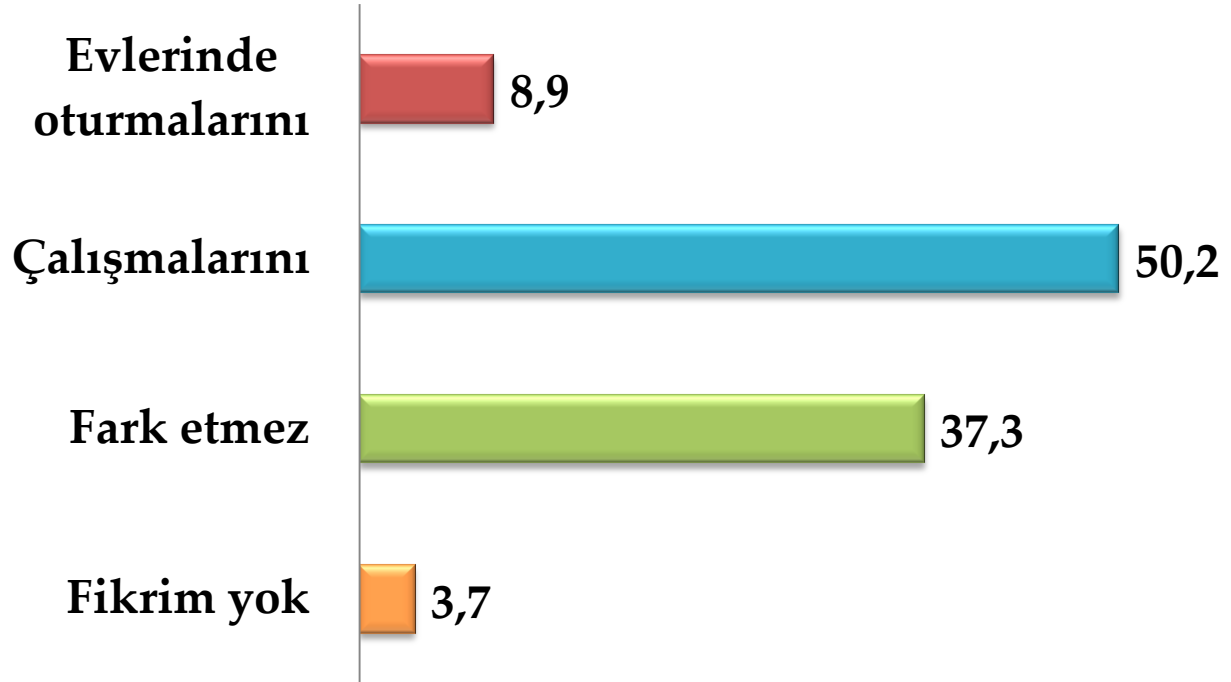
OĞLUNUZUN VEYA KARDEŞİNİZİN BAŞÖRTÜLÜ BİR KIZLA EVLENMESİNDE SAKINCA GÖRÜR MÜSÜNÜZ?

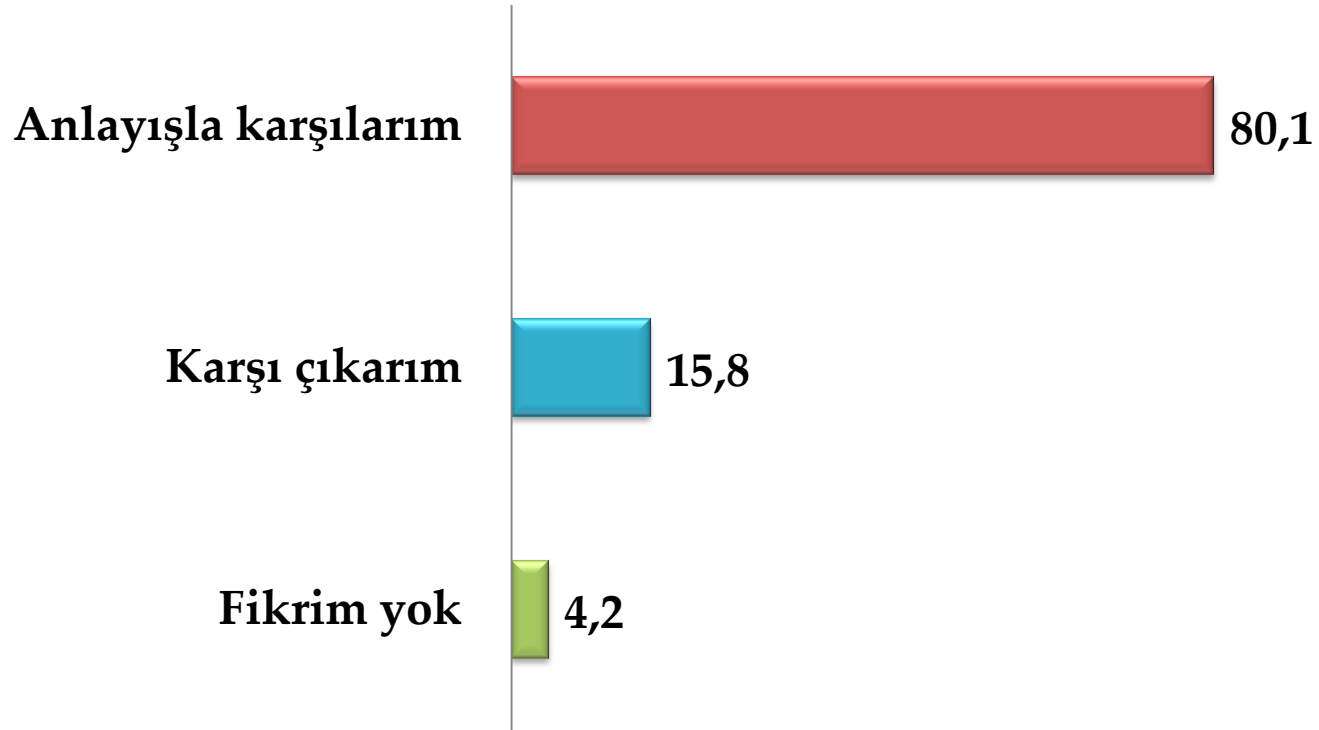
EŞİNİZİN EVDE OTURMASINI MI İŞ HAYATINDA ÇALIŞMASINI MI TERCİH EDERSİNİZ?

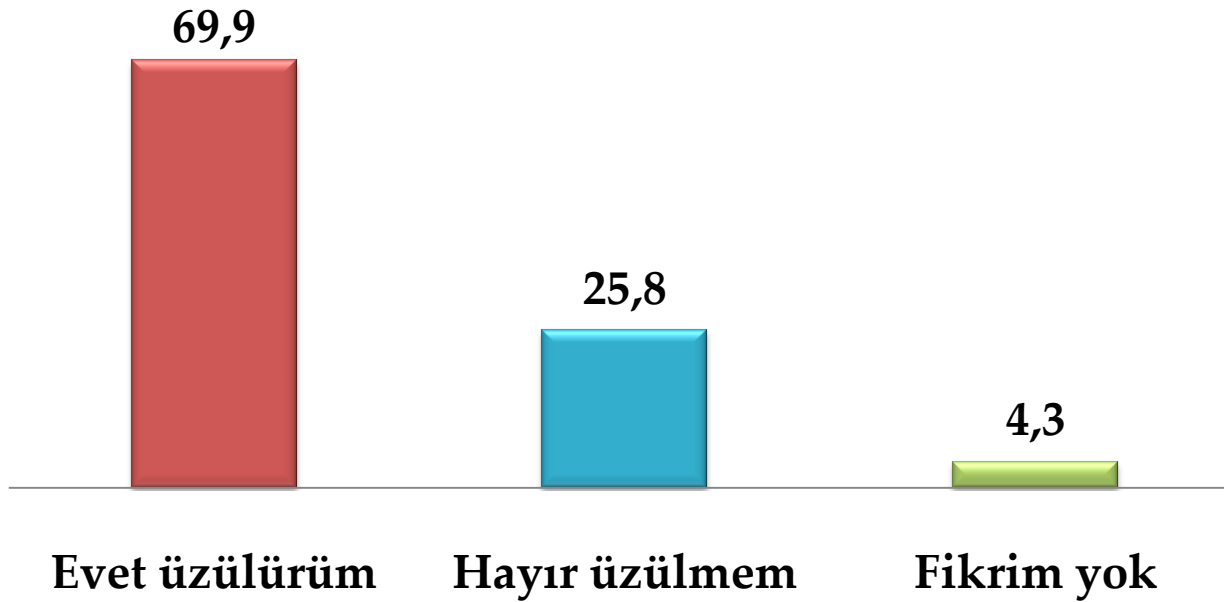
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARIN EVDE OTURMASINI MI İŞ HAYATINDA ÇALIŞMASINI MI DOĞRU BULURSUNUZ?

EŞİNİZ BAŞINI ÖRTMEK İSTERSE NASIL KARŞILARSINIZ?

BAŞÖRTÜLÜ KADINLARIN ÖRTÜLERİNDEN DOLAYI ÜNİVERSİTE EĞİTİMİ ALAMAMALARINA VEYA BIRAKMAK ZORUNDA KALMALARINA ÜZÜLÜR MÜSÜNÜZ?

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

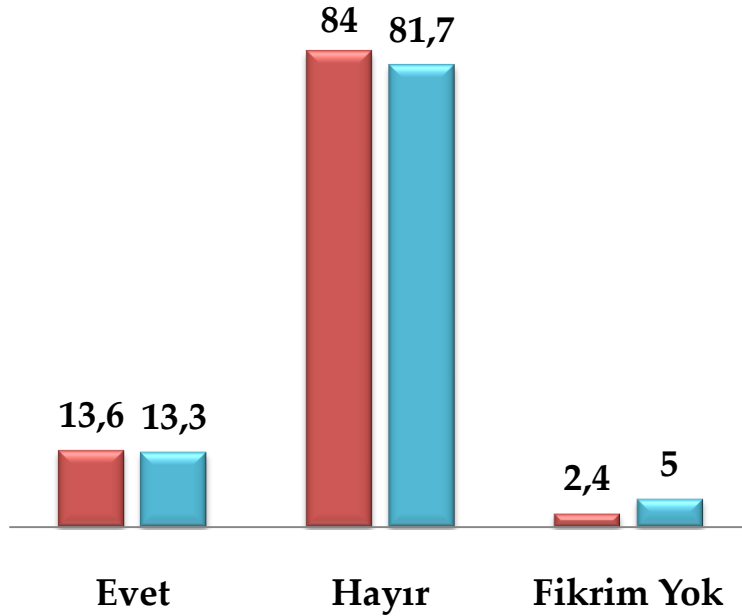
ORTAK SORULARIN ARAŞTIRMA GRUPLARI ARASI KARŞILAŞTIRILMASI

Not: Bu bölümde farklı araştırma gruplarındaki kadınlar ve erkekler karşılaştırılmıştır.

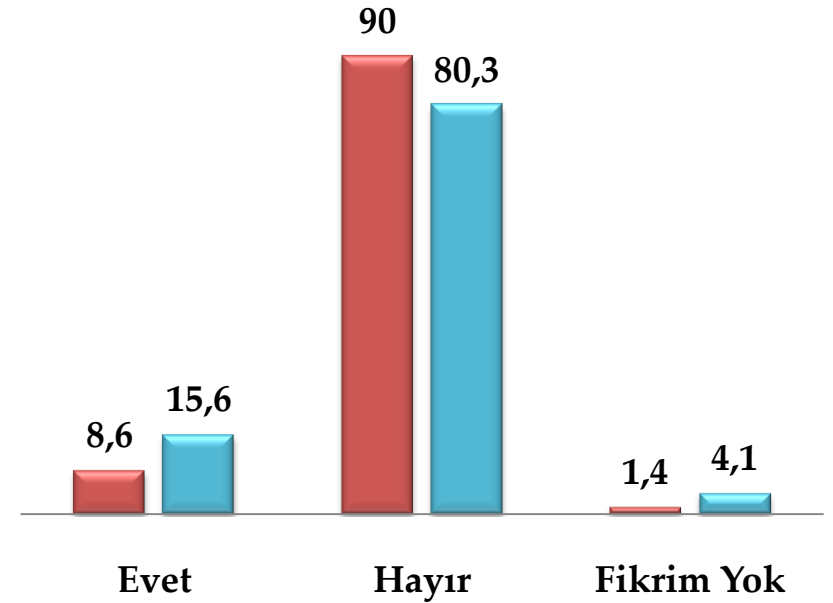
OĞLUNUZUN VEYA KARDEŞİNİZİN;

BAŞÖRTÜLÜ BİR KIZLA EVLENMESİNDE
SAKINCA GÖRÜR MÜSÜNÜZ?

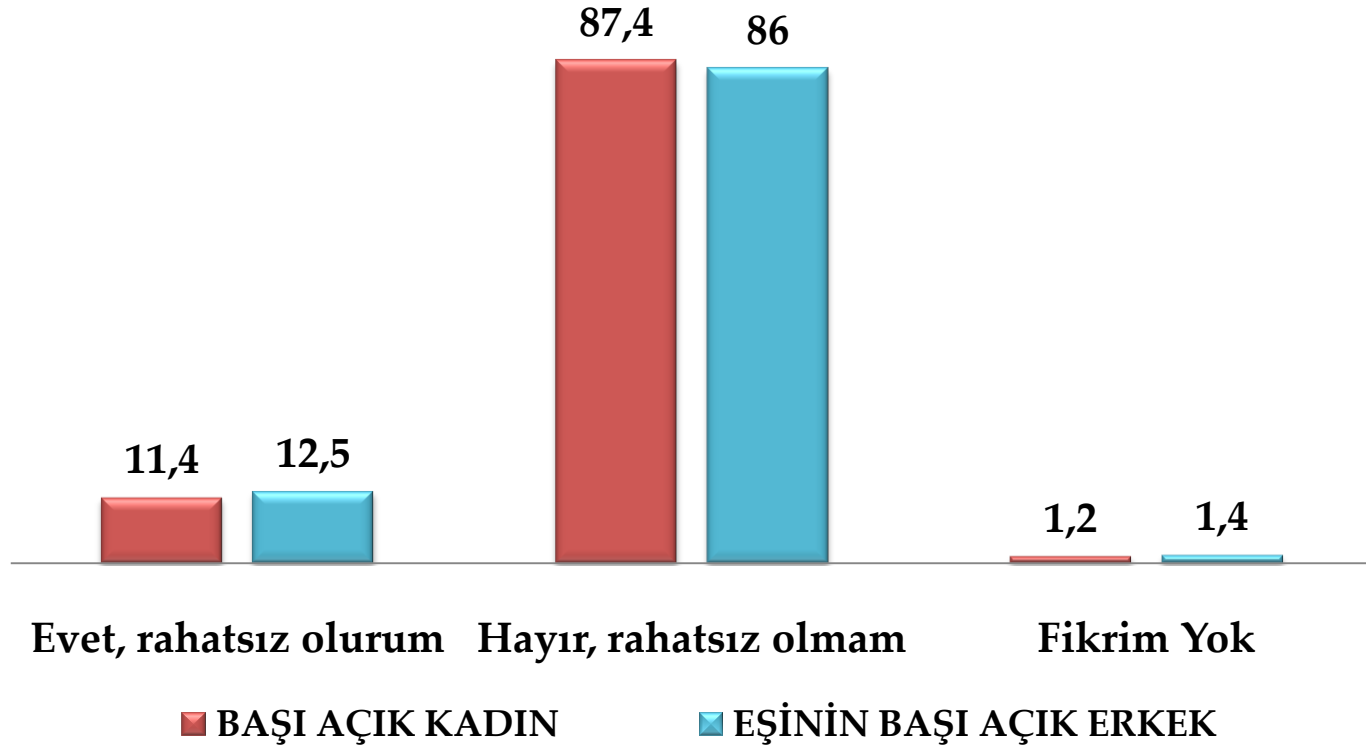
■ BAŞI AÇIK KADIN
■ EŞİNİN BAŞI AÇIK ERKEK

BAŞI AÇIK BİR KIZLA EVLENMESİNDE
SAKINCA GÖRÜR MÜSÜNÜZ?

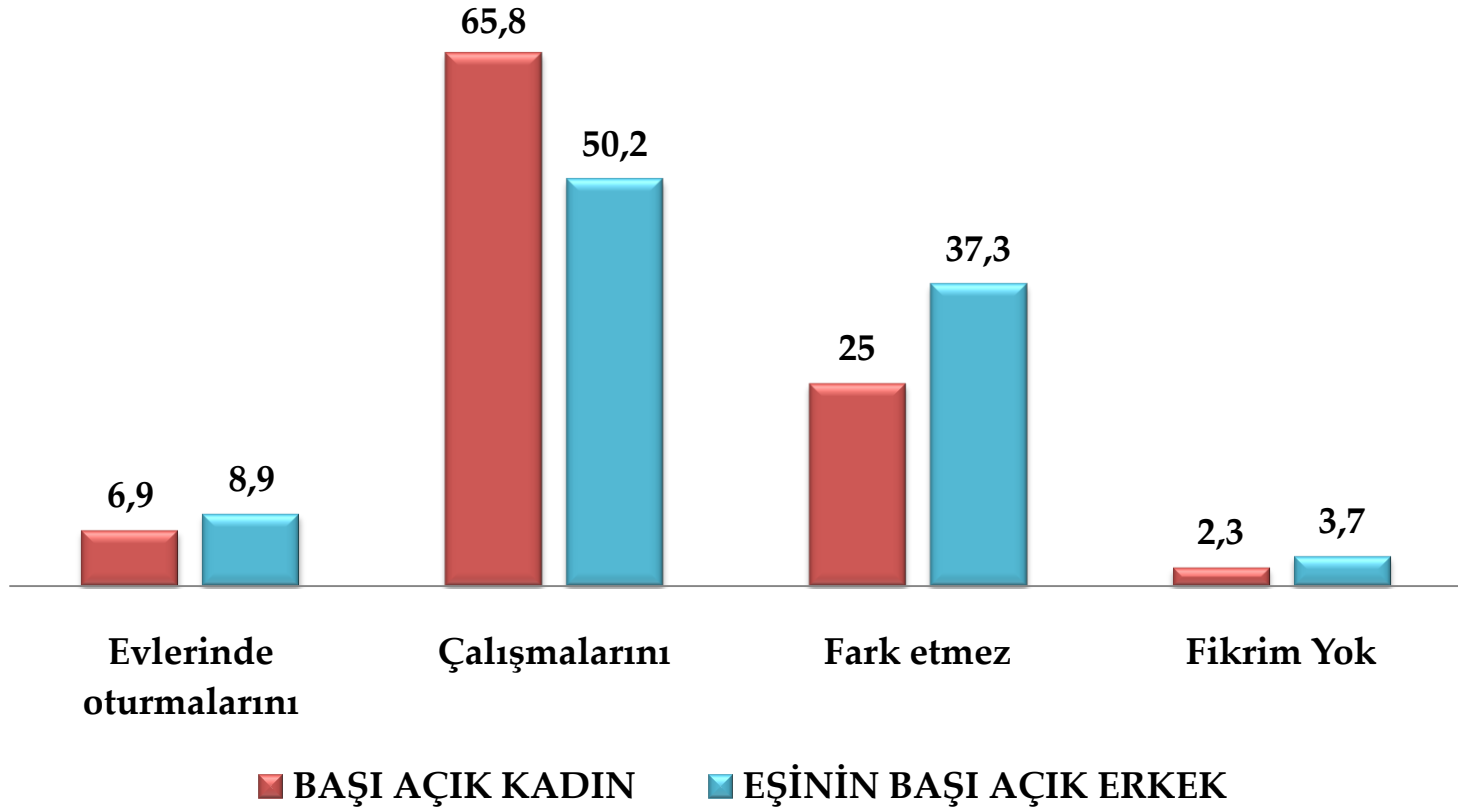

■ BAŞINI ÖRTEN KADIN
■ EŞİNİN BAŞI ÖRTÜLÜ ERKEK

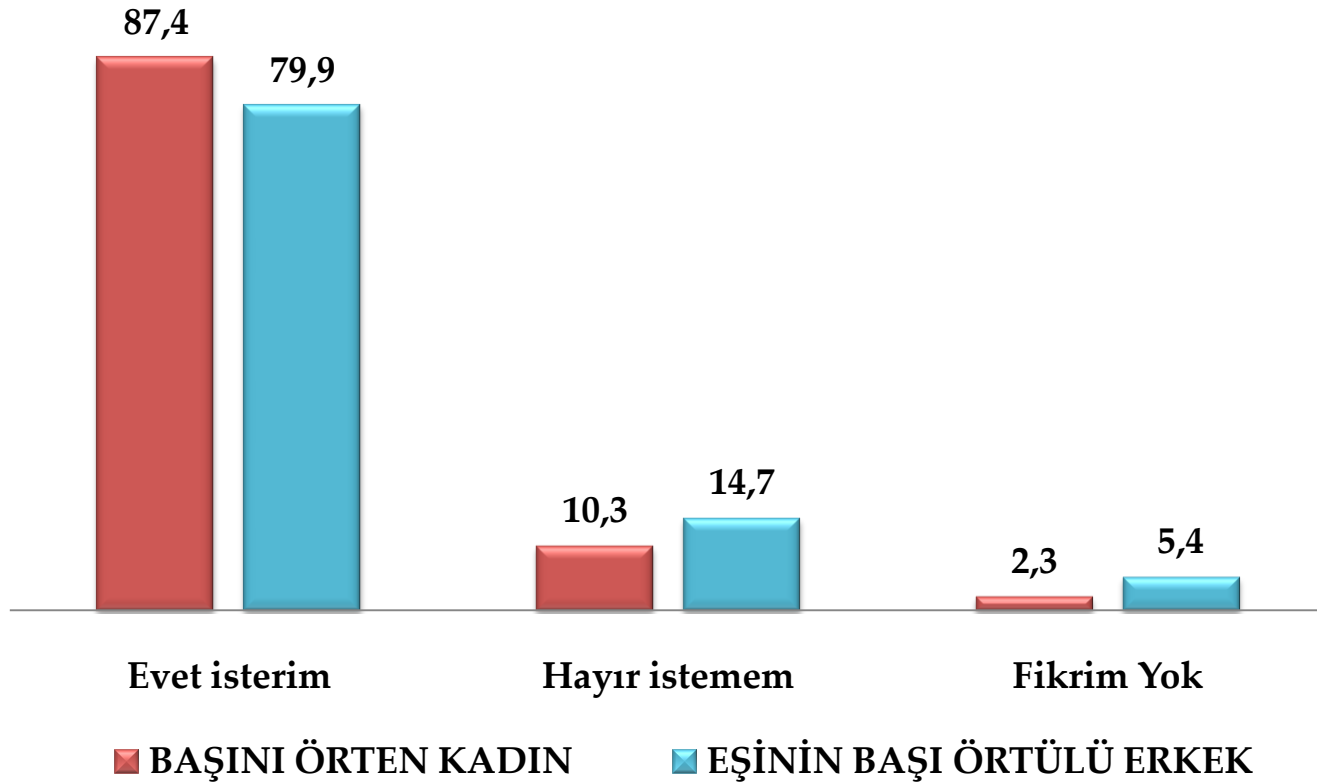
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARIN KARIYER SAHİBİ KADINLAR OLMASINDAN RAHATSIZ OLUR MUSUNUZ?

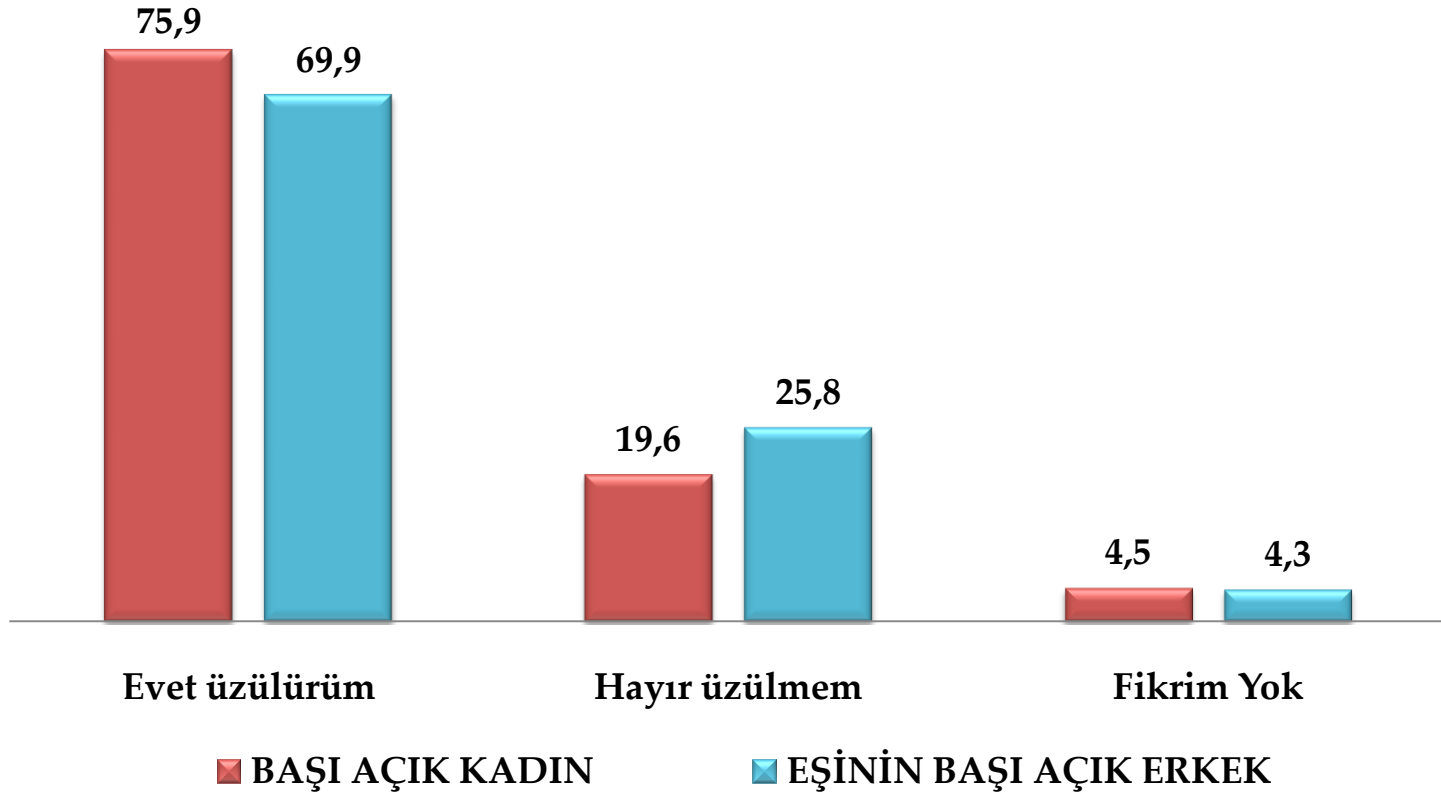
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARIN EVDE OTURMASINI MI İŞ HAYATINDA ÇALIŞMASINI MI DOĞRU BULURSUNUZ?

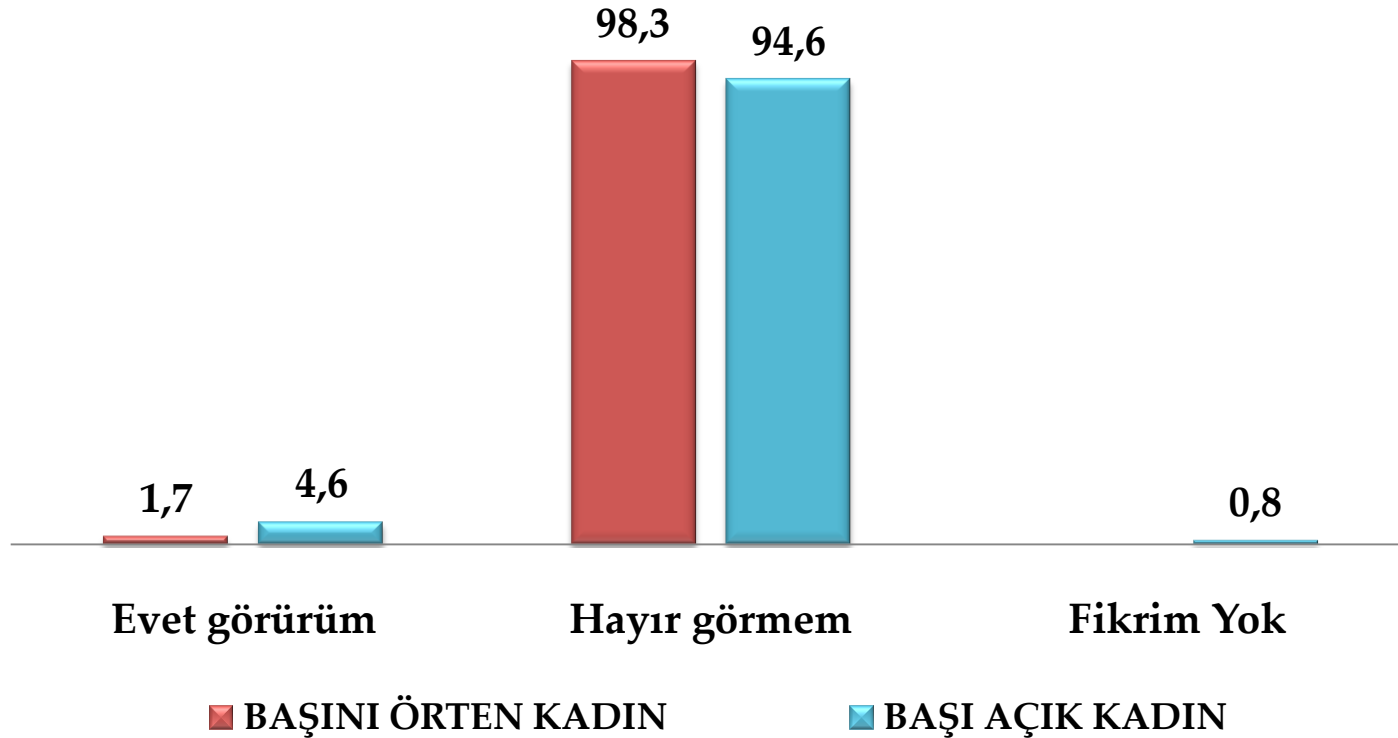
KAMU KURUMLARINDA BAŞÖRTÜLÜ OLARAK; ÇALIŞMAK İSTER MİSİNİZ?/EŞİNİZİN ÇALIŞMASINI İSTER MİSİNİZ?

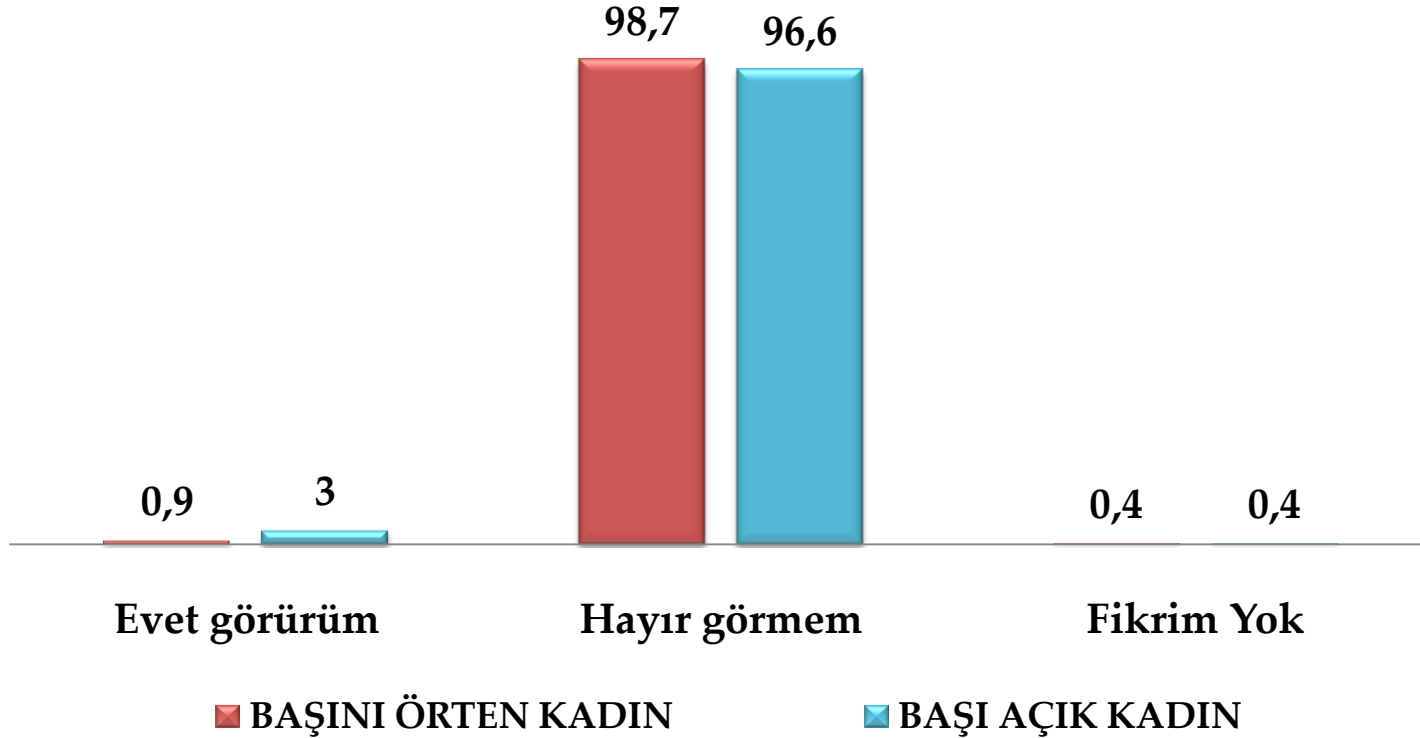
BAŞÖRTÜLÜ KADINLARIN ÖRTÜLERİNDEN DOLAYI ÜNİVERSİTE EĞİTİMİ ALAMAMALARINA VEYA EĞİTİMLERİNİ BIRAKMAK ZORUNDA KALMALARINA ÜZÜLÜR MÜSÜNÜZ?

BAŞÖRTÜLÜ/BAŞI AÇIK KADINLARLA **ARKADAŞLIK İLİŞKİSİ** KURMAKTA SAKINCA GÖRÜR MÜSÜNÜZ?

BAŞÖRTÜLÜ/BAŞI AÇIK BİR KADINLA **KOMŞULUK İLİŞKİSİ** KURMAKTA SAKINCA GÖRÜR MÜSÜNÜZ?

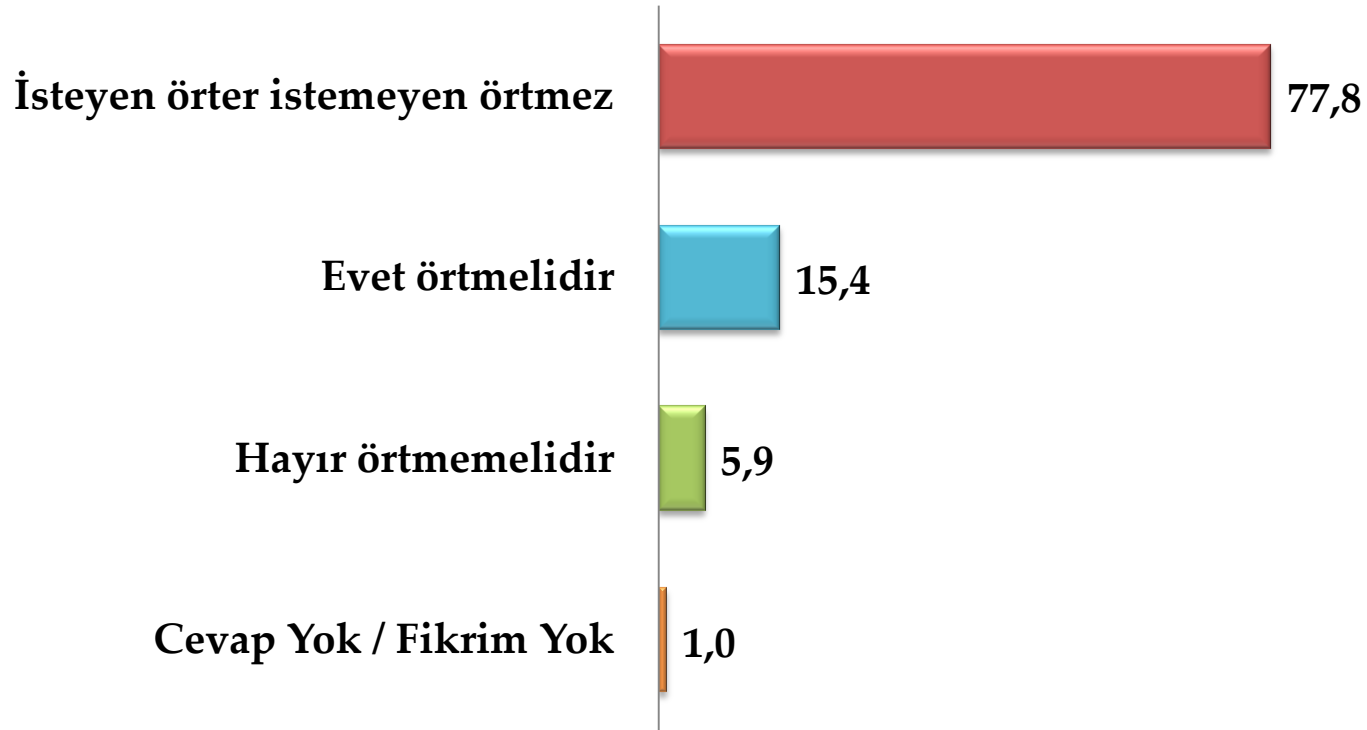

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TOPLUMUN BAŞÖRTÜSÜ SORUNUNA BAKIŞI

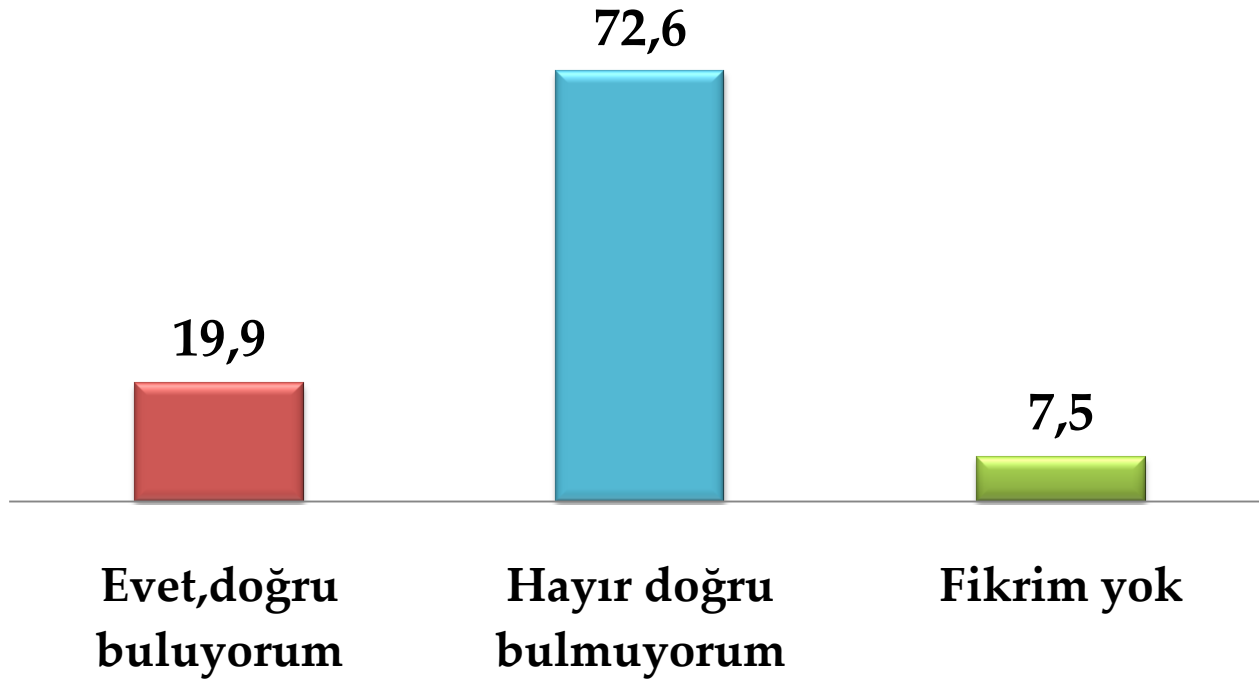
SİZCE KADINLAR DIŞARIDA BAŞLARINI ÖRTMELİ MİDİR?

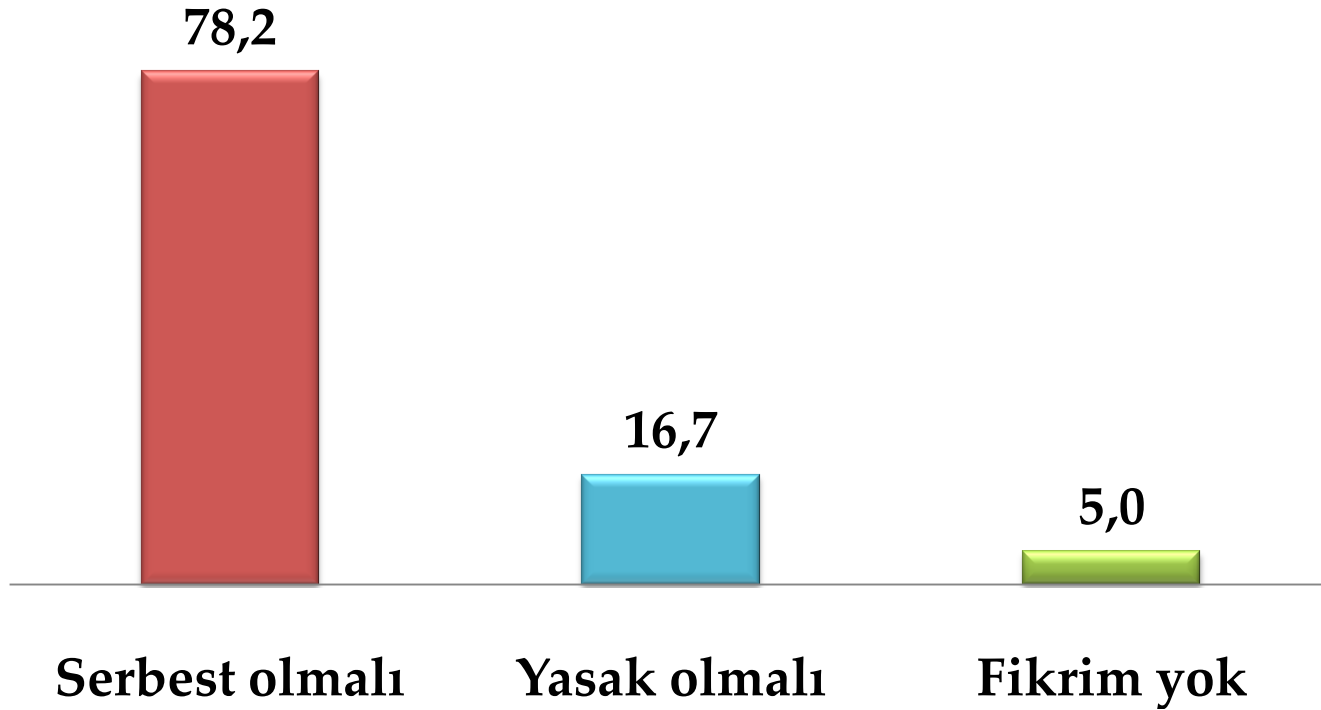
SİZCE KADINLAR DIŞARIDA BAŞLARINI ÖRTMELİ MİDİR? (ARAŞTIRMA GRUPLARINA GÖRE %)

	İsteyen örter isteyen örtmez	Evet örtmelidir	Hayır örtmemelidir	Fikrim yok	TOPLAM
BAŞINI ÖRTEN KADIN	74,3	23,8	1,2	0,8	100
BAŞI AÇIK KADIN	84,4	3,7	10,3	1,6	100
EŞİNİN BAŞI ÖRTÜLÜ ERKEK	68,6	29,6	1,2	0,7	100
EŞİNİN BAŞI AÇIK ERKEK	84,0	4,4	10,8	0,8	100
ORTALAMA	77,8	15,4	5,9	1,0	100

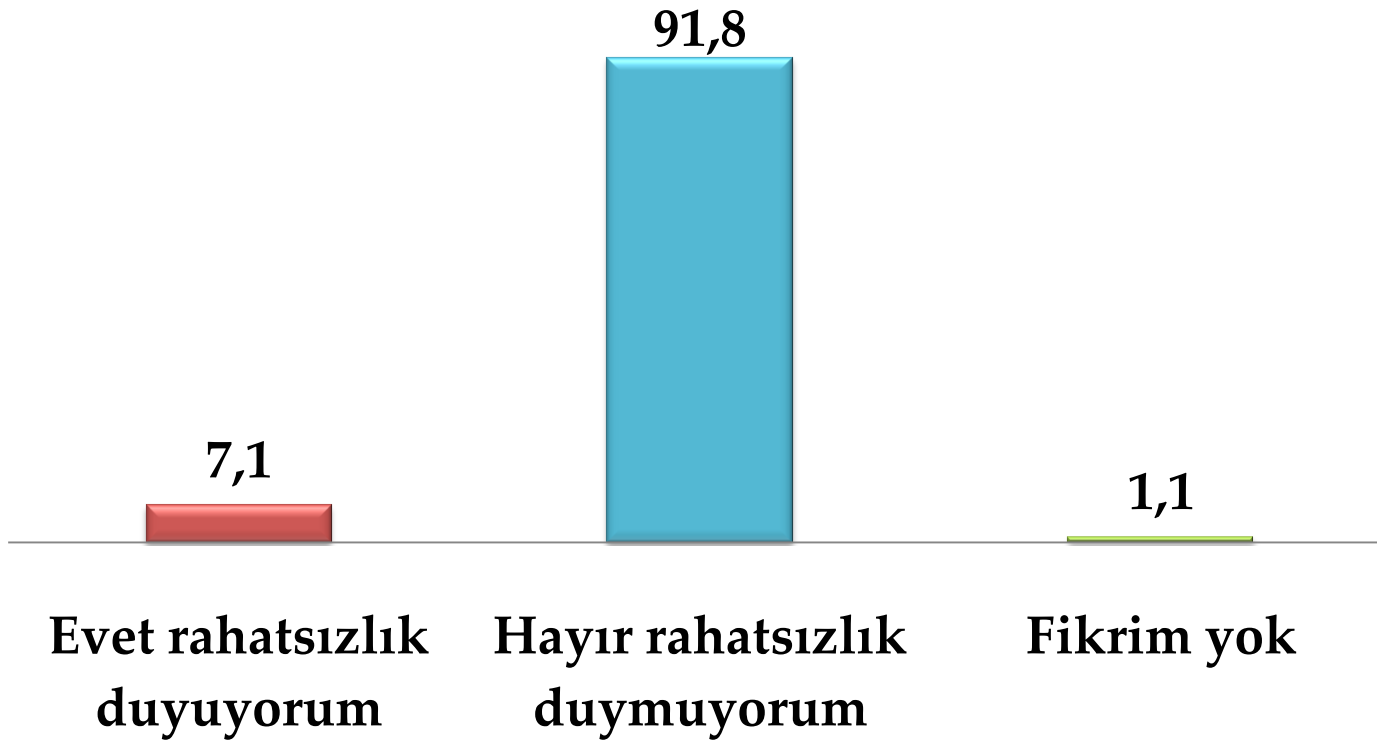
ÖZEL SEKTÖRE AİT BAZI İŖYERLERİNDE BAŖÖRTÜSÜ YASAĞININ UYGULANMASINI DOĞRU BULUYOR MUSUNUZ?

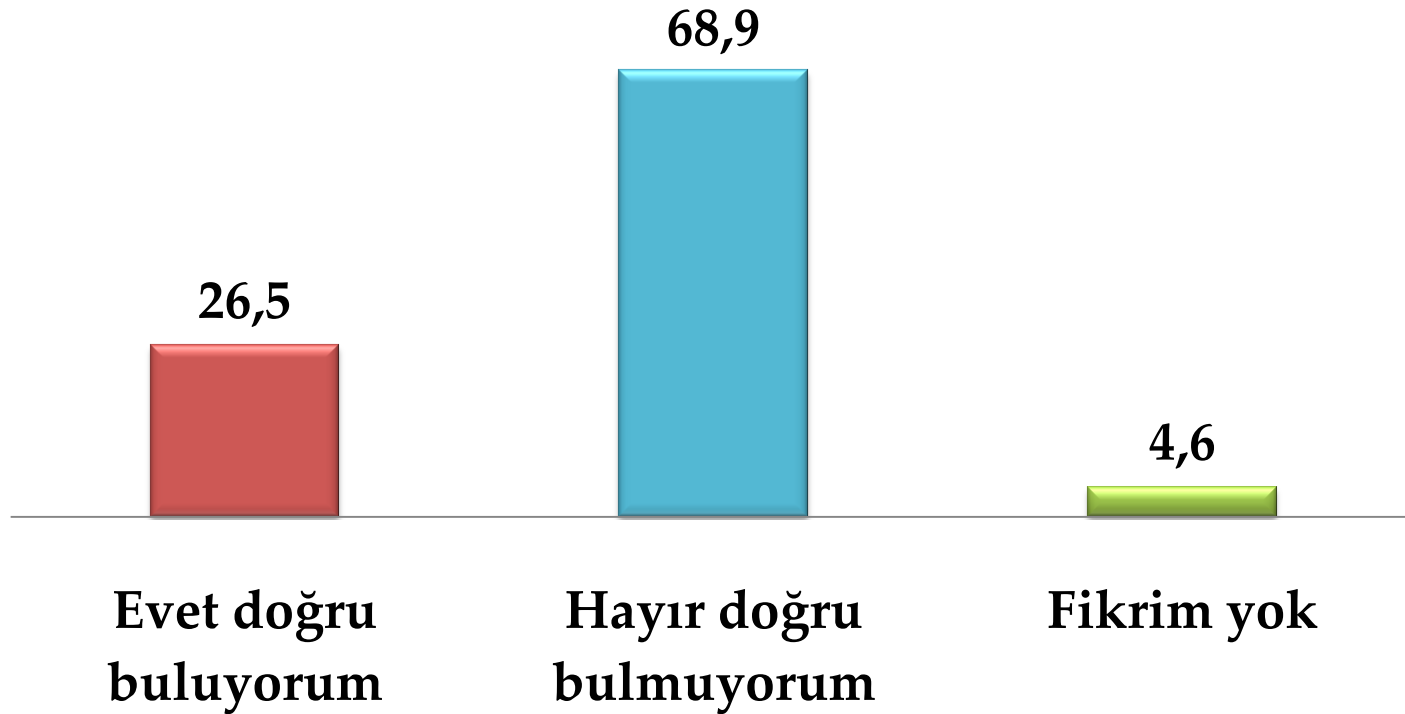
ÜNİVERSİTELERDE BAŖÖRTÜSÜ/TÜRBAN SERBEST Mİ OLMALI, YASAK MI OLMALI?

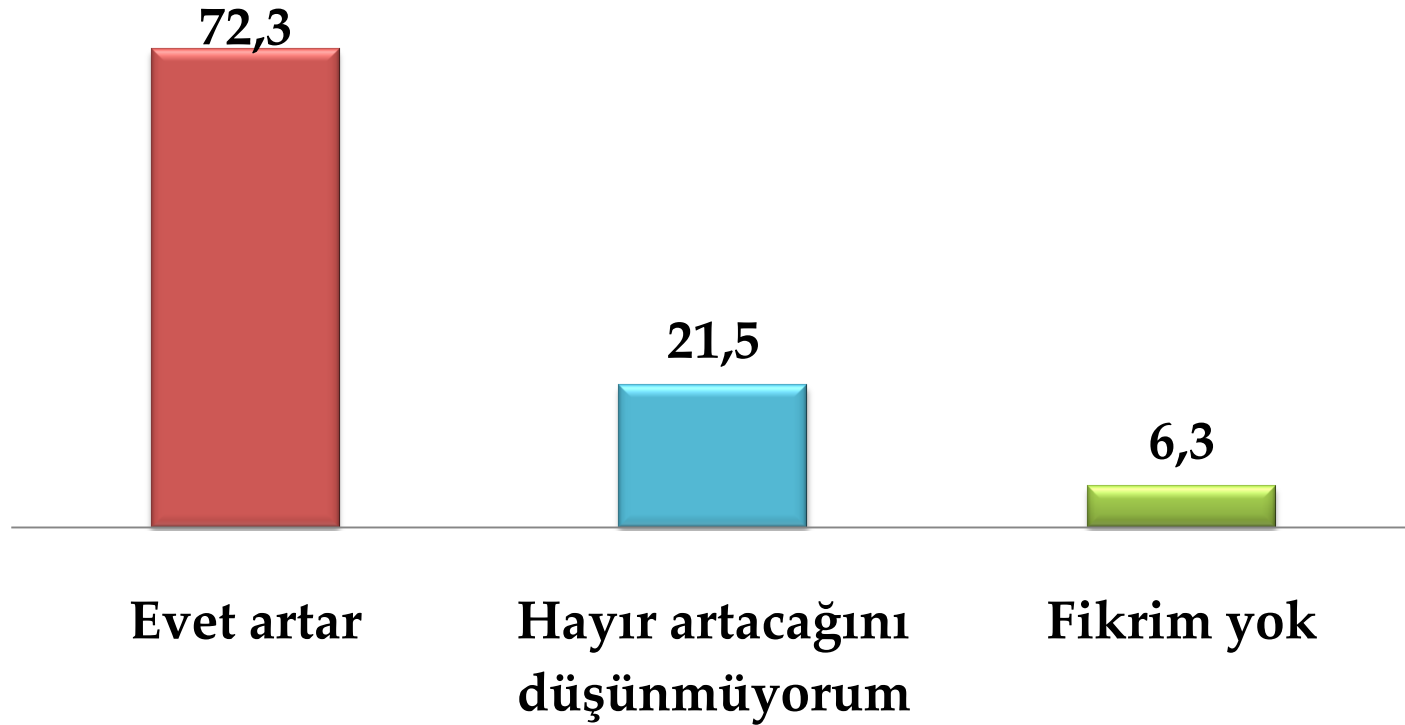
ÖZEL İŖ YERLERİNDE BAŖÖRTÜLÜ KADINLARIN ÇALIŖMASINDAN RAHATSIZLIK DUYUYOR MUSUNUZ?

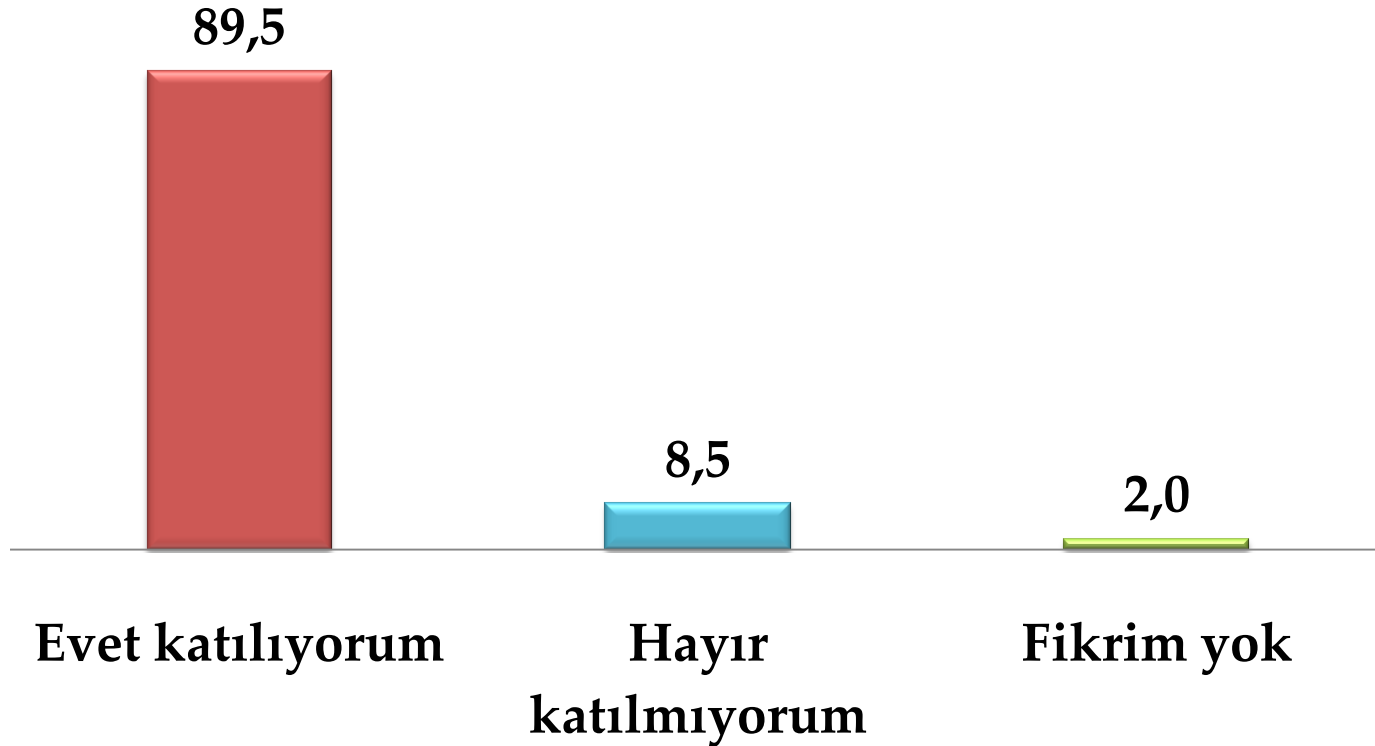
KAMU KURUMLARINDA, DEVLET DAİRELERİNDE ÇALIŞANLARA YÖNELİK BAŞÖRTÜ YASAKLANMASINI DOĞRU BULUYOR MUSUNUZ?

BAŖÖRTÜ SORUNU ÇÖZÜLDÜĞÜNDE İŖ HAYATINDA VE İSTİHDAMDA KADIN SAYISININ ARTACAĞINA İNANIYOR MUSUNUZ?

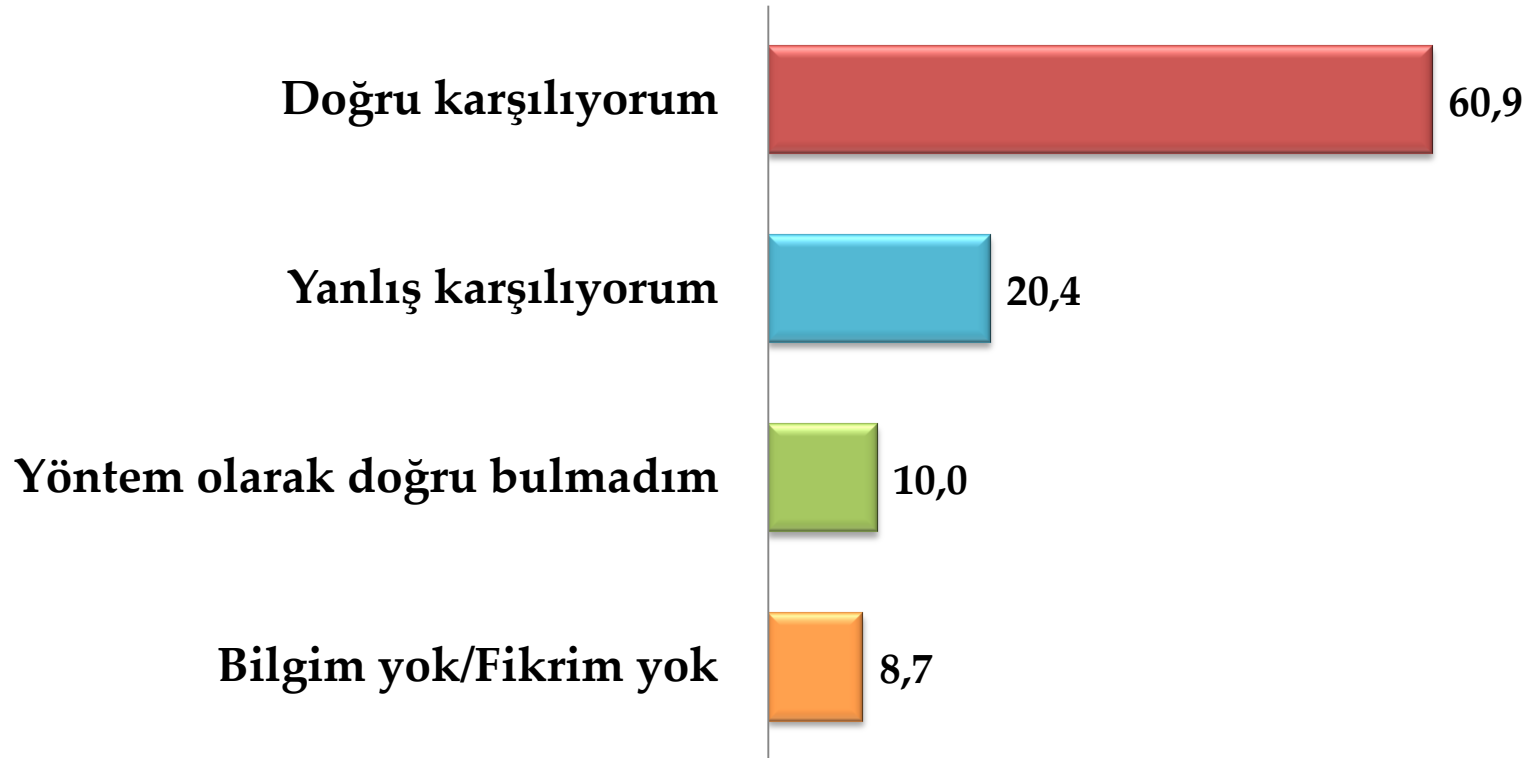

BAŞLARI ÖRTÜLÜ KADINLAR İLE BAŞLARI AÇIK KADINLARIN BAŞTA ÇALIŞMA VE EĞİTİM HAYATI OLMAK ÜZERE HER ALANDA EŞİT İMKÂNLANA SAHİP OLMASI GEREKİR ŞEKLİNDEKİ GÖRÜŞE KATILYOR MUSUNUZ KATILMIYOR MUSUNUZ?

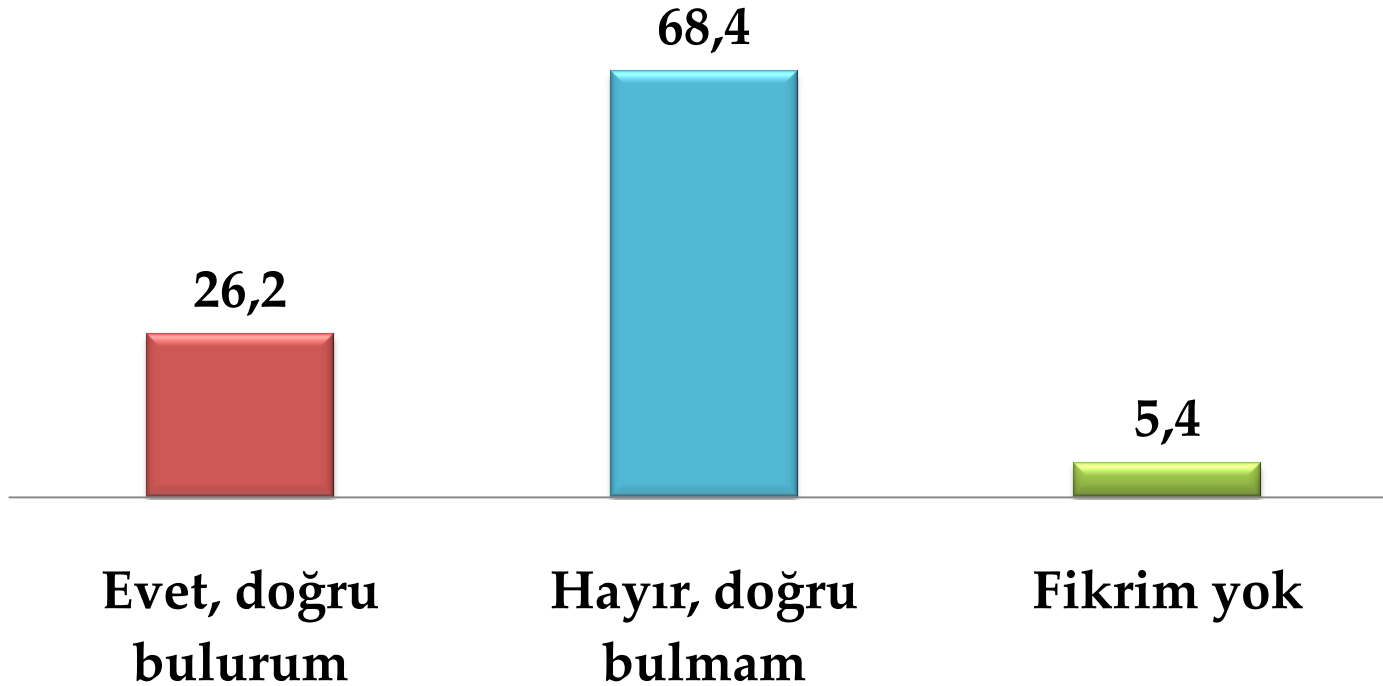
YÖK'ÜN ÜNİVERSİTELERDE BAŞÖRTÜ/TÜRBAN YASAĞINI KALDIRMA ÇABALARINI NASIL KARŞILIYORSUNUZ?

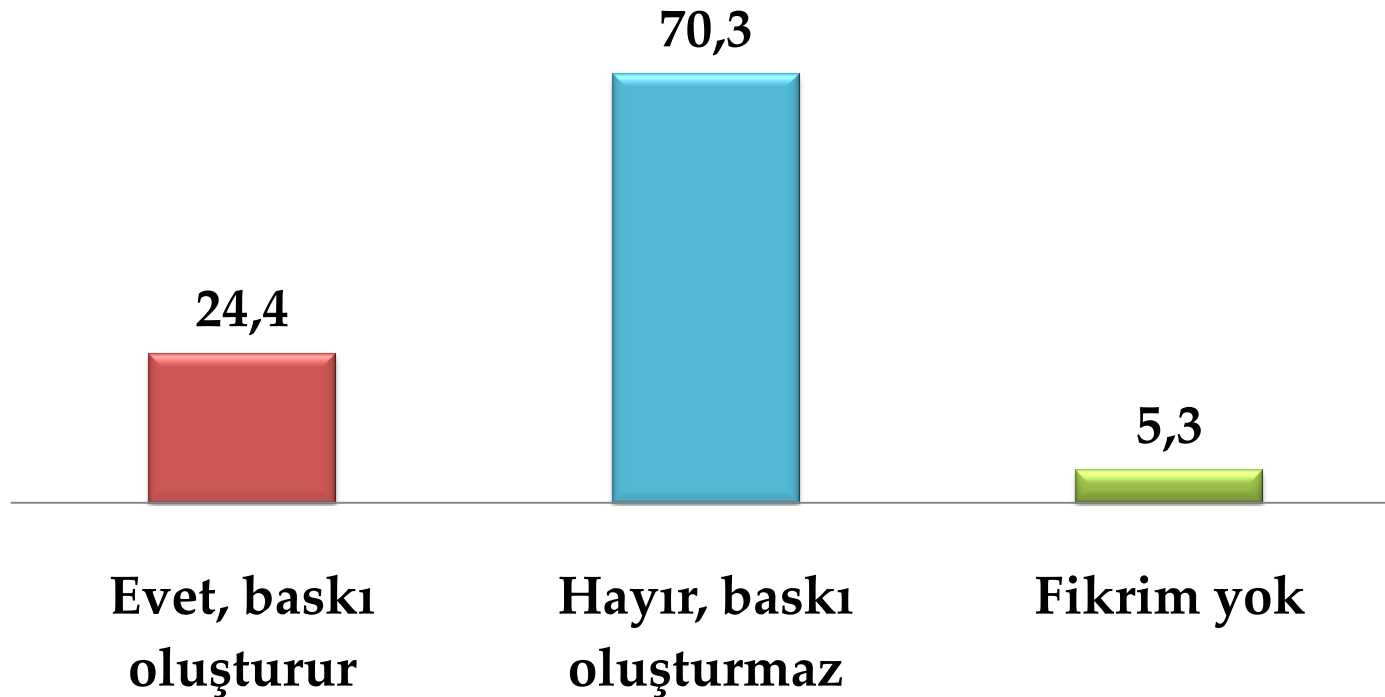
SİZCE BAŞÖRTÜSÜ SORUNUN ÜNİVERSİTELERDE EN UYGUN ÇÖZÜM YÖNTEMİ NEDİR?

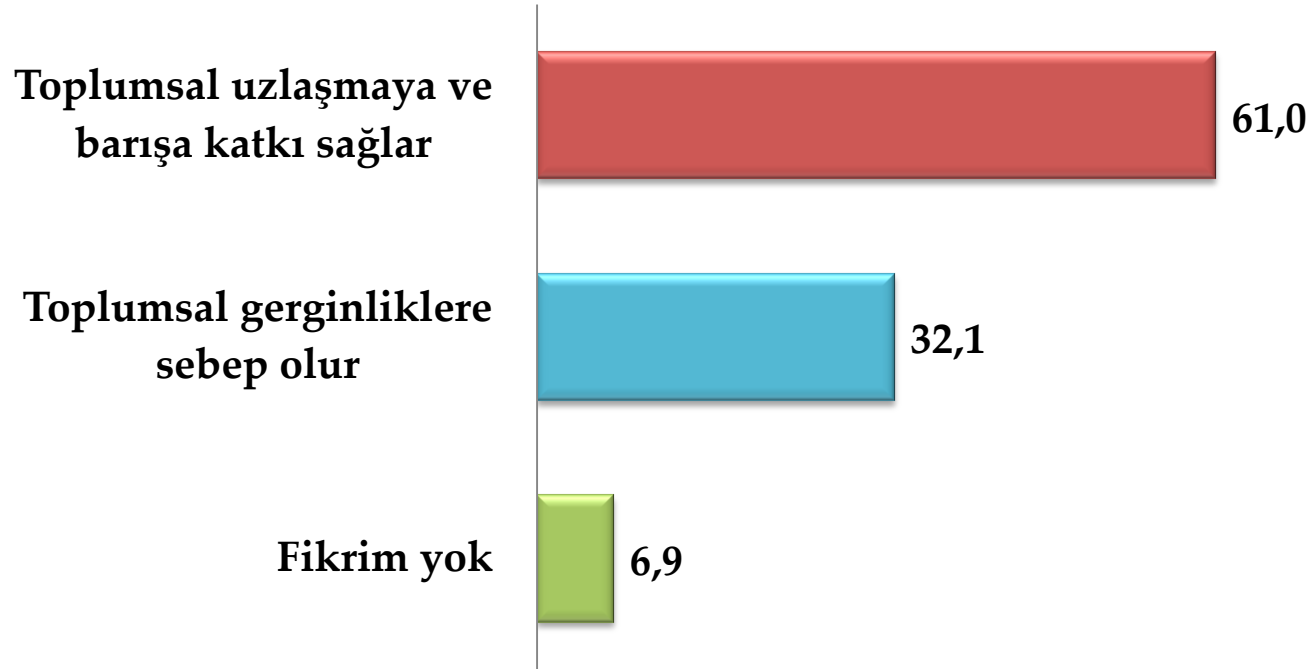
**BAŖÖRTÜSÜ ÜNİVERSİTELERDE TAMAMEN SERBEST OLURSA
DEVLETİN BAŖÖRTÜSÜNÜN NASIL BAĞLANACAĞINA
KARIŖMASINI- ŖEKLİNİ TARİF ETMESİNİ- DOĞRU BULUR
MUSUNUZ?**

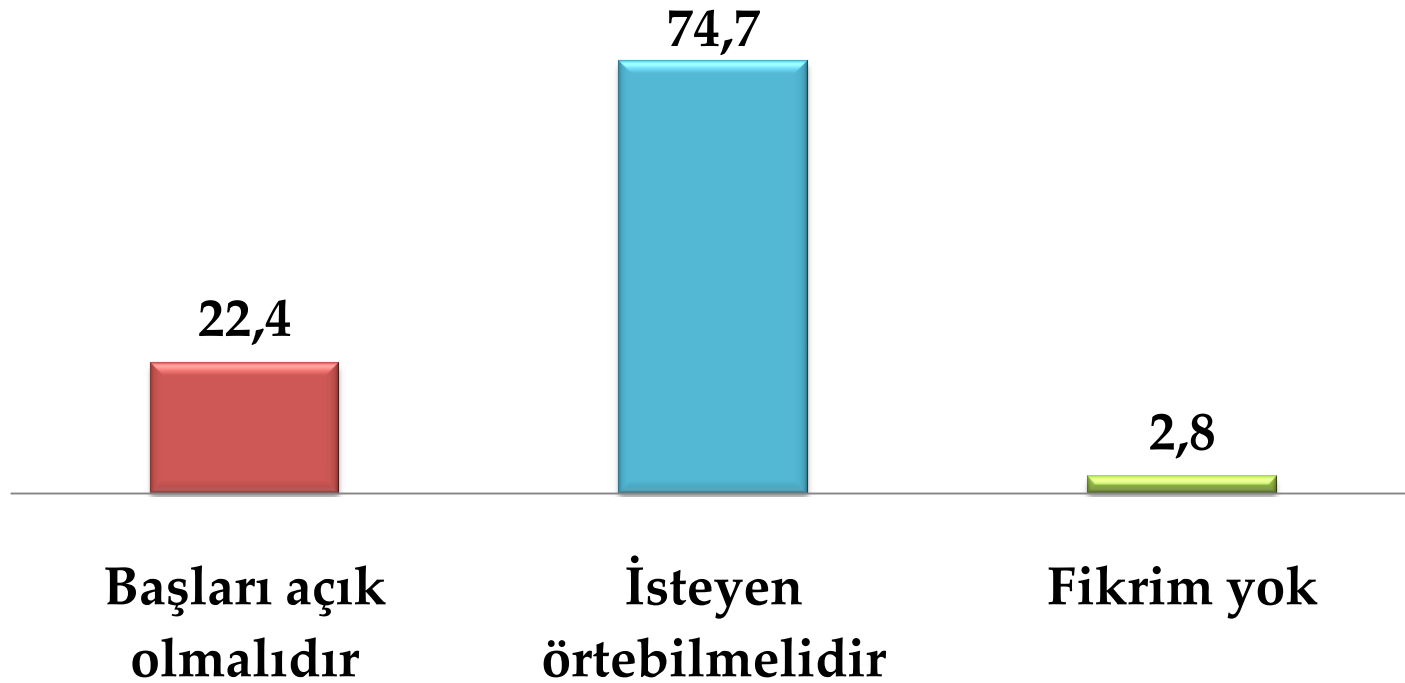
ÜNİVERSİTELERDEKİ BAŞÖRTÜSÜ YASAĞININ KALKMASI, ÜNİVERSİTELERDEKİ BAŞI AÇIK KIZ ÖĞRENCİLER ÜZERİNDE BİR BASKI OLUŞTURUR MU?

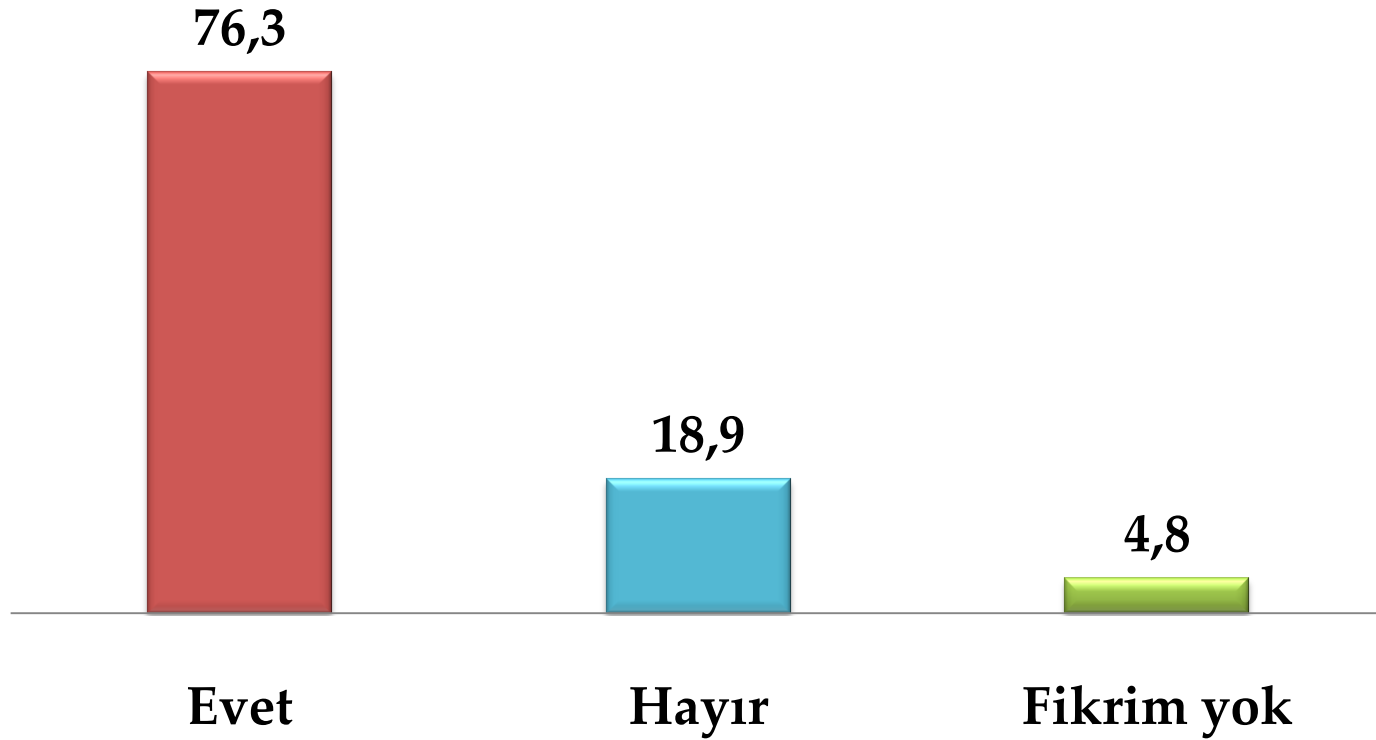
SİZCE, ÜNİVERSİTELERDE BAŞÖRTÜSÜNE SERBESTLİK TANINMASI TOPLUMSAL UZLAŞMAYA MI KATKI SAĞLAR YOKSA TOPLUMSAL GERGINLIĞE Mİ SEBEP OLUR?

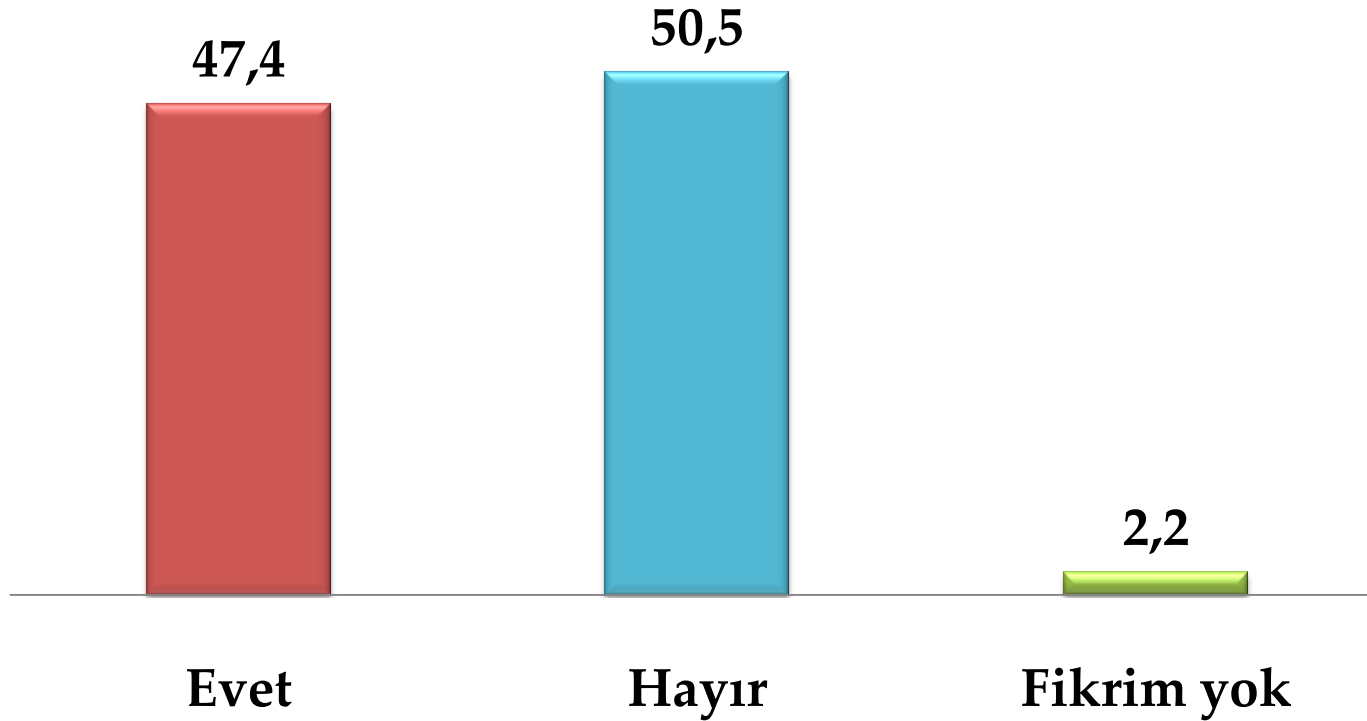
DEVLET DAİRELERİNDE ÇALIŖAN KADINLARIN BAŖLARINI ÖRTMELERİ KONUSUNDA NE DÜŖÜNÜYORSUNUZ?

BAŖÖRTÜSÜ SORUNUNUN SİYASİLER TARAFINDAN POLİTİK AMAÇLARLA İSTİSMAR EDİLDİĞİNİ DÜŖÜNÜYOR MUSUNUZ?

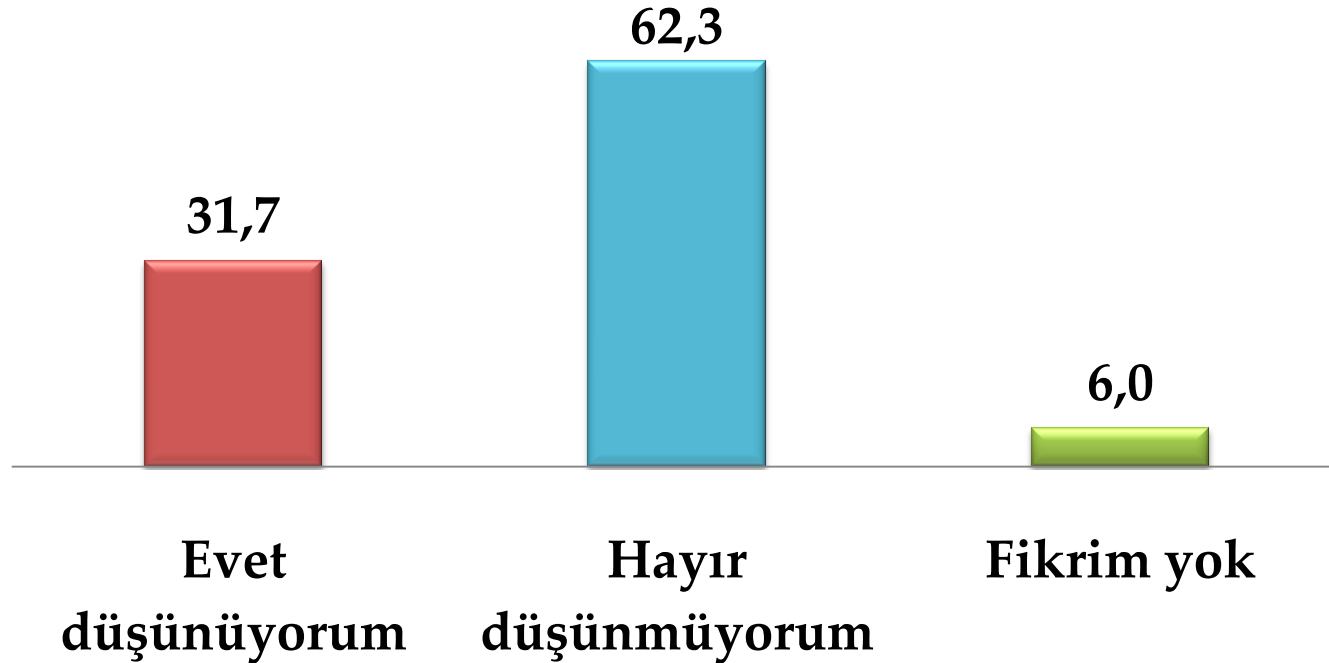

SİZE GÖRE BAŞÖRTÜSÜ SORUNU, ÜLKEMİZDE ÖNCELİKLE ÇÖZÜLMESİ GEREKEN BİR SORUN MUDUR?

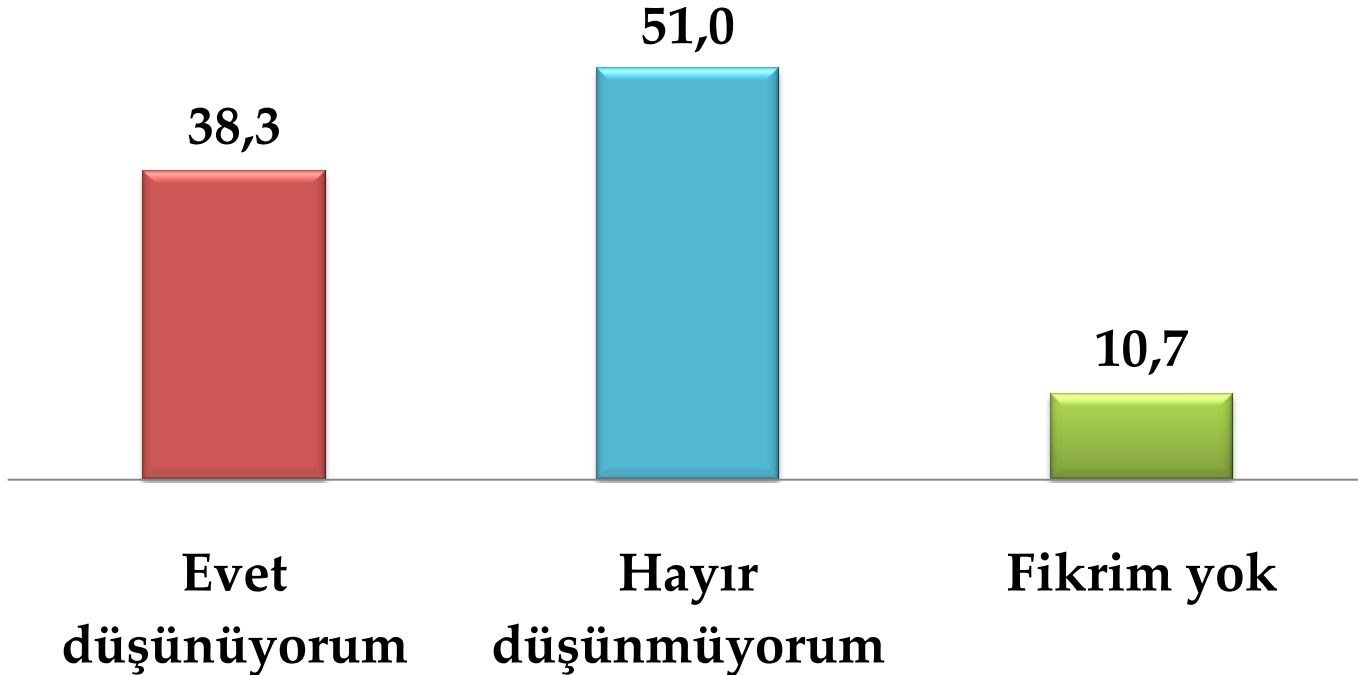

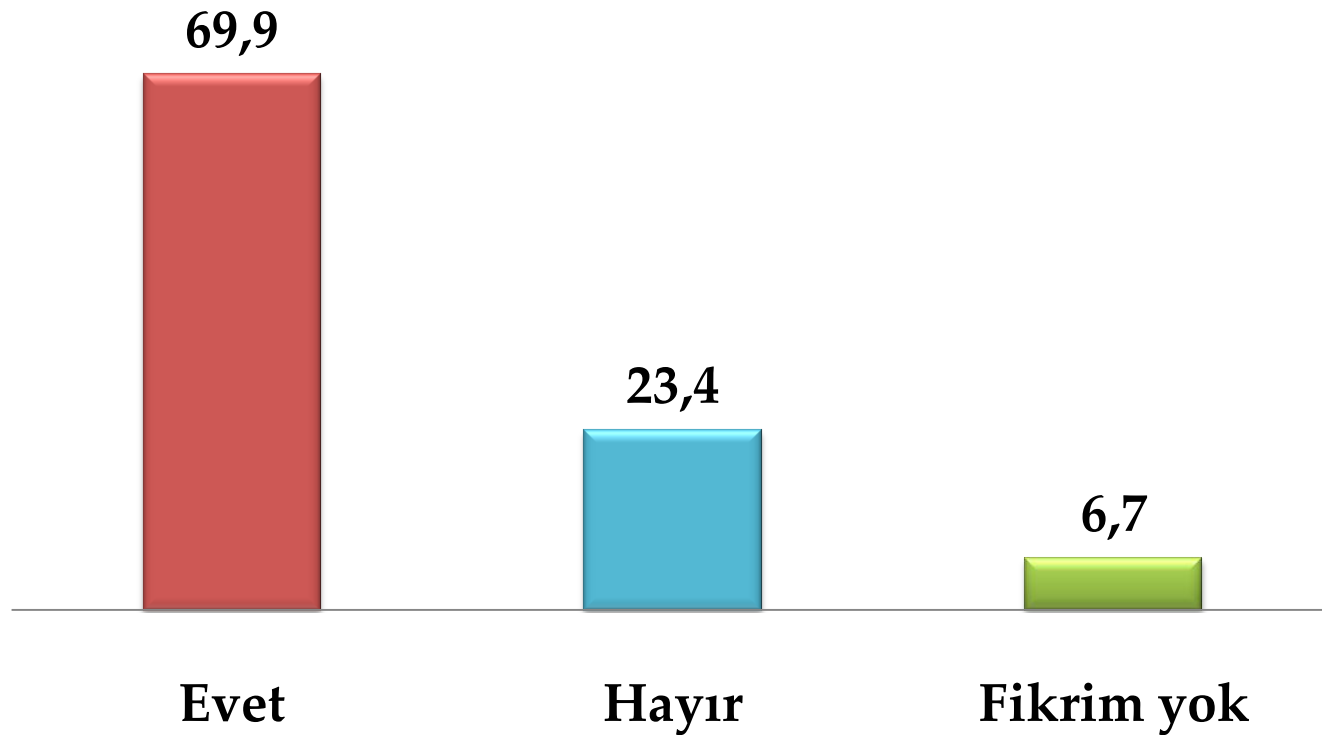
TEMSİL ETME YETKİSİ VE KENDİLERİNİ GELİŐTİRMELERİNE FIRSAT VERİLMESİ GİBİ KONULARDA BAŞÖRTÜLÜ KADINLARA, **BAŞI AÇIK KADINLAR** KARŐISINDA EŞİT VE ADİL DAVRANILDIĞINI DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?

BAŖÖRTÜLÜ KADINLARLA, **BENZER İNANÇ VE DÜŖÜNCE YAPISINDAKİ ERKEKLERE**, TEMSİL YETKİSİ VE KENDİLERİNİ GELİŖTİRME ŖANSI VERİLMESİ YÖNÜNDEN EŖİT VE ADİL DAVRANILDIĞINI DÜŖÜNÜYOR MUSUNUZ?

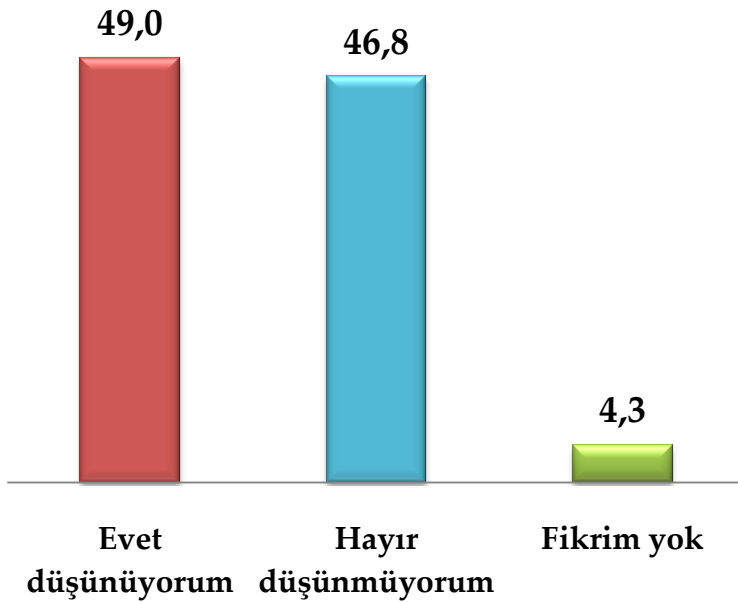

BAŖÖRTÜLÜ KADINLARLA AYNI İNANÇ VE DÜŖÜNCE DEN ERKEKLERE BİR KISITLAMA OLMADIĞI HALDE ÖRTÜLÜ KADINLARIN YASAKLA KISITLANMASI AYRIMCILIK MIDIR?

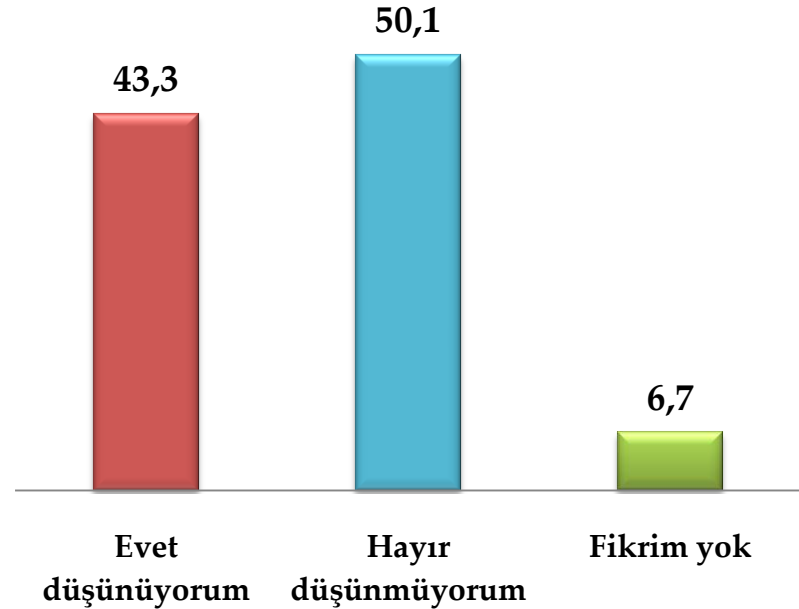

KADINLARIN HAYATTA VAR OLMALARI VE İLERLEMELERİ ÖNÜNDEKİ ENGELLERİN KALDIRILMASINDA;

KADINLARIN YETERİNCE AKTİF VE ETKİN
OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?

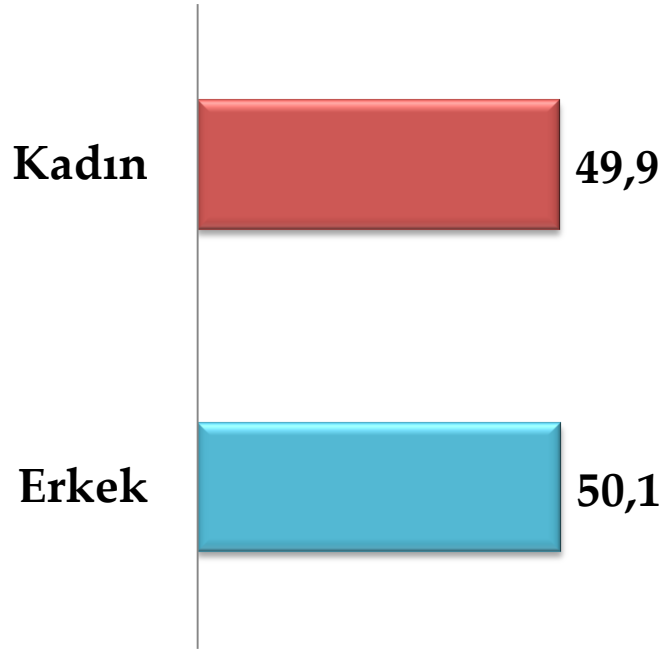
ERKEKLERİN YETERİNCE AKTİF VE ETKİN
OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?

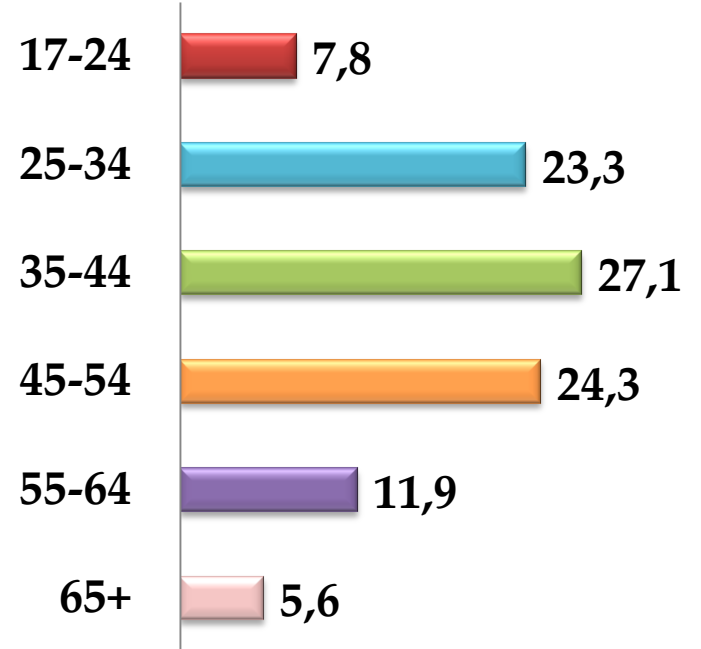
Demografik Bilgiler

CİNSİYET VE YAŞ

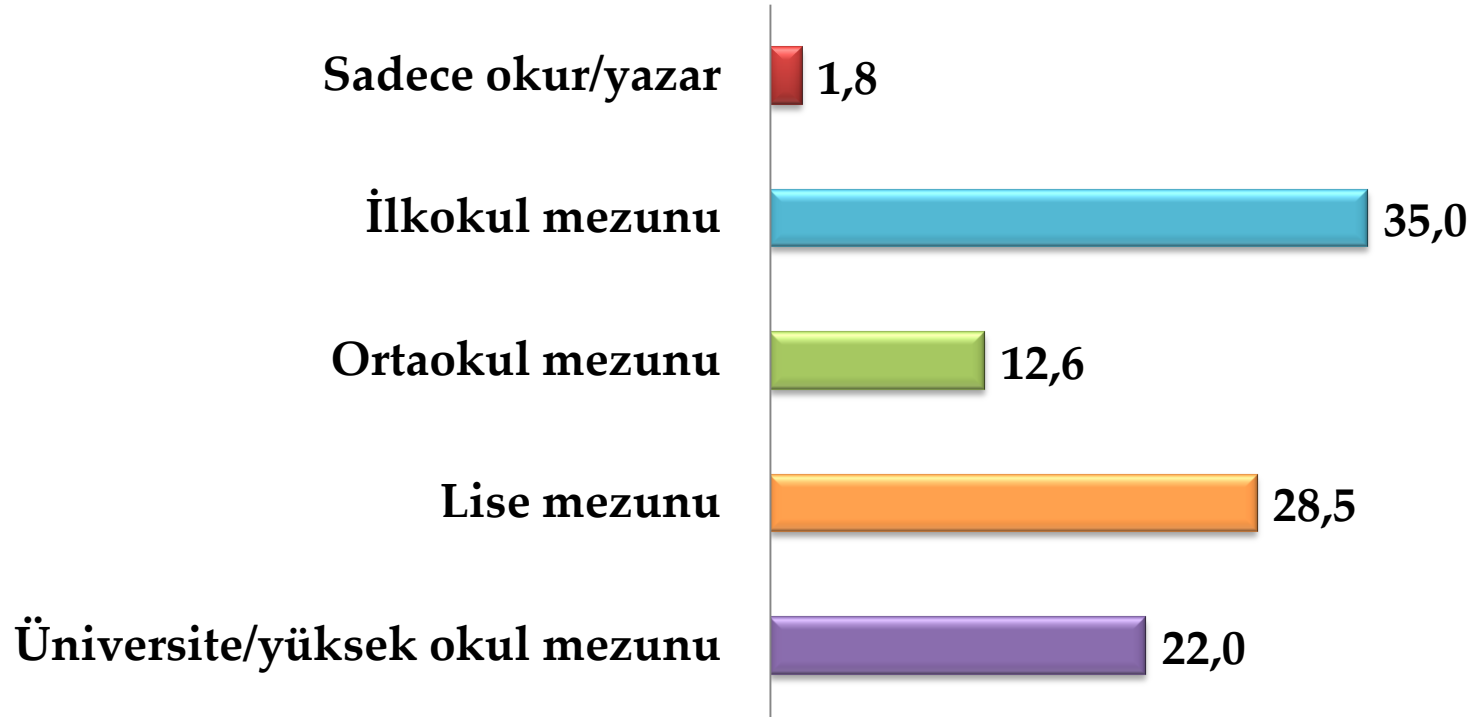
CİNSİYET

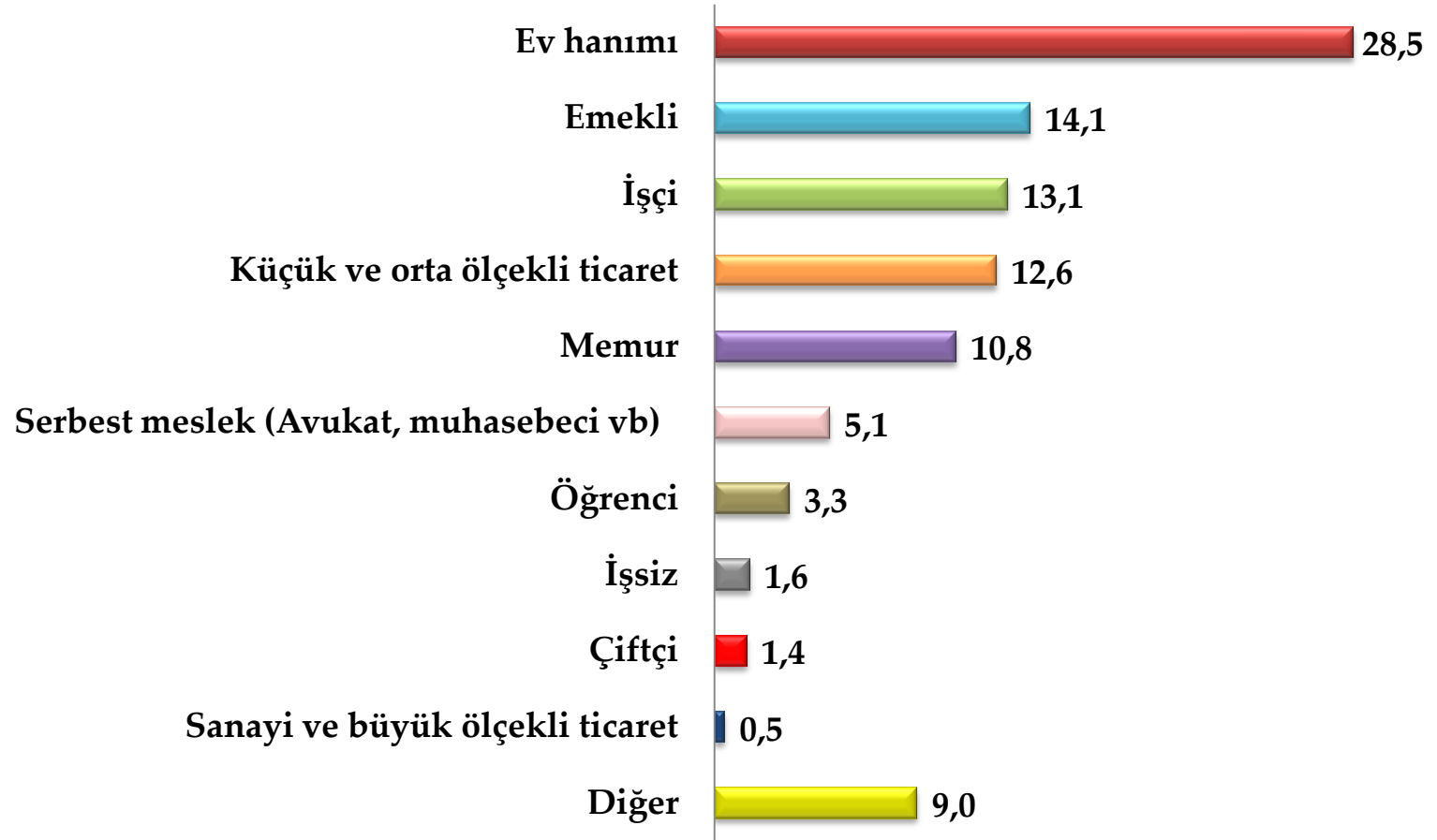
YAŞ

EĞİTİM DURUMU

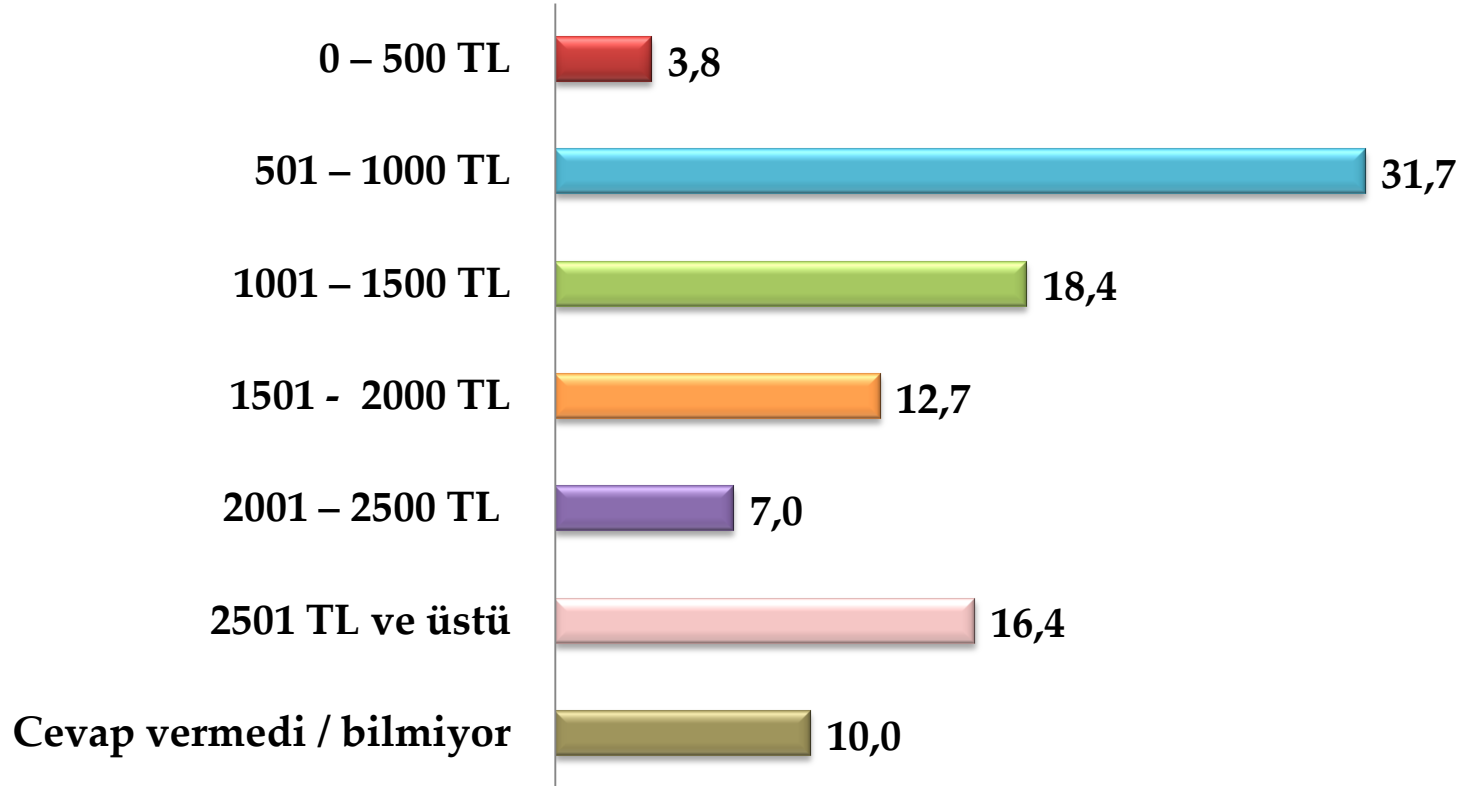

MESLEK

AYLIK GELİR DURUMU

TEŐEKKÜR EDERİZ.